

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 5 juli 2023
(OR. en)

11505/23
ADD 3

Interinstitutionellt ärende:
2023/0258(NLE)

POLCOM 151
SERVICES 29
FDI 17
COLAC 83

FÖRSLAG

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	5 juli 2023
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2023) 434 final - ANNEX 1 - PART 3/3
Ärende:	BILAGA till Förslag till RÅDETS BESLUT om undertecknande, på Europeiska unionens vägnar, av interimsavtalet om handel mellan Europeiska unionen och Republiken Chile

För delegationerna bifogas dokument – COM(2023) 434 final - ANNEX 1 - PART 3/3.

Bilaga: COM(2023) 434 final - ANNEX 1 - PART 3/3

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 5.7.2023
COM(2023) 434 final

ANNEX 1 – PART 3/3

BILAGA

till

Förslag till RÅDETS BESLUT

**om undertecknande, på Europeiska unionens vägnar, av interimsavtalet om handel
mellan Europeiska unionen och Republiken Chile**

KAPITEL 22

STATSÄGDA FÖRETAG, FÖRETAG SOM BEVILJATS SÄRSKILDA RÄTTIGHETER ELLER PRIVILEGIER OCH UTSEDDA MONOPOL

ARTIKEL 22.1

Tillämpningsområde

1. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt punkterna 1–3 i artikel XVII i Gatt 1994, överenskommelsen om tolkningen av artikel XVII i Gatt 1994 och punkterna 1, 2 och 5 i artikel VIII i Gats.
2. Detta kapitel är tillämpligt på ett statsägt företag, ett företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och ett utsett monopol (*enhet*) som bedriver kommersiell verksamhet. Om en enhet bedriver både kommersiell och icke-kommersiell verksamhet¹ omfattas endast den kommersiella verksamheten av detta kapitel.
3. Detta kapitel är tillämpligt på statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol på alla förvaltningsnivåer.

¹ Icke-kommersiell verksamhet kan omfatta utförandet av ett legitimt uppdrag att tillhandahålla allmännyttiga tjänster eller all verksamhet som har ett direkt samband med tillhandahållandet av nationellt försvar eller allmän säkerhet.

4. Detta kapitel är inte tillämpligt på en parts upphandling av en vara eller tjänst som förvärvas för myndighetsändamål och inte för kommersiell återförsäljning eller för leverans av en vara eller en tjänst för kommersiell försäljning, oavsett om denna upphandling utgör en ”omfattad upphandling” i den mening som avses i artikel 21.2.
5. Detta kapitel är inte tillämpligt på tjänster som tillhandahålls i samband med myndighetsutövning.
6. Detta kapitel är inte tillämpligt på statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol i de fall de årliga intäkterna från företagets kommersiella verksamhet under något av de tre föregående räkenskapsåren understeg 100 miljoner särskilda dragningsrätter (SDR)¹.
7. Artikel 22.4 är inte tillämplig på tjänstesektorer som inte omfattas av detta avtal.
8. Artikel 22.4 är inte tillämplig i den utsträckning som en parts statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller utsedda monopol köper eller säljer varor eller tjänster i enlighet med
 - a) befintliga icke-överensstämmande åtgärder som parten bibehåller, fortsätter att tillämpa, förlänger eller ändrar i enlighet med artiklarna 10.11, 11.8 eller 18.10 enligt dess bindningslista i bilaga 10-A, eller

¹ Under de första fem åren efter detta avtals ikraftträdande kommer tröskelvärdet att vara under 200 miljoner SDR.

- b) icke-överensstämmande åtgärder som parten antar eller bibehåller för sektorer, delsektorer eller verksamheter i enlighet med artiklarna 10.11, 11.8 eller 18.10 enligt dess bindningslista i bilaga 10-B.

ARTIKEL 22.2

Definitioner

I detta kapitel och bilaga 22 gäller följande definitioner:

- a) *kommersiell verksamhet*: verksamhet som bedrivs av ett företag och som utmynnar i framställning av en vara eller tillhandahållande av en tjänst som ska säljas på en relevant marknad i mängder och till priser som fastställs av företaget, där verksamheten bedrivs i vinstsyfte¹.
- b) *affärsmässiga överväganden*: överväganden avseende pris, kvalitet, tillgänglighet, säljbarhet, transport och andra villkor för köp eller försäljning, eller andra faktorer som normalt beaktas när privatägda företag som drivs enligt marknadsekonomiska principer i den berörda branschen fattar affärsmässiga beslut.

¹ För tydlighetens skull påpekas att ”kommersiell verksamhet” inte avser verksamhet som bedrivs av ett företag som bedriver verksamhet utan vinstsyfte eller på kostnadstäckningsbasis.

- c) *utse*: att upprätta eller godkänna ett monopol, eller att utvidga omfattningen av ett monopol till ytterligare en vara eller tjänst.
- d) *utsett monopol*: en enhet, inbegripet en grupp av enheter eller ett statligt organ, som på en relevant marknad inom en parts territorium utses som enda leverantör eller köpare av en vara eller tjänst, vilket inte omfattar en enhet som med ensamrätt har beviljats en immateriell rättighet enbart på grund av ett sådant beviljande.
- e) *ett företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier*¹: ett offentligt eller privat företag som rättsligt eller i praktiken har beviljats särskilda rättigheter eller privilegier av en part. Särskilda rättigheter eller privilegier anses föreligga när en part utsett eller begränsat det antal företag som tillåts tillhandahålla en vara eller tjänst till två eller flera företag, med hänsyn tagen till den särskilda sektorsspecifika reglering enligt vilken beviljandet av rättigheten eller förmånen har ägt rum, annat än enligt kriterier som är objektiva, proportionella och icke-diskriminerande, vilket därmed väsentligt inverkar på andra företags möjligheter att tillhandahålla samma vara eller tjänst i samma geografiska område på i allt väsentligt likvärdiga villkor.
- f) *tjänst som tillhandahålls i samband med myndighetsutövning*: en tjänst som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter enligt definitionen i artikel 1.3 b i Gats inklusive, i tillämpliga fall, enligt definitionen i dess bilaga om finansiella tjänster.

¹ För tydlighetens skull påpekas att beviljandet av en licens eller ett tillstånd för ett begränsat antal företag vid tilldelningen av en knapp resurs i enlighet med objektiva, proportionella och icke-diskriminerande kriterier inte i sig utgör ett exklusivt eller särskilt privilegium.

- g) *statsägt företag*: ett företag som ägs eller kontrolleras av en part¹.

ARTIKEL 22.3

Allmänna bestämmelser

Utan att det påverkar en parts rättigheter och skyldigheter enligt detta kapitel hindrar ingenting i detta kapitel en part från att upprätta eller bibehålla statsägda företag, att utse eller bibehålla monopol eller att bevilja företag särskilda rättigheter eller privilegier.

ARTIKEL 22.4

Icke-diskriminerande behandling och affärsmässiga överväganden

1. Varje part ska säkerställa att vart och ett av dess statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol när de bedriver kommersiell verksamhet
 - a) agerar i enlighet med affärsmässiga överväganden vid köp eller försäljning av en vara eller tjänst, utom när detta sker i syfte att fullgöra sådana krav som följer av dess public service-uppdrag som inte är oförenliga med led b eller c,

¹ Vid fastställandet av ägande eller kontroll ska alla relevanta rättsliga och faktiska omständigheter granskas från fall till fall.

b) vid köp av en vara eller tjänst

- i) medger en vara eller en tjänst som tillhandahålls av den andra partens företag en behandling som inte är mindre gynnsam än den som medges en likadan vara eller tjänst som tillhandahålls av partens egna företag, och
- ii) medger en vara eller en tjänst som tillhandahålls av ett företag som är ett omfattat företag i den mening som avses i artikel 10.2.1 d på den partens territorium en behandling som inte är mindre gynnsam än den som medges en likadan vara eller tjänst som tillhandahålls av företag på den relevanta marknaden på den partens territorium som är investeringar gjorda av partens investerare, och

c) vid köp av en vara eller tjänst

- i) medger den andra partens företag en behandling som inte är mindre gynnsam än den som medges partens egna företag, och
- ii) medger ett företag som är ett omfattat företag i den mening som avses i artikel 10.2.1 d på den partens territorium en behandling som inte är mindre gynnsam än den som medges sådana företag på den relevanta marknaden på den partens territorium som utgör investeringar av partens investerare,

2. Punkt 1 hindrar inte statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol från att
 - a) köpa eller tillhandahålla varor eller tjänster på andra villkor, inbegripet villkor vad gäller pris, förutsatt att sådana andra villkor genomförs i enlighet med affärsmässiga överväganden, eller
 - b) vägra köpa eller tillhandahålla varor eller tjänster, förutsatt att vägran genomförs enligt affärsmässiga överväganden.

ARTIKEL 22.5

Regelverk

1. Parterna ska på bästa sätt utnyttja internationella standarder, om tillämpligt även OECD:s riktlinjer för styrning av statsägda företag, beroende på vad som är lämpligt.
2. Varje part ska säkerställa att varje regleringsorgan och varje annat organ med regleringsfunktion som den upprättar eller bibehåller
 - a) är oberoende av och inte ansvarigt inför något av de företag som det reglerar för att säkerställa att regleringsfunktionen fungerar effektivt, och

b) under likadana omständigheter handlar opartiskt¹ med avseende på alla företag som det reglerar, inbegripet statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol².

3. Varje part ska tillämpa sina lagar och andra författningar i fråga om statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol kontrolleras på ett konsekvent och icke-diskriminerande sätt.

ARTIKEL 22.6

Transparens

1. En part (*den begärande parten*) som har skäl att tro att dess intressen enligt detta kapitel påverkas negativt av den kommersiella verksamhet som utförs av ett statsägt företag, ett företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller ett utsett monopol från den andra parten får begära att den andra parten (*den anmodade parten*) lämnar skriftlig information om den enhetens kommersiella verksamhet som rör genomförandet av detta kapitel.

¹ För tydlighetens skull påpekas att bedömningen av i vilken mån ett regleringsorgan agerar opartiskt vid utövandet av sina regleringsfunktioner ska göras utifrån det allmänna mönster och den praxis som regleringsorganet uppvisar.

² För tydlighetens skull påpekas att när det gäller de sektorer för vilka parterna enats om särskilda skyldigheter för regleringsorganet i andra kapitel i detta avtal ska de relevanta bestämmelserna i de andra kapitlen ha företräde.

2. Den begärande parten ska i en begäran enligt punkt 1 inkludera en förklaring om hur den parten anser att enhetens verksamhet påverkar den partens intressen enligt detta kapitel, och ska ange vilken av den information som förtecknas i punkt 3 som den begär.
3. Den anmodade parten ska tillhandahålla följande information i enlighet med punkt 1:
 - a) Enhetens ägar- och röststrukturer, inbegripet hur stor procentandel av aktierna i enheten som sammantaget ägs av parten eller dess statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller utsedda monopol och den sammantagna procentandel av rösterna som dessa har i enheten.
 - b) En beskrivning av eventuella särskilda aktier eller särskilda rösträtter eller andra rättigheter som innehas av parten eller dess statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller utsedda monopol, om dessa skiljer sig från de rättigheter som gäller för enhetens ordinarie aktier.
 - c) Enhetens organisationsstruktur och sammansättningen av dess styrelse eller motsvarande organ.

- d) En beskrivning av vilka myndigheter eller offentliga organ som reglerar eller övervakar enheten, en beskrivning av de rapporteringskrav som dessa myndigheter eller offentliga organ ålägger den, samt dessa myndigheters eller offentliga organs rättigheter och praxis när det gäller tillsättning av, uppsägning av eller ersättning till enhetens högre chefer och ledamöter av dess styrelse eller motsvarande ledningsorgan.
 - e) Enhetens årliga intäkter och totala tillgångar under den senaste treårsperiod som det finns information om.
 - f) Eventuella undantag, immuniteter och därmed sammanhängande åtgärder som enheten åtnjuter enligt den anmodade partens lagar och andra författningar. och
 - g) Alla ytterligare uppgifter om enheten som är offentligt tillgängliga, bland annat årliga finansiella rapporter och revisioner utförda av tredje part.
4. Punkterna 1–3 medför inte någon skyldighet för en part att lämna ut konfidentiell information vars utlämnande skulle strida mot dess lagar och andra författningar, hindra upprätthållandet av att lagar efterlevs eller på annat sätt strida mot allmänintresset eller vara till skada för enskilda företags berättigade kommersiella intressen.
5. Om den begärda informationen inte är tillgänglig för den anmodade parten, ska den parten skriftligen underrätta den begärande parten om skälen till detta.

ARTIKEL 22.7

Partsspecifik bilaga

1. Artikel 22.4 är inte tillämplig på icke-överensstämmande verksamhet som bedrivs av de statsägda företag eller utsedda monopol som en part förtecknar i sin bindningslista i bilaga 22 i enlighet med villkoren i den partens bindningslista.
2. På begäran av endera parten får handelsrådet anta ett beslut om ändring av bilaga 22 i enlighet med artikel 33.1.6 och ska under alla omständigheter överväga ändringar av bilaga 22 inom fem år efter det att detta avtal har trätt i kraft.

KAPITEL 23

KONKURRENSPOLITIK

ARTIKEL 23.1

Principer

Parterna erkänner vikten av fri och icke snedvriden konkurrens när det gäller handel och investeringar. Parterna medger att konkurrensbegränsande praxis kan störa marknaderna och motverkar fördelarna med handelsliberaliseringen.

ARTIKEL 23.2

Regelverk

1. Varje part ska bibehålla eller anta konkurrenslagstiftning som är tillämplig på alla ekonomiska sektorer¹ och som på ett ändamålsenligt sätt reglerar
 - a) avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrida konkurrensen,
 - b) Ett eller flera företags missbruk av en dominerande ställning. och
 - c) fusioner av företag som lägger väsentliga hinder i vägen för effektiv konkurrens, särskilt genom att en dominerande ställning upprättas eller förstärks.
2. Varje part ska säkerställa att alla företag, privata såväl som offentliga, omfattas av den konkurrenslagstiftning som avses i punkt 1.

¹ För tydlighetens skull påpekas att Europeiska unionens konkurrensregler är tillämpliga på jordbrukssektorn i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 671).

3. Tillämpningen av vardera partens konkurrenslagstiftning bör inte hindra de berörda företagens utförande, rättsligt eller i praktiken, av någon särskild uppgift av allmänt intresse som de har tilldelats. Undantag från någon av parternas konkurrenslagstiftning bör bara medges för uppgifter av allmänt intresse, bör begränsas till vad som är strikt nödvändigt för att uppnå det eftersträlvade politiska målet och vara transparenta.

ARTIKEL 23.3

Genomförande

1. Varje part ska upprätthålla en funktionellt oberoende myndighet som ansvarar för, och har nödvändiga befogenheter och resurser för en fullständig tillämpning och ändamålsenlig kontroll av att den konkurrenslagstiftning som avses i artikel 23.2 efterlevs.
2. Varje part ska tillämpa sin konkurrenslagstiftning på ett öppet och icke-diskriminerande sätt, med iakttagande av principerna om rättvisa förfaranden och de berörda företagens rätt att höras, oberoende av deras nationalitet eller ägande.

ARTIKEL 23.4

Samarbete

1. Parterna erkänner att det ligger i deras gemensamma intresse att främja samarbete i frågor som rör deras konkurrenspolitik och dess tillämpning.

2. För att underlätta samarbetet får parternas konkurrensmyndigheter utbyta information, med förbehåll för de sekretessregler som fastställs i deras respektive lagar och andra författningar.
3. Parternas konkurrensmyndigheter ska sträva efter att, så långt som det är möjligt och om så är lämpligt, samordna sina åtgärder för efterlevnadskontroll när det gäller samma eller relaterade beteenden eller ärenden.

ARTIKEL 23.5

Samråd

1. För att främja ömsesidig förståelse mellan parterna¹, eller för att behandla särskilda frågor rörande tolkningen eller tillämpningen av detta kapitel, ska parterna på begäran av endera parten omgående inleda samråd om eventuella frågor rörande tolkningen eller tillämpningen av detta kapitel. Den part som begär samråd ska i förekommande fall ange hur frågan påverkar handeln eller investeringarna mellan parterna.
2. För att underlätta de samråd som avses i punkt 1 ska vardera parten sträva efter att tillhandahålla relevanta icke-konfidentiella uppgifter till den andra parten.

¹ För Europeiska unionens vidkommande är samtalspartnern Europeiska kommissionens generaldirektorat för konkurrens.

ARTIKEL 23.6

Icke-tillämpning av tvistlösning

Kapitel 31 är inte tillämpligt på detta kapitel.

KAPITEL 24

SUBVENTIONER

ARTIKEL 24.1

Principer

Parterna konstaterar att subventioner får beviljas om de är nödvändiga för att uppnå allmänpolitiska mål. Parterna medger dock att vissa subventioner kan snedvrider marknadernas funktion och motverka fördelarna med handelsliberaliseringen och konkurrensen. En part får därför i princip inte bevilja subventioner om de påverkar eller sannolikt kommer att påverka handeln eller konkurrensen mellan parterna negativt.

ARTIKEL 24.2

Definition och tillämpningsområde

1. I detta kapitel avses med ”subvention” en åtgärd som uppfyller villkoren i artikel 1.1 i subventionsavtalet, oavsett om den beviljas ett företag som levererar varor eller ett företag som tillhandahåller tjänster¹.
2. Detta kapitel är tillämpligt på subventioner som är specifika i enlighet med artikel 2 i subventionsavtalet.
3. Detta kapitel är tillämpligt på subventioner till alla företag, inbegripet privata och offentliga företag.
4. Varje part ska säkerställa att subventionerna till företag som tilldelats uppdrag att utföra tjänster av allmänt ekonomiskt intresse är underställda de regler som anges i detta kapitel, i den mån tillämpningen av dessa regler inte rättsligt eller i praktiken hindrar fullgörandet av de särskilda uppgifter som dessa företag har tilldelats. De tilldelade uppgifterna ska vara transparenta och inga begränsningar av eller avvikelser från tillämpningen av de regler som fastställs i detta kapitel får gå utöver vad som är nödvändigt för att de tilldelade uppgifterna ska kunna utföras.

¹ För tydlighetens skull påpekas att denna artikel inte föregriper resultatet av framtida diskussioner inom WTO eller närliggande plurilaterala forum om definitionen av subventioner för tjänster.

5. Artikel 24.5 är inte tillämplig på subventioner i samband med handel med varor som omfattas av bilaga 1 till avtalet om jordbruk.
6. Artikel 24.5 och 24.6 är inte tillämplig på den audiovisuella sektorn.
7. Artikel 24.5 och 24.6 är inte tillämplig på subventioner som beviljas för att bistå ursprungsbefolkningar och deras samhällen med deras ekonomiska utveckling¹. Sådana subventioner ska vara riktade, proportionella och transparenta.
8. Artikel 24.5 och 24.6 är inte tillämplig på subventioner som beviljas för att avhjälpa de skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser.
9. Artikel 24.5 är inte tillämplig på subventioner som beviljas tillfälligt för att hantera en ekonomisk kris². Dessa subventioner ska vara proportionella och riktade för att avhjälpa denna kris.

¹ Vid tillämpningen av denna punkt ska ursprungsbefolkningar och deras samhällen förstås som de som definieras i vardera partens lagstiftning. För Europeiska unionens vidkommande omfattar dess lagstiftning både Europeiska unionens lagstiftning och varje medlemsstats lagstiftning.

² ”Ekonomisk kris” ska avse en ekonomisk händelse som orsakar en allvarlig störning i en parts ekonomi. För Europeiska unionens vidkommande ska ”en parts ekonomi” förstås som Europeiska unionens eller en eller flera av dess medlemsstaters ekonomi.

10. Handelsrådet får anta ett beslut om ändring av definitionen av ”subvention” i punkt 1 i denna artikel i den mån den avser företag som tillhandahåller tjänster, i syfte att införliva resultatet av framtida diskussioner inom WTO eller närliggande plurilaterala forum i denna fråga, i enlighet med artikel 33.1.6 a.

ARTIKEL 24.3

Förhållande till WTO-avtalet

Detta kapitel ska tillämpas utan att det påverkar en parts rättigheter och skyldigheter enligt artikel XV i Gats, artikel XVI i Gatt 1994, subventionsavtalet och avtalet om jordbruk.

ARTIKEL 24.4

Transparens

1. När det gäller en subvention som beviljats eller bibehållits inom dess territorium ska varje part tillhandahålla följande uppgifter:

a) Subventionens rättsliga grund och syfte.

- b) Subventionens utformning.
 - c) Subventionsbeloppet eller det budgeterade subventionsbeloppet.
 - d) Namnet på subventionens mottagare, om möjligt.
2. En part ska uppfylla de krav som anges i punkt 1 i denna artikel genom att
- a) göra anmälningar enligt artikel 25 i subventionsavtalet, förutsatt att anmälan innehåller all den information som avses i punkt 1 i denna artikel och tillhandahålls minst vartannat år,
 - b) göra anmälningar enligt artikel 18 i avtalet om jordbruk, eller
 - c) offentliggöra, av parten eller på dess vägnar, informationen på en allmänt tillgänglig webbplats, senast den 31 december det kalenderår som följer på det år då subventionen beviljades eller bibehölls.

ARTIKEL 24.5

Samråd

1. Om en part anser att en subvention som beviljas av den andra parten har eller skulle kunna ha en negativ inverkan på dess handelsintressen eller på konkurrensen, får den parten (*den begärande parten*) skriftligen uttrycka sin oro till den andra parten (*den svarande parten*) och begära samråd i frågan. En sådan begäran ska innehålla en förklaring av hur subventionen har eller skulle kunna ha en negativ inverkan på den begärande partens handelsintressen eller på konkurrensen.
2. Vid tillämpning av punkt 1 får den begärande parten begära följande information om subventionen från den svarande parten:
 - a) subventionens rättsliga grund och dess politiska mål eller syfte,
 - b) Subventionens utformning.
 - c) Subventionens datum och varaktighet och andra eventuella tidsfrister kopplade till den.
 - d) Behörighetskraven för att beviljas en subvention.
 - e) Det sammanlagda subventionsbeloppet eller det årliga budgeterade subventionsbeloppet.

- f) namnet på subventionens mottagare, om möjligt,
 - g) Alla övriga upplysningar som gör det möjligt att bedöma subventionens negativa effekter.
3. Den svarande parten ska skriftligen lämna den information som begärts enligt punkt 2 senast 60 dagar efter den dag då begäran mottogs.
4. Om den svarande parten inte, helt eller delvis, tillhandahåller den information som begärs enligt punkterna 2 och 3, ska den svarande parten skriftligen förklara skälen till detta.
5. Om den begärande parten efter att ha mottagit den begärda informationen och efter samrådet anser att den berörda subventionen har eller kan ha en betydande negativ inverkan på dess handelsintressen eller på konkurrensen, ska den svarande parten göra sitt yttersta för att undanröja eller minimera dessa effekter.

ARTIKEL 24.6

Subventioner som är underställda villkor

1. Vid beviljandet av följande subventioner ska varje part tillämpa villkor enligt följande:
 - a) När det gäller subventioner där en regering, direkt eller indirekt, ansvarar för att garantera vissa företags skulder eller åtaganden, ska täckningen av skulder och åtaganden inte vara obegränsad med avseende på beloppet av dessa skulder och åtaganden, eller varaktigheten av regeringens ansvar.
 - b) När det gäller subventioner till insolventa företag eller företag i svårigheter (såsom lån och garantier, kontantbidrag, kapitaltillskott, tillhandahållande av tillgångar under marknadspriset och skattebefrielser) med en varaktighet på mer än ett år, ska en trovärdig omstruktureringsplan ha utarbetats på grundval av realistiska antaganden för att säkerställa att de insolventa företagen eller företagen i svårigheter inom rimlig tid återgår till långsiktig lönsamhet, och företaget själv, med undantag för små och medelstora företag, ska bidra till omstruktureringskostnaderna.
2. Punkt 1 b är inte tillämplig på subventioner som beviljas företag som tillfälligt likviditetsstöd i form av lånegarantier eller lån som begränsas till det belopp som krävs enbart för att ett företag i svårigheter ska kunna fortsätta sin verksamhet under den tid som krävs för att anta en omstrukturerings- eller likvidationsplan.

3. Denna artikel är endast tillämplig på subventioner som har en negativ inverkan på den andra partens handel och konkurrens eller sannolikt kommer att ha en negativ inverkan på dessa.

4. Denna artikel är inte tillämplig på subventioner

- a) som beviljas för att säkerställa att ett företag lämnar marknaden under ordnade former, eller
- b) vars sammanlagda belopp eller sammanlagda budget understiger 170 000 SDR per företag under tre på varandra följande år.

ARTIKEL 24.7

Användning av subventioner

Varje part ska säkerställa att företagen endast använder subventionerna för de uttryckligen definierade politiska mål för vilka de har beviljats¹.

¹ För tydlighetens skull påpekas att skyldigheten anses vara fullgjord när en part har upprättat lämpliga rättsliga ramar och administrativa förfaranden i detta syfte.

ARTIKEL 24.8

Icke-tillämpning av tvistlösning

Kapitel 31 är inte tillämpligt på artikel 24.5.5.

ARTIKEL 24.9

Konfidentialitet

1. Vid utbyte av information enligt detta kapitel ska parterna beakta de begränsningar som föreskrivs i deras respektive lagstiftning om tystnadsplikt och affärshemligheter samt säkerställa skyddet av affärshemligheter och andra konfidentiella uppgifter.
2. Om en part lämnar information enligt detta kapitel ska den mottagande parten upprätthålla informationens konfidentialitet.

KAPITEL 25

IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

AVSNITT A

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 25.1

Mål

1. Målen för detta kapitel är att
 - a) främja produktion och kommersialisering av innovativa och kreativa varor och tjänster mellan parterna, för att bidra till en mer hållbar och inkluderande ekonomi för parterna,
 - b) främja och styra handeln mellan parterna samt minska snedvridningar av och hinder för sådan handel, och

- c) få till stånd ett fullgott och effektivt skydd av immateriella rättigheter samt säkerställa att dessa rättigheter efterlevs.
- 2. Målen i artikel 7 i Trips-avtalet gäller i tillämpliga delar för detta kapitel.

ARTIKEL 25.2

Tillämpningsområde

- 1. Varje part ska fullgöra sina åtaganden enligt de internationella fördrag på området för immateriella rättigheter i vilka den är part, inbegripet Trips-avtalet.
- 2. I detta kapitel kompletteras och preciseras parternas rättigheter och skyldigheter enligt Trips-avtalet och andra internationella avtal om immateriella rättigheter.
- 3. Ingenting i detta kapitel hindrar en part från att tillämpa bestämmelser i sin lagstiftning som inför högre standarder för skyddet och upprätthållandet av immateriella rättigheter, förutsatt att dessa bestämmelser är förenliga med detta kapitel. Varje part ska vara fri att fastställa lämpliga metoder för att genomföra detta kapitel inom sitt eget rättssystem och sin egen praxis.

ARTIKEL 25.3

Principer

1. Principerna i artikel 8 i Trips-avtalet gäller i tillämpliga delar för detta kapitel.
2. Med hänsyn till de underliggande allmänpolitiska målen i inhemska system erkänner parterna behovet av att
 - a) främja innovation och kreativitet, och
 - b) underlätta spridningen av information, kunskap, teknik, kultur och konst,

genom sina respektive immaterialrättssystem, med bibehållen respekt för principen om transparens och med beaktande av de relevanta intressenternas intressen, inbegripet rättighetshavare, användare och allmänheten.

ARTIKEL 25.4

Definitioner

I detta kapitel och bilagorna 25-A, 25-B och 25-C gäller följande definitioner:

- a) *Bernkonventionen*: Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk, undertecknad i Bern den 9 september 1886, i sin ändrade lydelse av den 28 september 1979.
- b) *immateriella rättigheter*: alla kategorier av immateriella rättigheter som omfattas av artiklarna 1–7 i avsnitt B i detta kapitel eller avsnitten 1–7 i del II av Trips-avtalet. Skyddet för immateriella rättigheter innefattar ett skydd mot illojal konkurrens enligt artikel 10 bis i Pariskonventionen.
- b) *Pariskonventionen*: Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten av den 20 mars 1883, senast reviderad i Stockholm den 14 juli 1967, i sin ändrade lydelse av den 28 september 1979.
- c) *Romkonventionen*: den internationella konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram samt radioföretag, undertecknad i Rom den 26 oktober 1961.

d) *Wipo*: Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten.

ARTIKEL 25.5

Nationell behandling

1. Med avseende på alla kategorier av immateriella rättigheter som omfattas av detta kapitel ska varje part medge den andra partens medborgare en behandling som inte är mindre gynnsam än den som parten medger sina egna medborgare med avseende på skydd¹ för immateriella rättigheter, med förbehåll för de undantag som redan fastställs i Pariskonventionen, Bernkonventionen, Romkonventionen eller Överenskommelsen om rättsligt skydd för kretsmönster i halvledarprodukter, upprättad i Washington den 26 maj 1989, samt Wipos fördrag om framföranden och fonogram (*WPPT-fördraget*), upprättat i Genève den 20 december 1996. Beträffande utövande konstnärer, fonogramframställare samt radio- och televisionsföretag är den skyldigheten endast tillämplig på de rättigheter som föreskrivs i detta kapitel.

¹ Vid tillämpningen av denna punkt inbegriper begreppet ”skydd” frågor som rör tillgång, förvärv, räckvidd, underhåll och återopande av immateriella rättigheter samt frågor rörande bruk av immateriella rättigheter som särskilt tas upp i detta kapitel. I denna punkt omfattar begreppet ”skydd” dessutom åtgärder för att förhindra kringgående av effektiva tekniska åtgärder samt åtgärder avseende information om rättighetsförvaltning.

2. En part får använda sig av de undantag som är tillåtna enligt punkt 1 i samband med sina rättsliga och administrativa förfaranden, inbegripet krav på att en medborgare från den andra parten ska uppge en delgivningsadress på dess territorium eller utse ett ombud på dess territorium, förutsatt att sådana undantag

a) är nödvändiga för att säkerställa att partens lagar eller andra författningar som inte är oförenliga med detta kapitel följs, och

b) inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra en förtäckt restriktion av handeln.

3. Punkt 1 är inte tillämplig på förfaranden som föreskrivs i multilaterala avtal som ingåtts inom ramen för Wipo angående förvärv eller underhåll av immateriella rättigheter.

ARTIKEL 25.6

Immateriella rättigheter och folkhälsa

1. Parterna erkänner vikten av förklaringen om Trips-avtalet och folkhälsa, antagen i Doha den 14 november 2001 av WTO:s ministerkonferens (*Dohaförklaringen*). För tolkningen och tillämpningen av de rättigheter och skyldigheter som följer av detta kapitel ska parterna säkerställa förenlighet med Dohaförklaringen.

2. Varje part ska genomföra artikel 31a i Trips-avtalet jämte bilagan till Trips-avtalet och tillägget till den bilagan, som trädde i kraft den 23 januari 2017.

ARTIKEL 25.7

Konsumtion

Ingenting i detta avtal hindrar en part från att fastställa huruvida eller på vilka villkor konsumtion av immateriella rättigheter är tillämplig enligt dess rättssystem.

AVSNITT B

STANDARDER FÖR IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

UNDERAVSNITT 1

UPPHOVSRÄTT OCH NÄRSTÅENDE RÄTTIGHETER

ARTIKEL 25.8

Internationella avtal

1. Varje part bekräftar sitt åtagande gentemot och ska följa
 - a) Bernkonventionen,
 - b) Romkonventionen,
 - c) Wipos fördrag om upphovsrätt, antaget i Genève den 20 december 1996,

- d) WPPT-fördraget. och
 - e) Marrakechfördraget om att underlätta tillgången till publicerade verk för personer med blindhet, synnedsättning eller annan läsnedsättning, upprättat i Marrakech den 27 juni 2013.
2. Varje part ska göra alla rimliga ansträngningar för att ratificera eller ansluta sig till Pekingfördraget om audiovisuella framföranden, som antogs i Peking den 24 juni 2012.

ARTIKEL 25.9

Upphovsmän

Varje part ska föreskriva att upphovsmän har ensamrätt att tillåta eller förbjuda

- a) direkt eller indirekt, tillfälligt eller permanent mångfaldigande av sina verk, oavsett metod och form, helt eller delvis,
- b) all slags spridning till allmänheten genom försäljning eller på annat sätt, av sina verk eller kopior av dessa,

- c) all överföring till allmänheten av sina verk, på trådbunden eller trådlös väg, inbegripet att verken görs tillgängliga för allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dessa verk från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer, och
- d) kommersiell uthyrning till allmänheten av original eller kopior av sina datorprogram eller filmverk.

ARTIKEL 25.10

Utövande konstnärer

Varje part ska föreskriva att utövande konstnärer har ensamrätt att tillåta eller förbjuda

- a) upptagning¹ av sina framföranden,
- b) direkt eller indirekt, tillfälligt eller permanent mångfaldigande av upptagningar av sina framföranden, oavsett metod och form, helt eller delvis,
- c) spridning av upptagningar av sina framföranden till allmänheten genom försäljning eller på annat sätt,

¹ Med begreppet ”upptagning” avses konkretisering av ljud eller av en framställning av ljud ur vilken detta ljud kan uppfattas, mångfaldigas eller överföras genom en anordning.

- d) tillgängliggörande av upptagningar av sina framföranden för allmänheten, på trådbunden eller trådlös väg, på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dem från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer, och
- e) trådlös radio- och televisionsutsändning och överföring till allmänheten av sina framföranden, utom när framförandet i sig sker vid en radio- eller televisionsutsändning eller härrör från en upptagning.

ARTIKEL 25.11

Fonogramframställare

Varje part ska föreskriva att fonogramframställare har ensamrätt att tillåta eller förbjuda

- a) direkt eller indirekt, tillfälligt eller permanent mångfaldigande av sina fonogram, oavsett metod och form, helt eller delvis,
- b) spridning av sina fonogram, inbegripet kopior av dessa, till allmänheten genom försäljning eller annan överföring av äganderätten,

- c) tillgängliggörande av sina fonogram för allmänheten, på trådbunden eller trådlös väg, på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dem från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer, och
- d) kommersiell uthyrning till allmänheten av sina fonogram.

ARTIKEL 25.12

Radio- och televisionsföretag

Varje part ska föreskriva att radio- och televisionsföretag har ensamrätt att tillåta eller förbjuda

- a) upptagning av deras trådlöst överförda utsändningar,
- b) direkt eller indirekt, tillfälligt eller permanent mångfaldigande av upptagningar av sina trådlöst överförda utsändningar, oavsett metod och form, helt eller delvis, och
- c) trådlös återutsändning av sina utsändningar liksom överföring till allmänheten¹ av sina utsändningar, om sådan överföring sker på platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av en inträdesavgift.

¹ För tydlighetens skull påpekas att ingenting i denna punkt hindrar en part från att fastställa på vilka villkor denna rättighet får utövas, i enlighet med artikel 13 d i Romkonventionen.

ARTIKEL 25.13

Utsändning och överföring till allmänheten av fonogram som getts ut i kommersiellt syfte¹

1. Varje part ska föreskriva en rätt till en skälig engångsersättning från användaren till utövande konstnärer och fonogramframställare om ett fonogram som har getts ut i kommersiellt syfte, eller ett mångfaldigat exemplar av ett sådant fonogram, används för utsändning eller annan överföring till allmänheten².
2. Varje part ska säkerställa att den skäliga engångsersättning som avses i punkt 1 delas mellan berörda utövande konstnärer och fonogramframställare. Varje part får anta lagstiftning där, i avsaknad av en överenskommelse mellan utövande konstnärer och fonogramframställare, villkor fastställs enligt vilka utövande konstnärer och fonogramframställare ska dela denna skäliga engångsersättning.

¹ Varje part får bevilja utövande konstnärer och fonogramframställare mer omfattande rättigheter i fråga om utsändning och överföring till allmänheten av fonogram som getts ut i kommersiellt syfte.

² Vid tillämpningen av denna artikel innefattar ”överföring till allmänheten” inte tillgängliggörande av ett fonogram för allmänheten, på trådbunden eller trådlös väg, på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till fonogrammet från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

ARTIKEL 25.14

Skyddstid

1. Upphovsmannens rättigheter till ett verk ska löpa under upphovsmannens livstid och i minst 70 år efter upphovsmannens död, oberoende av vilken dag verket lagligen görs tillgängligt för allmänheten¹.
2. I fråga om verk med gemensamt upphovsmannaskap ska den skyddstid som avses i punkt 1 beräknas från den sist avlidna upphovsmannens dödsdag.
3. I fråga om anonyma eller pseudonyma verk ska skyddstiden löpa i minst 70 år efter det att verket lagligen görs tillgängligt för allmänheten. Om den pseudonym som upphovsmannen antagit inte medger något tvivel om dennes identitet eller om upphovsmannen avslöjar sin identitet under den tid som avses i första meningen, ska dock den skyddstid som fastställs i punkt 1 tillämpas.
4. Skyddstiden för filmverk eller audiovisuella verk ska löpa ut minst 70 år efter den sist avlidna upphovsmannens dödsdag. Det ska vara parternas lagar och andra författningar som fastställer vilka personer som ska betraktas som upphovsmän till ett filmverk eller audiovisuellt verk.

¹ Om en part tillhandahåller en särskild skyddstid i fall där en juridisk person utses till rättighetshavare, ska skyddstiden löpa i minst 70 år efter det att arbetet lagligen gjorts tillgängligt för allmänheten.

5. Radio- och televisionsföretags rättigheter ska upphöra 50 år efter den dag då utsändningen först överfördes.
6. Utövande konstnärers rättigheter ska upphöra minst 50 år efter dagen för upptagningen av framförandet, men
- a) om en upptagning av framförandet lagligen offentliggörs eller, om det tillhandahålls av en part, lagligen överförs till allmänheten inom den period på 50 år som avses i denna punkt, ska skyddstiden beräknas från dagen för det första offentliggörandet eller, om det tillhandahålls av en part, den första överföringen till allmänheten. Om en part tillhandahåller båda möjligheterna ska skyddstiden beräknas utifrån den händelse som inträffat först, och
 - b) om en upptagning av framförandet på ett fonogram lagligen offentliggörs eller, om det tillhandahålls av en part, lagligen överförs till allmänheten inom den period på 50 år som avses i denna punkt, ska skyddstiden löpa ut minst 70 år från dagen för det första offentliggörandet eller, om det tillhandahålls av en part, den första överföringen till allmänheten. Om en part tillhandahåller båda möjligheterna ska skyddstiden beräknas utifrån den händelse som inträffat först.

7. Fonogramframställares rättigheter ska upphöra minst 50 år efter det att upptagningen gjordes. Om fonogrammet lagligen offentliggörs eller, om det tillhandahålls av en part, lagligen överförs till allmänheten inom denna period, ska dock dessa rättigheter löpa ut minst 70 år från dagen för det första offentliggörandet eller, om det tillhandahålls av en part, den första överföringen till allmänheten. Parterna får anta eller bibehålla ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att de vinster som genereras under den 20-åriga skyddstid som följer efter det att 50-årsperioden löpt ut fördelas rättvist mellan de utövande konstnärerna och fonogramframställarna.

ARTIKEL 25.15

Följerätt

1. Varje part ska till förmån för upphovsmannen till ett originalverk av grafisk eller plastisk konst föreskriva en följerätt som ska definieras som en oeftergivlig rätt som upphovsmannen inte kan avstå från, inte ens på förhand, och som innebär rätt till royalty grundad på det erhållna försäljningspriset vid vidareförsäljning av verket efter upphovsmannens första överlåtelse¹.
2. Den följerätt som avses i punkt 1 ska vara tillämplig på all vidareförsäljning där säljare, köpare eller förmedlare är yrkesmässigt verksamma på konstmarknaden, till exempel auktionskammare, konstgallerier och konsthandlare i allmänhet.

¹ Trots vad som anges i denna artikel får för Chiles vidkommande artikel 36 första stycket i lag nr 17.366 av den 28 augusti 1970, ändrad genom lag nr 21.045 av den 13 oktober 2017, fortsätta att tillämpas på beräkningen av royalties.

3. Varje part får föreskriva att den följerätt som avses i punkt 1 inte ska tillämpas på vidareförsäljning i fall där säljaren har förvärvat verket direkt av upphovsmannen mindre än tre år före vidareförsäljningen och där vidareförsäljningspriset inte överstiger ett visst minimibelopp.

ARTIKEL 25.16

Kollektiv förvaltning av rättigheter

1. Parterna ska främja samarbete mellan sina respektive organisationer för kollektiv förvaltning i syfte att främja tillgången till verk och andra skyddade alster på parternas territorier och överföringen av rättighetsintäkter mellan deras respektive organisationer för kollektiv förvaltning för användning av sådana verk eller andra skyddade alster.
2. Parterna ska främja insyn i organisationer för kollektiv förvaltning, särskilt när det gäller rättighetsintäkter som de samlar in, avdrag som de tillämpar på rättighetsintäkter de samlar in, användning av insamlade rättighetsintäkter, former för utdelning samt repertoar.
3. Varje part ska säkerställa att de organisationer för kollektiv förvaltning som är etablerade på dess territorium och som representerar en annan organisation för kollektiv förvaltning som är etablerad på den andra partens territorium genom ett representationsavtal, uppmuntras att korrekt, regelbundet och omsorgsfullt betala de belopp som ska betalas till de representerade organisationerna för kollektiv förvaltning samt att förse den representerade organisationen för kollektiv förvaltning med informationen om storleken på de rättighetsintäkter som samlas in för dess räkning och eventuella avdrag från dessa rättighetsintäkter.

ARTIKEL 25.17

Inskränkningar och undantag

Varje part ska föreskriva inskränkningar av eller undantag från de rättigheter som anges i artikel 25.9–25.13 enbart i vissa särskilda fall som inte strider mot ett normalt utnyttjande av verket eller alstret och inte oskäligt inkräktar på rättsinnehavarnas legitima intressen.

ARTIKEL 25.18

Skydd av tekniska åtgärder

1. Varje part ska ge tillfredsställande rättsligt skydd mot kringgående av effektiva tekniska åtgärder om personen som utför kringgåendet känner till eller rimligen borde känna till att han eller hon eftersträvar det målet.
2. Varje part ska ge tillfredsställande rättsligt skydd mot tillverkning, import, spridning, försäljning, uthyrning, marknadsföring i försäljnings- eller uthyrningssyfte eller innehav i kommersiellt syfte av anordningar, produkter eller komponenter eller tillhandahållande av tjänster som
 - a) marknadsförs eller utannonseras i syfte att kringgå en effektiv teknisk åtgärd,

- b) endast har ett begränsat kommersiellt intresse eller användningsområde utöver att kringgå en effektiv teknisk åtgärd, eller
- c) huvudsakligen är utformade, konstruerade, anpassade eller framtagna i syfte att möjliggöra eller underlätta kringgåendet av effektiva tekniska åtgärder.

3. I detta underavsnitt avses med *teknisk åtgärd* varje teknik, anordning eller komponent som har utformats för att vid normalt bruk förhindra eller begränsa handlingar, vad gäller verk eller andra alster¹, som inte är tillåtna av innehavaren av en upphovsrätt eller en till denna upphovsrätt närstående rättighet som föreskrivs enligt en parts lagstiftning. Tekniska åtgärder ska anses vara effektiva om användningen av ett skyddat verk eller annat alster kontrolleras av rättighetshavarna genom tillämpningen av en åtkomstkontroll- eller skyddsprocess, t.ex. kryptering, kodning eller annan omvandling av verket eller alstret eller en kontrollmekanism för kopiering, som uppfyller skyddsändamålet.

4. Utan hinder av det rättsliga skydd som föreskrivs i punkt 1 i denna artikel får varje part, om rättighetsinnehavarna inte vidtar frivilliga åtgärder, vid behov vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att det tillfredsställande rättsliga skydd mot kringgående av effektiva tekniska åtgärder som föreskrivs i enlighet med denna artikel inte hindrar dem som omfattas av undantag eller inskränkningar i enlighet med artikel 25.17 från att åtnjuta sådana undantag eller begränsningar.

¹ För tydlighetens skull påpekas att ”verk eller annat alster” i denna mening inte avser verk eller andra alster för vilka skyddstiden har löpt ut.

ARTIKEL 25.19

Skyldigheter angående information om rättighetsförvaltning

1. Varje part ska föreskriva ett tillfredsställande rättsligt skydd mot följande handlingar som en person utför med vetskap om att detta sker utan tillstånd, om den personen vet, eller rimligen borde veta, att denne därigenom orsakar, möjliggör, underlättar eller döljer intrång i en upphovsrätt eller närstående rättighet i enlighet med den partens lagstiftning:
 - a) avlägsnar eller ändrar elektronisk information om rättighetsförvaltning,
 - b) Spridning, import i spridningssyfte, utsändning, överföring till eller tillgängliggörande för allmänheten av verk eller andra alster som är skyddade enligt detta underavsnitt och från vilka elektronisk information om rättighetsförvaltning har avlägsnats eller ändrats utan tillstånd.
2. I denna artikel avses med information om rättighetsförvaltning all information som lämnas av en rättsinnehavare i syfte att identifiera ett verk eller annat alster som avses i denna artikel, upphovsmannen eller annan rättsinnehavare, eller information om villkoren för användning av verket eller alstret liksom eventuella nummer eller koder som innehåller sådan information.
3. Punkt 2 ska vara tillämplig om någon del av denna information är kopplad till ett exemplar av, eller framträder i samband med överföring till allmänheten av, ett verk eller annat alster som avses i denna artikel.

UNDERAVSNITT 2

VARUMÄRKEN

ARTIKEL 25.20

Internationella avtal

Varje part ska

- a) följa protokollet till Madridöverenskommelsen om internationell registrering av varumärken, antaget i Madrid den 27 juni 1989, i dess ändrade lydelse av den 12 november 2007,
- b) följa fördraget om varumärkesrätt, upprättat i Genève den 27 oktober 1994, och Niceöverenskommelsen om internationell klassificering av varor och tjänster vid registrering av varumärken av den 15 juni 1957, i sin ändrade lydelse av den 28 september 1979, och
- c) göra alla rimliga ansträngningar för att ansluta sig till Singaporefördraget om varumärkesrätt, upprättat i Singapore den 27 mars 2006.

ARTIKEL 25.21

Rättigheter som är knutna till ett varumärke

Varje part ska föreskriva att innehavaren av ett registrerat varumärke har ensamrätt att hindra tredjeparter som inte har innehavarens samtycke från att i ekonomisk verksamhet använda identiska eller liknande kännetecken som de för vilka varumärket är registrerat, om sådan användning skulle leda till förväxlingsrisk. Om ett identiskt kännetecken används för identiska varor eller tjänster ska förväxlingsrisk anses föreligga.

ARTIKEL 25.22

Registreringsförfarande

1. Varje part ska föreskriva ett system för registrering av varumärken där varje slutligt negativt beslut som fattas av den berörda varumärkesmyndigheten, inbegripet partiella avslag på ansökan om registrering, ska vederbörligen motiveras och meddelas skriftligen till den som berörs.
2. Varje part ska ge tredje part möjlighet att invända mot varumärkesansökningar eller, i tillämpliga fall enligt dess lagstiftning, varumärkesregistreringar. Sådana invändningsförfaranden ska vara kontradiktoriska.

3. Varje part ska föreskriva en allmänt tillgänglig elektronisk databas över varumärkesansökningar och varumärkesregistreringar.

ARTIKEL 25.23

Välkända varumärken

I syfte att ge verkan åt skyddet av välkända varumärken på det sätt som avses i artikel 6 bis i Pariskonventionen och artikel 16.2 och 16.3 i Trips-avtalet bekräftar parterna vikten av den gemensamma rekommendation om bestämmelser om skydd för välkända varumärken som antogs av församlingen för Internationella unionen för industriellt rättsskydd och Wipos generalförsamling vid den trettiofjärde omgången möten i Wipo-medlemsstaternas församlingar den 20–29 september 1999.

ARTIKEL 25.24

Undantag från rättigheter som är knutna till ett varumärke

1. Varje part
 - a) ska föreskriva skälig användning av beskrivande ord som ett begränsat undantag i de rättigheter som är knutna till ett varumärke, och

b) får föreskriva andra begränsade undantag.

2. Punkt 1 ska vara tillämplig under förutsättning att undantagen tar hänsyn till varumärkesinnehavarnas och tredje parternas rättmätiga intressen.

3. Varumärket ger inte innehavaren rätt att förbjuda tredje part att i ekonomisk verksamhet använda

a) sitt eget namn eller sin egen adress,

b) uppgifter om varornas eller tjänsternas art, kvalitet, kvantitet, avsedda ändamål, värde eller geografiska ursprung, tidpunkten för framställandet av varor eller för utförandet av tjänsten eller andra egenskaper hos varor eller tjänster, eller

c) varumärket, om det är nödvändigt för att ange en varas eller en tjänsts avsedda ändamål, särskilt som tillbehör eller reservdelar.

4. Punkt 2 ska vara tillämplig om den tredje partens användning sker i enlighet med god affärssed¹.

¹ Alternativt får en part villkora sådan användning med att den inte får vara vilseledande eller ge upphov till förväxlingsrisk bland den berörda delen av allmänheten.

5. En part får föreskriva att varumärket inte ger innehavaren rätt att förbjuda tredje part att i ekonomisk verksamhet använda en äldre rättighet som endast gäller lokalt, om rättigheten erkänns av den partens lagstiftning och inom gränserna för det territorium inom vilket den är erkänd.

ARTIKEL 25.25

Grunder för återkallande

1. Varje part ska föreskriva att ett varumärke ska kunna återkallas om det inom en sammanhängande period på fem år inte har tagits i verkligt bruk i det relevanta territoriet för de varor eller tjänster för vilka det registrerats, och det inte finns några rimliga skäl till att det inte har använts. En part kan dock föreskriva att ingen person kan kräva att innehavarens varumärkesrättigheter ska återkallas om varumärket har tagits i verkligt bruk eller dess bruk verkligen har återupptagits under tiden mellan utgången av femårsperioden och ansökan om återkallande. Om användningen av varumärket påbörjats eller återupptagits inom en tremånadersperiod före ansökan om upphävande, och denna tremånadersperiod inleds tidigast vid utgången av den sammanhängande femårsperiod under vilken märket inte använts, ska användningen emellertid lämnas utan avseende om förberedelserna för att påbörja eller återuppta användningen vidtogs först efter det att innehavaren fick kännedom om att en ansökan om upphävande kunde komma att göras.

2. Ett varumärke ska också kunna återkallas om det, efter den dag då det registrerades, som ett resultat av innehavarens verksamhet eller passivitet har blivit en allmän benämning i handeln på en vara eller tjänst för vilken det är registrerat¹.

ARTIKEL 25.26

Ansökningar i ond tro

Ett varumärke ska kunna förklaras ogiltigt om den sökande gjorde sin ansökan om registrering av varumärket i ond tro. Varje part får även föreskriva att ett sådant varumärke inte får registreras.

¹ Ett varumärke kan eventuellt också återkallas om det, efter den dag då det registrerades, som ett resultat av innehavarens användning av varumärket eller den användning till vilken denne gett sitt samtycke med avseende på de varor eller tjänster för vilka det är registrerat, kan komma att vilseleda allmänheten, särskilt vad gäller dessa varors eller tjänsters art, kvalitet eller geografiska ursprung.

UNDERAVSNITT 3

FORMGIVNINGAR¹

ARTIKEL 25.27

Internationella avtal

Varje part ska vidta alla rimliga åtgärder för att ansluta sig till Genèveakten till Haagöverenskommelsen om internationell registrering av industriella formgivningar, antagen i Genève den 2 juli 1999.

ARTIKEL 25.28

Skydd av registrerade formgivningar²

1. Varje part ska tillhandahålla skydd för självständigt skapade formgivningar som är nya eller nyskapande³. Det skyddet ska tillhandahållas genom registrering och ge ensamrätt till innehavaren enligt bestämmelserna i denna artikel.

¹ Hänvisningar i detta kapitel till formgivningar är till registrerade industriella formgivningar.

² Unionen beviljar också skydd för en oregistrerad formgivning om den uppfyller kraven i rådets förordning (EG) nr 6/2002 av den 12 december 2001 om gemenskapsformgivning (EGT L 3, 5.1.2002, s. 1).

³ En part får i sin lagstiftning föreskriva att krav får ställas på individuella formgivningar att de har särprägel. Europeiska unionen anser att en formgivning har särprägel om det helhetsintryck som den ger en kunnig användare skiljer sig från det helhetsintryck som en sådan användare får av en formgivning som har gjorts tillgänglig för allmänheten.

2. Innehavaren av en registrerad formgivning ska ha rätt att åtminstone hindra tredjeparter som saknar innehavarens samtycke från att framställa, sälja, importera eller exportera den produkt som är försedd med eller innefattar den skyddade formgivningen, eller från att använda artiklar som är försedda med eller innefattar den skyddade formgivningen, om sådana handlingar utförs i kommersiellt syfte, otillbörligt skadar det normala utnyttjandet av formgivningen eller inte är förenliga med god handelssed.
3. En formgivning av eller som ingår i en produkt som utgör en beståndsdel i en sammansatt produkt ska endast betraktas som ny eller nyskapande
 - a) om beståndsdelen, när den har infogats i den sammansatta produkten, förblir synlig vid normal användning av den sammansatta produkten, och
 - b) i den mån synliga detaljer hos den beståndsdel som avses i led a i sig uppfyller kraven på nyhet eller nyskapande.
4. Vid tillämpning av punkt 3 a avses med normal användning slutanvändares användning, dock inte underhåll, service eller reparationsarbeten.

ARTIKEL 25.29

Skyddstid

Den tillgängliga skyddstiden ska uppgå till minst 15 år från den dag då ansökan lämnades in.

ARTIKEL 25.30

Undantag och uteslutningar

1. Varje part får föreskriva begränsade undantag från skyddet av formgivningar, förutsatt att sådana undantag inte oskäligen strider mot ett normalt utnyttjande av skyddade formgivningar och inte oskäligen skadar de legitima intressen som innehavaren av den skyddade formgivningen har, med beaktande av tredje parts legitima intressen.
2. Skyddet för formgivning ska inte omfatta formgivning som huvudsakligen är av teknisk eller funktionell karaktär.

3. Formgivningsskydd kan inte bestå för sådana detaljer i en produkts utseende vilkas form och dimensioner måste återges exakt för att den produkt som formgivningen ingår i eller används för ska gå att mekaniskt ansluta till eller placera i, kring eller mot en annan produkt så att båda produkterna fyller sin egen funktion.

4. Genom undantag från punkt 3 får en formgivning bestå i en formgivning vars syfte är att möjliggöra flerfaldig montering eller anslutning av ömsesidigt utbytbara produkter inom ett modulsystem.

ARTIKEL 25.31

Förhållande till upphovsrätt

En formgivning ska också vara berättigad till skydd enligt en parts upphovsrättslagstiftning från och med den dag då formgivningen skapades eller på något sätt fastställdes. Varje part ska avgöra i vilken utsträckning och på vilka villkor ett sådant skydd ska ges, däribland vilken nivå av nyskapande som ska krävas.

UNDERAVSNITT 4

GEOGRAFISKA BETECKNINGAR

ARTIKEL 25.32

Definition och tillämpningsområde

1. I detta avtal avses med *geografisk beteckning* uppgifter som anger att en vara har sitt ursprung i en parts territorium, eller i en region eller ort inom detta territorium, när en viss kvalitet, ett visst renommé eller en annan egenskap hos varan i huvudsak kan tillskrivas dess geografiska ursprung.
2. Detta underavsnitt är tillämpligt på geografiska beteckningar som identifierar de produkter som förtecknas i bilaga 25-C.
3. Parterna är överens om att efter detta avtals ikraftträdande överväga att utvidga tillämpningsområdet för geografiska beteckningar som omfattas av detta underavsnitt till att omfatta andra produkttypers geografiska beteckningar som inte omfattas av punkt 2, särskilt när det gäller hantverk, med beaktande av parternas lagstiftningsutveckling.

4. En part ska skydda den andra partens geografiska beteckningar i enlighet med detta underavsnitt, om dessa geografiska beteckningar skyddas som sådana i ursprungslandet.

ARTIKEL 25.33

Förtecknade geografiska beteckningar

Varje part ska, efter att ha granskat såväl den andra partens lagstiftning som avses i bilaga 25-A och den andra partens geografiska beteckningar som förtecknas i bilaga 25-C, och efter att ha genomfört lämpliga åtgärder för offentliggörande i enlighet med sin lagstiftning och praxis, skydda den andra partens geografiska beteckningar som förtecknas i bilaga 25-C, i enlighet med den skyddsnivå som fastställs i detta underavsnitt.

ARTIKEL 25.34

Ändring av förteckningen över geografiska beteckningar

1. Parterna är överens om möjligheten att i enlighet med artikel 25.40.1 ändra den förteckning över geografiska beteckningar som avses i artikel 25.33. En part får lägga till högst 45 geografiska beteckningar till bilaga 25-C vart tredje år efter dagen för detta avtals ikraftträdande. Parterna ska lägga till nya geografiska beteckningar efter slutförandet av invändningsförfarandet i enlighet med kriterierna i bilaga 25-B och efter att ha granskat de geografiska beteckningarna på ett för båda parter tillfredsställande sätt.
2. Om ändringen av den geografiska beteckning som förtecknas i bilaga 25-C avser en mindre ändring som avser stavningen av en geografisk beteckning som är upptagen i förteckningen eller hänvisningen till namnet på det geografiska område som den kan hänföras till, ska det förfarande som avses i artikel 25.40.4 tillämpas.
3. En geografisk beteckning enligt punkterna 1 och 2 ska förtecknas genom ömsesidig överenskommelse mellan parterna.

ARTIKEL 25.35

Omfattning av skyddet av geografiska beteckningar

1. De geografiska beteckningar som förtecknas i bilaga 25-C samt de som läggs till i enlighet med artikel 25.34 ska skyddas mot
 - a) varje kommersiell användning av den geografiska beteckningen för en produkt som är av samma typ och som
 - i) inte har sitt ursprung på den ursprungsort som anges i bilaga 25-C för den geografiska beteckningen, eller
 - ii) har sitt ursprung i den ursprungsort som anges i bilaga 25-C för den geografiska beteckningen, men som inte har framställts eller tillverkats i enlighet med produktspecifikationen för den skyddade beteckningen, även om beteckningen åtföljs av uttryck såsom ”sort”, ”typ”, ”stil”, ”imitation”, ”smak” eller andra uttryck av detta slag,
 - b) användning av något i en produkts beteckning eller presentation som anger eller ger intryck av att produkten i fråga har sitt ursprung i ett annat geografiskt område än den egentliga ursprungsorten, på ett sätt som riskerar att vilseleda allmänheten om produktens geografiska ursprung,

- c) varje användning som utgör illojal konkurrens i den mening som avses i artikel 10 bis i Pariskonventionen, inbegripet utnyttjande av en geografisk betecknings anseende eller falska eller vilseledande uppgifter om produktens härkomst, ursprung, beskaffenhet eller väsentliga egenskaper på den inre eller yttre förpackningen, i reklammaterial eller i dokument som rör själva varan, samt varje metod som kan vilseleda konsumenten om produktens verkliga ursprung.
2. Skyddade geografiska beteckningar får inte användas generiskt inom parternas territorier.
3. Någon skyldighet att skydda geografiska beteckningar som inte är eller upphör att vara skyddade på sitt ursprungsterritorium föreligger inte enligt detta underavsnitt.
4. En part ska inte hindra att skyddet eller erkännandet av en geografisk beteckning kan upphävas av de behöriga myndigheterna på det territorium där den har sitt ursprung, på grundval av att den skyddade eller erkända termen har upphört att uppfylla de villkor på vilka skyddet eller erkännandet ursprungligen beviljades på dess ursprungsterritorium.
5. Varje part ska underrätta den andra parten om en geografisk beteckning upphör att vara skyddad på dess ursprungsterritorium. En sådan underrättelse ska göras i enlighet med de förfaranden som anges i artikel 25.40.

6. Ingenting i detta underavsnitt ska påverka en persons rätt att i ekonomisk verksamhet använda sitt namn eller namnet på personens föregångare i rörelsen, utom om ett sådant namn används i syfte att vilseleda allmänheten.
7. Det skydd som föreskrivs i detta underavsnitt ska vara tillämpligt på översättningen av de geografiska beteckningar som förtecknas i bilaga 25-C, om användningen av en sådan översättning innebär en risk för att allmänheten vilseleds.
8. Om en översättning av en geografisk beteckning är identisk med eller innehåller generiska eller beskrivande begrepp, däribland substantiv och adjektiv, eller begrepp som enligt gängse språkbruk används som vedertagen benämning på en produkt på en parts territorium, eller om en geografisk beteckning inte är identisk med men innehåller ett sådant begrepp, ska bestämmelserna i detta underavsnitt inte påverka rätten för en person att använda detta begrepp i samband med den produkten.
9. Det skydd som föreskrivs i detta underavsnitt är inte tillämpligt på enskilda led i begrepp med flera led som skyddas som en sådan geografisk beteckning som förtecknas i tillägg 25-C-1, om det enskilda ledet¹ är en term som enligt gängse språkbruk är en vedertagen benämning på den berörda produkten.

¹ I enlighet med tillägg 25-C-1, som innehåller termer för vilka skydd inte söks.

10. Ingenting i detta underavsnitt ska hindra att namnet på en växtsort eller en djurras används på en parts territorium med avseende på en produkt¹.

11. För att nya geografiska beteckningar ska kunna läggas till i enlighet med artikel 25.34 ska ingenting kräva att en part skyddar en geografisk beteckning som är identisk med det begrepp som enligt gängse språkbruk är den vanliga benämningen på den berörda produkten på den partens territorium².

ARTIKEL 25.36

Rätt att använda geografiska beteckningar

1. Ett namn som skyddas enligt detta underavsnitt som geografisk beteckning får användas av alla aktörer som saluför en produkt som överensstämmer med motsvarande specifikation.
2. Ett namn som skyddas enligt detta underavsnitt som geografisk beteckning ska inte vara föremål för registrering av användare eller ytterligare avgifter.

¹ I de förklarande anmärkningarna i bilaga 25-C förtecknas namnen på de växtsorter och djurraser vars användning inte ska hindras.

² Vid fastställande av vilka nya geografiska beteckningar som ska läggas till ska en parts myndigheter ha befogenhet att beakta hur konsumenterna uppfattar begreppet på den partens territorium, oavsett om begreppet är det begrepp som enligt gängse språkbruk är den vanliga benämningen för den relevanta varan på dess territorium. Faktorer som är relevanta för konsumentuppfattningen kan inbegripa a) huruvida begreppet används för att hänvisa till typen av produkt i fråga, enligt behöriga källor såsom ordböcker, tidningar och relevanta webbplatser, eller b) hur den produkt som begreppet hänvisar till marknadsförs och används i handeln på den partens territorium.

ARTIKEL 25.37

Förhållande mellan varumärken och geografiska beteckningar

1. Parterna ska vägra att registrera ett varumärke vars användning skulle strida mot artikel 25.35 och som avser samma typ av produkt, förutsatt att ansökan om registrering av ett sådant varumärke lämnas in efter dagen för ansökan om skydd av den geografiska beteckningen på den berörda partens territorium.
2. Varumärken som registrerats i strid med punkt 1 ska ogiltigförklaras, på eget initiativ eller på begäran av en berörd part, i enlighet med parternas lagstiftning och praxis.
3. För geografiska beteckningar som avses i artikel 25.33 ska den inlämningsdag för ansökan om skydd som avses i punkterna 1 och 2 vara den 1 november 2022.
4. För geografiska beteckningar som läggs till i bilaga 25-C i enlighet med artikel 25.34 ska dagen för inlämnande av ansökan om skydd vara den dag då en begäran om skydd av en geografisk beteckning översänds till den andra parten, förutsatt att processen för att ändra den förteckning över skyddade geografiska beteckningar som avses i artikel 25.34 har slutförts framgångsrikt.

5. Parterna ska skydda geografiska beteckningar även om det finns ett äldre varumärke. Äldre varumärken som registrerats i god tro får förnyas och kan bli föremål för ändringar som kräver att nya varumärkesansökningar lämnas in, förutsatt att dessa ändringar inte undergräver skyddet av geografiska beteckningar och att det inte finns någon grund för ogiltigförklaring av varumärket enligt parternas lagstiftning.

6. I punkt 5 i denna artikel avses med ”äldre varumärke” ett varumärke vars användning strider mot artikel 25.35, för vilket en ansökan om registrering har gjorts eller som har fastställts genom användning, om denna möjlighet föreskrivs i den berörda lagstiftningen, i god tro inom den ena partens territorium före den dag då den andra parten lämnar in ansökan om skydd av den geografiska beteckningen enligt detta avtal.

ARTIKEL 25.38

Kontroll av att skydd efterlevs

Varje part ska genom administrativa åtgärder på begäran av en berörd part säkerställa att det skydd som föreskrivs i artikel 25.35, 25.36 och 25.37 verkställs. Varje part ska i sin lagstiftning och praxis föreskriva ytterligare administrativa och rättsliga åtgärder för att förhindra eller stoppa olaglig användning av skyddade geografiska beteckningar.

ARTIKEL 25.39

Allmänna regler

1. En part ska inte vara skyldig att skydda ett namn som geografisk beteckning enligt detta underavsnitt om namnet kommer i konflikt med namnet på en växtsort eller en djurras och därmed sannolikt kan vilseleda konsumenten om produktens verkliga ursprung.
2. Om parternas geografiska beteckningar är homonyma ska den andra parten bevilja skydd för varje geografisk beteckning, under förutsättning att det i praktiken görs tillräcklig åtskillnad mellan användningsvillkoren för och presentationen av beteckningarna för att inte vilseleda konsumenten.
3. Om en av avtalsparterna vid bilaterala förhandlingar med en tredje part föreslår att en geografisk beteckning med ursprung i det tredjelandet ska beviljas skydd, och den geografiska beteckningen är homonym med en geografisk beteckning som har sitt ursprung i den andra avtalspartens territorium, ska den underrätta den andra avtalsparten, som ska ges möjlighet att lämna synpunkter innan den geografiska beteckningen beviljas skydd.
4. Import, export och saluföring av produkter som motsvarar de geografiska beteckningar som avses i bilaga 25-C ska ske i enlighet med de lagar och andra författningar som är tillämpliga på den parts territorium där produkterna släpps ut på marknaden.
5. Alla frågor som uppstår avseende produktspecifikationer för skyddade geografiska beteckningar ska behandlas i den underkommitté som avses i artikel 25.40.

6. De geografiska beteckningar som skyddas i enlighet med detta underavsnitt får endast avregistreras av den part i vilken produkten har sitt ursprung. En part ska underrätta den andra parten om en geografisk beteckning som förtecknas i bilaga 25-C upphör att vara skyddad på dess territorium. Efter en sådan underrättelse ska bilaga 25-C ändras i enlighet med artikel 25.40.3.

7. En produktspecifikation enligt detta underavsnitt ska vara den som godkänts av myndigheterna i den part på vars territorium produkten har sitt ursprung, inklusive eventuella likaledes godkända ändringar.

ARTIKEL 25.40

Underkommitté, samarbete och transparens

1. Vid tillämpningen av detta underavsnitt får den underkommitté som avses i artikel 25.66 rekommendera handelsrådet att i enlighet med artikel 33.1.6 a ändra

- a) bilaga 25-A vad gäller hänvisningarna till tillämplig lagstiftning i parterna,
- b) bilaga 25-B vad gäller de kriterier som ska ingå i invändningsförfarandet, och
- c) bilaga 25-C vad gäller geografiska beteckningar.

2. Vid tillämpningen av detta underavsnitt ska den underkommitté som avses i artikel 25.66 ansvara för utbytet av information om

- a) den rättsliga och politiska utvecklingen när det gäller geografiska beteckningar,
- b) geografiska beteckningar i syfte att överväga att skydda dem i enlighet med detta underavsnitt, och
- c) andra frågor av ömsesidigt intresse på området geografiska beteckningar.

3. Efter den underrättelse som avses i artikel 25.39.6 ska underkommittén rekommendera att handelsrådet ändrar bilaga 25-C i enlighet med punkt 1 c i denna artikel för att upphäva skyddet enligt detta avtal.

4. Vid en mindre ändring avseende stavningen av en geografisk beteckning i förteckningen eller hänvisningen till benämningen på det geografiska område som den kan hänföras till, ska en part underrätta den andra parten i underkommittén om denna ändring tillsammans med förklaringen för den. Underkommittén ska rekommendera handelsrådet att i enlighet med artikel 33.1.6 a ändra bilaga 25-C på grund av en sådan mindre ändring.

5. Parterna ska, antingen direkt eller genom underkommittén, hålla kontakt i alla frågor som rör genomförandet och tillämpningen av detta underavsnitt. En part får i synnerhet begära information från den andra parten om produktspecifikationer och ändringar av dessa samt kontaktpunkter för administrativ tillsyn.

6. Parterna får offentliggöra produktspecifikationerna eller en sammanfattning av dessa samt kontaktpunkter för administrativ tillsyn som motsvarar den andra partens geografiska beteckningar som skyddas i enlighet med detta underavsnitt.

ARTIKEL 25.41

Annat skydd

1. Detta underavsnitt ska inte påverka parternas rättigheter och skyldigheter i enlighet med WTO-avtalet eller något annat multilateralt avtal om immaterialrätt i vilket Europeiska unionen och Chile är parter.

2. Detta underavsnitt påverkar inte rätten att ansöka om erkännande och skydd av en geografisk beteckning enligt parternas relevanta lagstiftning.

UNDERAVSNITT 5

PATENT

ARTIKEL 25.42

Internationella avtal

Varje part¹ ska följa konventionen om patentsamarbete, upprättad i Washington den 19 juni 1970, i sin ändrade lydelse av den 28 september 1979, senast modifierad den 3 oktober 2001.

ARTIKEL 25.43

Tillägsskydd vid förseningar i försäljningsgodkännande för läkemedel

1. Parterna erkänner att läkemedel som skyddas av patent på deras respektive territorium kan bli föremål för ett förfarande för försäljningsgodkännande eller sanitärt tillstånd innan de släpps ut på marknaden.

¹ För Europeiska unionens vidkommande fullgörs skyldigheten enligt denna artikel av medlemsstaterna.

2. Varje part ska se till att det finns lämpliga och effektiva mekanismer som tillhandahåller ytterligare skyddstid för att kompensera patentinnehavaren för den förkortning av det faktiska patentskyddet som uppstår på grund av orimliga förseningar¹ vid beviljandet av det första försäljningsgodkännandet eller sanitära tillståndet på dess territorium. Den ytterligare skyddstiden får inte överstiga fem år.
3. Trots vad som sägs i punkt 2 får varje part i enlighet med sina lagar och andra författningar föreskriva ytterligare skydd för patentskyddade produkter som har varit föremål för ett förfarande för försäljningsgodkännande eller sanitärt tillstånd för att kompensera patenthavaren för det förkortade faktiska patentskyddet. Den ytterligare skyddstidens varaktighet får inte överstiga fem år².
4. För tydlighetens skull påpekas att varje part vid genomförandet av skyldigheterna i denna artikel får föreskriva villkor och begränsningar, förutsatt att parten fortsätter att tillämpa denna artikel.

¹ Vid tillämpningen av denna artikel ska med orimlig försening avses en försening av det första väsentliga svaret till sökanden på minst två år efter den dag som ansökan om försäljningsgodkännande eller sanitärt tillstånd lämnades in. När det gäller förseningar av beviljandet av ett försäljningsgodkännande eller ett sanitärt tillstånd på grund av tidsperioder som kan hänföras till sökanden eller tidsperioder som den myndighet som behandlar ansökan om godkännande för försäljning eller myndigheten för sanitär registrering inte har kontroll över, behöver dessa förseningar inte tas med vid fastställandet av förseningens längd.

² Denna maximala skyddstid påverkar inte en eventuell ytterligare förlängning av skyddsperioden för läkemedel för vilka pediatrika studier har utförts vars resultat återspeglas i produktinformationen.

5. Varje part ska göra sitt yttersta för att handlägga ansökningar om försäljningsgodkännande för eller sanitär registrering av läkemedel på ett snabbt och effektivt sätt, i syfte att undvika orimliga eller onödiga förseningar. I syfte att undvika orimliga förseningar får en part anta eller bibehålla förfaranden som påskyndar handläggningen av ansökningar om försäljningsgodkännande eller sanitärt tillstånd.

UNDERAVSNITT 6

SKYDD AV EJ OFFENTLIGGJORD INFORMATION

ARTIKEL 25.44

Omfattning på skyddet för företagshemligheter

1. Vid fullgörandet av sin skyldighet att följa Trips-avtalet, särskilt artikel 39.1 och 39.2, ska varje part föreskriva lämpliga civilrättsliga förfaranden och rättsmedel för att innehavare av företagshemligheter ska kunna förhindra anskaffande, utnyttjande eller röjande av deras företagshemligheter i strid med god affärssed och få gottgörelse om detta sker.

2. I detta underavsnitt gäller följande definitioner:

a) *företagshemlighet*: information

i) som är hemlig i den meningen att den inte, som helhet eller i den form dess beståndsdelar ordnats och satts samman, är allmänt känd hos eller lättillgänglig för personer i de kretsar som normalt sett handskas med typen av information i fråga,

ii) som har kommersiellt värde på grund av att den är hemlig, och

iii) som har varit föremål för åtgärder som med hänsyn till omständigheterna är rimliga för att bevara hemligheten och som har vidtagits av den person som lagligen kontrollerar informationen.

b) *innehavare av en företagshemlighet*: en fysisk eller juridisk person som lagligen kontrollerar en företagshemlighet.

3. Vid tillämpning av detta underavsnitt ska åtminstone följande beteenden anses strida mot god affärssed:

a) Anskaffande av en företagshemlighet utan att innehavaren av företagshemligheten samtycker, om detta sker genom att någon obehörigen bereder sig tillgång till, tillägnar sig eller kopierar handlingar, föremål, material, ämnen eller elektroniska filer som lagligen kontrolleras av innehavaren av företagshemligheten och som innehåller företagshemligheten eller ur vilka företagshemligheten kan härledas.

- b) Utnyttjande eller röjande av en företagshemlighet utan innehavarens samtycke av en person som konstateras uppfylla något av följande villkor:
 - i) Personen har anskaffat företagshemligheten på det sätt som avses i led a.
 - ii) Personen bryter mot ett avtal om konfidentialitet eller någon annan skyldighet att inte röja företagshemligheten. eller
 - iii) Personen bryter mot en avtalsförpliktelse eller någon annan skyldighet att begränsa utnyttjandet av företagshemligheten.
 - c) Anskaffande, utnyttjande eller röjande av en företagshemlighet som utförs av en person som vid tidpunkten för anskaffandet, utnyttjandet eller röjandet kände till, eller under omständigheterna borde ha känt till, att företagshemligheten direkt eller indirekt hade erhållits från en annan person som utnyttjat eller röjt företagshemligheten olagligen i den mening som avses i led b.
4. Ingenting i detta underavsnitt ska förstås som ett krav på att någon part ska anse att något av följande beteenden strider mot god affärssed:
- a) En persons oberoende upptäckt eller skapande av den berörda informationen.
 - b) Bakåtkompilering av en produkt av en person som lagligen har den i sin besittning och som inte enligt lag är skyldig att begränsa anskaffandet av informationen.

- c) Anskaffande, utnyttjande eller röjande av information som krävs eller tillåts enligt den partens lagstiftning.
 - d) Anställdas utnyttjande av erfarenheter och färdigheter som förvärvats hederligt under deras normala yrkesutövning.
5. Ingenting i detta underavsnitt ska förstås som att det begränsar yttrande- och informationsfriheten, däribland mediefriheten, enligt skyddet i varje part.

ARTIKEL 25.45

Civilrättsliga förfaranden och rättsmedel avseende företagshemligheter

1. Varje part ska säkerställa att alla som deltar i sådana civilrättsliga förfaranden som avses i artikel 25.44 eller som har tillgång till handlingar som ingår i dessa rättsliga förfaranden inte får utnyttja eller röja företagshemligheter eller påstådda företagshemligheter som de behöriga rättsliga myndigheterna, efter vederbörligen motiverad ansökan från en berörd part, har identifierat som konfidentiella och om vilka den personen blev medveten till följd av ett sådant deltagande eller sådan tillgång.

2. Vid sådana civilrättsliga förfaranden som avses i artikel 25.44 ska varje part förordna om att dess rättsliga myndigheter har befogenhet att åtminstone
- a) besluta om interimistiska åtgärder i enlighet med partens lagar och andra författningar för att förhindra anskaffande, utnyttjande eller röjande av företagshemligheten på ett sätt som strider mot god affärssed,
 - b) Utfärda förbudsföreläggande för att förhindra att företagshemligheten anskaffas, utnyttjas eller röjs på ett sätt som strider mot god affärssed.
 - c) förelägga den person som kände till eller borde ha känt till att denne på ett sätt som var i strid med god affärssed anskaffade, utnyttjade eller röjde en företagshemlighet att betala innehavaren av företagshemligheten ett skadestånd som är lämpligt i förhållande till den faktiska skada som orsakats till följd av anskaffandet, utnyttjandet eller röjandet av företagshemligheten,
 - d) vidta specifika åtgärder för att bevara konfidentialiteten för företagshemligheter eller påstådda företagshemligheter som företes vid civilrättsliga förfaranden avseende påstått anskaffande, utnyttjande och röjande av en företagshemlighet på ett sätt som strider mot god affärssed. Sådana särskilda åtgärder får, i enlighet med den berörda partens lagstiftning, inbegripa möjligheten att
 - i) helt eller delvis begränsa tillgången till vissa handlingar,
 - ii) begränsa tillträdet till förhandlingar och protokoll eller utskrifter från dessa,

- iii) tillhandahålla en icke-konfidentiell version av ett rättsligt avgörande där de avsnitt som innehåller företagshemligheter avlägsnats eller redigerats,
 - e) ålägga sanktioner för parter eller andra personer som deltar i de rättsliga förfarandena och som underlåter eller vägrar att följa beslut från behöriga rättsliga myndigheter som avser skydd av företagshemligheten eller den påstådda företagshemligheten.
3. Varje part ska säkerställa att dess rättsliga myndigheter inte behöver tillämpa de rättsliga förfaranden och rättsmedel som avses i artikel 25.44 om det beteende som strider mot god affärssed är förenligt med partens lagstiftning och syftar till att avslöja försummelser, missförhållanden eller olaglig verksamhet eller att skydda ett legitimt intresse med stöd i den partens lagstiftning.

ARTIKEL 25.46

Skydd av konfidentiella uppgifter avseende läkemedel

1. Om en part, som ett villkor för ett försäljningsgodkännande eller ett sanitärt tillstånd för ett nytt läkemedel som innehåller en ny kemisk enhet som inte tidigare har godkänts, kräver att konfidentiella testresultat eller andra uppgifter ska lämnas in för att fastställa om användningen av denna produkt är säker och ändamålsenlig, ska parten skydda sådana uppgifter mot att utlämnas till tredje part om framtagandet av sådana uppgifter medför ett betydande arbete, utom då utlämnandet är nödvändigt på grund av ett tvingande allmänintresse eller om åtgärder vidtas för att säkerställa att uppgifterna skyddas mot otillbörlig kommersiell användning.

2. Varje part ska säkerställa att, under minst fem år från dagen för det första försäljningsgodkännandet eller sanitära tillståndet i den berörda parten, ett läkemedel som senare har godkänts på grundval av resultaten av de prekliniska undersökningar och kliniska prövningar som lämnades in i ansökan om det första försäljningsgodkännandet eller sanitära tillståndet inte släpps ut på marknaden utan uttryckligt medgivande från innehavaren av det första försäljningsgodkännandet eller sanitära tillståndet.
3. Det ska inte finnas någon begränsning för någondera parten att genomföra förkortade förfaranden för godkännande av läkemedel på grundval av bioekvivalens och biotillgänglighetsundersökningar.
4. Varje part får föreskriva villkor och begränsningar för genomförandet av skyldigheterna enligt denna artikel, under förutsättning att parten fortsätter att tillämpa denna artikel.

ARTIKEL 25.47

Skydd av uppgifter rörande lantbrukskemiska produkter

1. Om en part kräver, som ett villkor för att bevilja försäljningsgodkännande för en jordbrukskemisk produkt som använder en ny kemisk enhet, att tester eller studierapporter om produktens säkerhet och effektivitet ska lämnas in, får den parten inte bevilja ett godkännande för en annan produkt på grundval av dessa tester eller studierapporter utan samtycke från den person som tidigare lämnade in dem, under minst tio år efter dagen för försäljningsgodkännandet för den jordbrukskemiska produkten.

2. En part får begränsa skyddet enligt denna artikel till tester eller studierapporter som uppfyller följande villkor:

- a) De är nödvändiga för godkännandet eller för en ändring av ett godkännande för användning på andra grödor.
- b) De har intygats vara förenliga med principerna för god laboratoriesed eller god försökssed.

3. Varje part får fastställa regler för att undvika att samma tester utförs flera gånger på ryggradsdjur.

4. Vid genomförandet av skyldigheterna i denna artikel får varje part föreskriva villkor och begränsningar, förutsatt att parten fortsätter att tillämpa denna artikel.

UNDERAVSNITT 7

VÄXTSORTER

ARTIKEL 25.48

Skydd av växtförädlarrätter

Parterna ska skydda växtförädlarrätter, i enlighet med internationella konventionen för skydd av växtförädlingsprodukter av den 2 december 1961, senast reviderad i Genève den 19 mars 1991 (*UPOV-konventionen*), inbegripet undantaget från förädlarrätten enligt artikel 15 i UPOV-konventionen, och ska samarbeta för att främja och säkerställa denna rätt.

AVSNITT C

UPPRÄTTHÅLLANDE AV SKYDDET FÖR IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

UNDERAVSNITT 1

CIVILRÄTTSLIGT OCH ADMINISTRATIVT UPPRÄTTHÅLLANDE AV SKYDD

ARTIKEL 25.49

Allmänna skyldigheter

1. Varje part bekräftar på nytt sina åtaganden enligt Trips-avtalet och ska säkerställa upprätthållandet av skyddet för immateriella rättigheter i enlighet med sin lagstiftning och praxis. Parterna ska sörja för de åtgärder, förfaranden och rättsmedel som föreskrivs i detta underavsnitt.
2. Detta avsnitt ska inte tillämpas på de rättigheter som omfattas av underavsnitt 6 i avsnitt B.
3. En part ska föreskriva åtgärder, förfaranden och korrigerande åtgärder som ska vara rättvisa och skäliga, inte onödigt komplicerade eller kostsamma och inte medföra oskäligen tidsfrister eller omotiverade dröjsmål.

4. Dessa åtgärder, förfaranden och korrigerande åtgärder ska också vara effektiva, proportionella och avskräckande och tillämpas så att hinder för lagenlig handel inte uppkommer och så att missbruk inte sker.

5. Ingenting i detta avsnitt skapar någon skyldighet för endera parten

- a) att införa ett rättssystem för upprätthållande av skyddet för immateriella rättigheter som skiljer sig från systemet för upprätthållande av lagstiftningen i allmänhet, eller
- b) med avseende på fördelningen av resurser mellan upprätthållandet av skyddet för immateriella rättigheter och upprätthållandet av lagstiftningen i allmänhet.

ARTIKEL 25.50

Personer som har rätt att ansöka om tillämpning av verkställandeåtgärder, förfaranden och
rättsmedel

Varje part ska tillerkänna följande personer rätten att ansöka om tillämpning av de åtgärder, förfaranden och korrigerande åtgärder som avses i detta avsnitt och i del III i Trips-avtalet:

- a) Innehavare av immateriella rättigheter, i enlighet med varje parts lagstiftning.
- b) Alla andra personer som har tillåtelse att utnyttja dessa rättigheter, i synnerhet licenstagare, i den mån detta är tillåtet i och överensstämmer med varje parts lagstiftning.

- c) Organisationer för kollektiv rättighetsförvaltning angående immateriella rättigheter som regelmässigt erkänns ha rätt att representera innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta är tillåtet i och överensstämmer med varje parts lagstiftning.
- d) Enheter¹ som regelmässigt erkänns ha rätt att representera innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta är tillåtet i och överensstämmer med varje parts lagstiftning.

ARTIKEL 25.51

Bevisning

1. Varje part ska säkerställa att de behöriga rättsliga myndigheterna, redan innan prövningen av sakfrågan inletts och efter inlämning av ansökan av en part som har lagt fram rimligt tillgänglig bevisning till stöd för sina påståenden att det har skett ett intrång i dennes immateriella rättighet eller att ett sådant är omedelbart förestående, får besluta om omedelbara och effektiva interimistiska åtgärder för att skydda relevant bevisning om det misstänkta intrånget, med förbehåll för skyddet för konfidentiell information enligt den partens lagstiftning. Vid beslut om provisoriska åtgärder ska de rättsliga myndigheterna beakta den misstänkta intrångsgörarens legitima intressen.

¹ För Chiles vidkommande avser begreppet ”enheter” ”organisationer och sammanslutningar”. För Europeiska unionen avser begreppet ”enheter” ”organ som tillvaratar branschintressen”.

2. De provisoriska åtgärder som avses i punkt 1 kan inbegripa en detaljerad beskrivning av de påstått intrångsgörande varorna, med eller utan tagande av varuprov, eller beslag av varorna och, där så är lämpligt, det material och de verktyg som huvudsakligen använts för produktion eller distribution av dessa varor samt tillhörande handlingar.

3. Varje part ska, i händelse av ett intrång i en immateriell rättighet som begåtts i kommersiell skala, vidta de åtgärder som är nödvändiga för att de behöriga rättsliga myndigheterna, om så är lämpligt och på ansökan av en part, ska kunna besluta att bank-, finans- eller affärshandlingar som motparten förfogar över ska läggas fram, förutsatt att konfidentiell information skyddas.

ARTIKEL 25.52

Rätt till information

1. Varje part ska säkerställa att de behöriga rättsliga myndigheterna, under civilrättsliga förfaranden om intrång i en immateriell rättighet och som svar på en berättigad och proportionell begäran av käranden, får förelägga den person som gjort intrånget eller varje annan person att tillhandahålla information om ursprung och distributionsnät för de intrångsgörande varorna eller tjänsterna.

2. I punkt 1 avses med varje annan person en person som åtminstone
 - a) har befunnits förfoga över de intrångsgörande varorna i kommersiell skala,
 - b) har befunnits använda de intrångsgörande tjänsterna i kommersiell skala,
 - c) har befunnits i kommersiell skala tillhandahålla tjänster som använts i intrångsgörande verksamhet, eller
 - d) har pekats ut av den person som avses i denna punkt såsom delaktig i produktion, tillverkning eller distribution av de intrångsgörande varorna eller i tillhandahållandet av de intrångsgörande tjänsterna.
3. Informationen enligt punkt 1 ska, beroende på vad som är lämpligt, omfatta
 - a) namn på och adress till producenter, tillverkare, distributörer, leverantörer och andra som tidigare innehaft varorna eller tjänsterna, samt tilltänkta grossister och detaljister, och
 - b) hur mycket som producerats, tillverkats, levererats, mottagits eller beställts samt om erhållet pris på de berörda varorna eller tjänsterna.
4. Denna artikel ska inte påverka tillämpningen av annan lagstiftning som en part har som
 - a) ger rättighetshavaren rätt till ytterligare information,

- b) reglerar hur information som lämnas enligt denna artikel får användas i civilrättsliga förfaranden,
- c) reglerar ansvar för missbruk av rätten till information,
- d) gör det möjligt att vägra lämna sådan information som skulle tvinga den person som avses i punkt 1 att medge egen eller nära anhörigs deltagande i ett immaterialrättsintrång, eller
- e) reglerar sekretesskydd för informationskällor eller behandling av personuppgifter.

ARTIKEL 25.53

Interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder

1. Varje part ska säkerställa att de rättsliga myndigheterna på begäran av sökanden får utfärda ett interimistiskt föreläggande mot den misstänkta intrångsgöraren i syfte att hindra ett omedelbart förestående immaterialrättsintrång eller tillfälligt förbjuda, vid behov förenat med vite om så föreskrivs i den partens lagstiftning, en fortsättning av de misstänkta intrången eller göra en fortsättning avhängig av att det ställs garanti för ersättning till rättighetshavaren. Ett interimistiskt föreläggande får också utfärdas på samma villkor, när så är lämpligt, mot en tredje part¹ över vilken den berörda rättsliga myndigheten utövar jurisdiktion och vars tjänster används för att göra intrång i en immateriell rättighet.
2. Varje part ska säkerställa att dess rättsliga myndigheter på begäran av sökanden får besluta om beslag eller överlämnande² av varor som misstänks utgöra intrång i en immateriell rättighet, för att förhindra att de införs eller omsätts på marknaden.

¹ Vid tillämpningen av denna artikel får en part föreskriva att en "tredje part" även ska omfatta förmedlare.

² En part får välja mellan beslagtagande och överlämnande för att tillämpa denna punkt.

3. När det gäller ett misstänkt intrång i kommersiell skala, ska varje part säkerställa att de rättsliga myndigheterna, om sökanden påvisar omständigheter som kan äventyra indrivningen av skadestånd, får belägga lös och fast egendom som tillhör den misstänkta intrångsgöraren med kvarstad, inbegripet frysning av dennes bankkonton och andra tillgångar. I detta syfte får de behöriga myndigheterna besluta att bank-, finans- eller affärshandlingar ska lämnas ut, eller att lämplig tillgång ska ges till relevant information.

ARTIKEL 25.54

Korrigerande åtgärder

1. Varje part ska säkerställa att de rättsliga myndigheterna på begäran av sökanden och utan att det påverkar eventuella skadestånd som kan utgå till rättighetshavaren på grund av intrånget och utan att någon form av ersättning utgår, har befogenhet att besluta att varor som de har konstaterat gör intrång i en immateriell rättighet ska förstöras eller åtminstone slutgiltigt avlägsnas från marknaden. Om så är lämpligt får de rättsliga myndigheterna även besluta att material och verktyg som huvudsakligen har använts för att skapa eller tillverka dessa varor ska förstöras.
2. Varje parts rättsliga myndigheter ska ha befogenhet att besluta att dessa åtgärder ska vidtas på intrångsgörarens bekostnad, såvida det inte åberopas särskilda skäl mot detta.
3. En begäran om sådana korrigerande åtgärder ska prövas med hänsyn till om ett förordnande om sådana åtgärder står i rimlig proportion till intrångets allvar och tredje mans intressen.

ARTIKEL 25.55

Förbudsförelägganden

Varje part ska säkerställa att de rättsliga myndigheterna, när ett rättsligt beslut fattas om ett intrång i en immateriell rättighet, får utfärda ett förbudsföreläggande mot intrångsgöraren och, i förekommande fall, mot en tredje part¹ över vilken den berörda rättsliga myndigheten utövar jurisdiktion och vars tjänster används för att göra intrång i en immateriell rättighet, i syfte att förbjuda fortsatt intrång.

ARTIKEL 25.56

Alternativa åtgärder

Varje part får föreskriva att de rättsliga myndigheterna, när detta är lämpligt och på begäran av den person som kan bli föremål för sådana åtgärder som föreskrivs i artikel 25.54 eller 25.55, får besluta att ekonomisk ersättning ska utgå till den skadelidande parten i stället för att sådana åtgärder som föreskrivs i artikel 25.54 eller 25.55 tillämpas, om personen i fråga varken har handlat uppsåtligt eller oaktsamt, om verkställighet av åtgärderna i fråga skulle orsaka denne oproportionerligt stor skada och om ekonomisk ersättning till den skadelidande parten framstår som rimligt tillfredsställande.

¹ Vid tillämpningen av denna artikel får en part föreskriva att en ”tredje part” även ska omfatta förmedlare.

ARTIKEL 25.57

Skadestånd

1. Varje part ska säkerställa att de rättsliga myndigheterna, på begäran av den skadelidande parten, beslutar att den intrångsgörare som kände till eller rimligen borde ha känt till att denne ägnade sig åt intrångsgörande verksamhet ska betala ett skadestånd till rättighetshavaren som är tillräckligt stort för att kompensera för den skada som denne har lidit till följd av intrånget.
2. Vid fastställandet av skadeståndsbeloppet enligt punkt 1 ska de rättsliga myndigheterna i varje part ha befogenhet att bland annat överväga alla rättmätiga mått på värdet som rättighetshavaren lägger fram, vilket kan inbegripa utebliven vinst, värdet av de varor eller tjänster som är föremål för intrånget mätt enligt marknadspriset, eller det föreslagna detaljhandelspriset¹. Varje part ska, åtminstone i fall av intrång i upphovsrätt eller närstående rättigheter och varumärkesförfalskning, föreskriva att dess rättsliga myndigheter i civilrättsliga förfaranden har befogenhet att ålägga intrångsgöraren att till rättighetshavaren betala intrångsgörarens vinster som kan tillskrivas intrånget, antingen som ett alternativ till, utöver eller som en del av skadeståndet.
3. Som ett alternativ till punkt 2 och när så är lämpligt, kan varje part föreskriva att dess rättsliga myndigheter har befogenhet att fastställa skadeståndet till ett engångsbelopp på grundval av faktorer såsom åtminstone det belopp som skulle ha betalats i royalty eller avgift om intrångsgöraren hade begärt tillstånd att nyttja den immateriella rättigheten i fråga.

¹ För Europeiska unionens vidkommande skulle detta i lämpliga fall även omfatta omständigheter av annat än rent ekonomisk betydelse, såsom den ideella skada som rättighetshavaren har orsakats genom intrånget.

4. Ingenting i denna artikel hindrar endera parten från att föreskriva att dess rättsliga myndigheter får besluta om återbetalning av vinst eller om skadestånd till den skadelidande parten som kan vara fastställt i förväg, om intrångsgöraren inte kände till eller rimligen borde ha känt till att denne ägnade sig åt intrångsgörande verksamhet.

ARTIKEL 25.58

Rättsliga kostnader

Varje part ska föreskriva att dess rättsliga myndigheter, där så är lämpligt, har befogenhet att vid avslutandet av civilrättsliga förfaranden rörande skyddet av immateriella rättigheter, ålägga den förlorande parten att ersätta den vinnande partens rättegångskostnader och andra kostnader i enlighet med den berörda partens lagstiftning.

ARTIKEL 25.59

Offentliggörande av rättsliga avgöranden

Varje part ska säkerställa att de rättsliga myndigheterna i rättsliga förfaranden beträffande immaterialrättsintrång, på begäran av den sökande och på intrångsgörarens bekostnad får besluta om lämpliga åtgärder för att sprida information om avgörandet, inbegripet att avgörandet ska anslås och offentliggöras helt eller delvis.

ARTIKEL 25.60

Presumption om innehav av upphovs- eller äganderätt

Parterna ska erkänna att vid tillämpningen av de åtgärder, förfaranden och rättsmedel som föreskrivs i detta avsnitt.

- a) ska det, för att upphovsmannen till ett litterärt eller konstnärligt verk, om inte motsatsen bevisas, ska anses som sådan och följaktligen ha rätt att föra talan om intrång, vara tillräckligt att upphovsmannens namn på sedvanligt sätt finns angivet på verket, och
- b) ska led a i tillämpliga delar också gälla för innehavare av upphovsrätten närstående rättigheter i fråga om deras skyddade alster.

ARTIKEL 25.61

Administrativa förfaranden

I den mån administrativa förfaranden kan leda till att ett civilrättsligt rättsmedel beslutas till följd av ett beslut i sakfrågan ska sådana förfaranden vara förenliga med principer som i allt väsentligt är likvärdiga med de principer som fastställs i de relevanta bestämmelserna i detta underavsnitt.

UNDERAVSNITT 2

SÄKERSTÄLLANDE AV SKYDDET VID GRÄNSERNA

ARTIKEL 25.62

Gränsåtgärder

1. När det gäller varor under tullkontroll ska varje part anta eller bibehålla förfaranden enligt vilka en rättsinnehavare får lämna in ansökningar som begär att de behöriga myndigheterna ska skjuta upp frigörandet av eller kvarhålla misstänkta varor. I detta underavsnitt avses med ”misstänkta varor” sådana varor som misstänks utgöra intrång i varumärken, upphovsrätt och närstående rättigheter, geografiska beteckningar, patent, bruksmönster, industriella formgivningar samt kretsmönster i integrerade kretsar.
2. Varje part ska ha elektroniska system för de behöriga myndigheternas hantering av beviljade eller registrerade ansökningar.
3. Varje part ska säkerställa att dess behöriga myndigheter inte tar ut någon avgift för att täcka de administrativa kostnader som uppstår i samband med behandlingen av en ansökan eller en registrering.
4. Varje part ska säkerställa att dess behöriga myndigheter beslutar om beviljande eller registrering av en ansökan inom rimlig tid.

5. Varje part ska säkerställa att en beviljad eller registrerad ansökan eller registrering gäller för flera sändningar.
6. När det gäller varor under tullkontroll ska varje part säkerställa att dess tullmyndigheter får agera på eget initiativ för att skjuta upp frigörandet av eller kvarhålla varor som misstänks göra intrång i varumärken eller upphovsrätt.
7. Tullmyndigheterna ska använda riskanalys för att identifiera varor som misstänks göra intrång i immateriella rättigheter. Varje part ska genomföra denna punkt i enlighet med sin lagstiftning.
8. Varje part får ha förfaranden som gör det möjligt att förstöra varor som misstänks göra intrång i immateriella rättigheter utan att det krävs något föregående administrativt eller rättsligt förfarande för att formellt fastställa intrånget, om de berörda personerna samtycker eller inte motsätter sig denna förstöring. Om sådana varor inte förstörs ska varje part säkerställa att sådana varor, utom under exceptionella omständigheter, bortskaffas utanför handelsflödet på ett sätt som undviker att rättighetshavaren skadas.
9. Varje part får ha förfaranden som gör det möjligt att snabbt förstöra varumärkesförfalskade och piratkopierade varor som sänds via postförsändelser eller med bud.
10. En part får besluta att inte tillämpa denna artikel på import av varor som släppts ut på marknaden i ett tredjeland av rättighetshavarna eller med deras samtycke. En part får även besluta att inte tillämpa denna artikel på varor av icke-kommersiell karaktär i resenärers personliga bagage.

11. Parternas tullmyndigheter ska föra en regelbunden dialog och främja samarbete med de relevanta intressenterna och med andra myndigheter som deltar i upprätthållandet av skyddet för immateriella rättigheter.
12. Parterna ska samarbeta i fråga om internationell handel med misstänkta varor. Parterna ska särskilt, i möjligaste mån, utbyta information om handel med misstänkta varor som påverkar den andra parten.
13. Utan att det påverkar andra former av samarbete ska protokollet om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor som fogas till detta avtal vara tillämpligt på överträdelser av den immaterialrättsliga lagstiftningen för vars genomdrivande en parts tullmyndigheter är behöriga i enlighet med denna artikel.

ARTIKEL 25.63

Förenlighet med Gatt och Trips-avtalet

Vid genomförandet av gränsåtgärder för att dess tullmyndigheter ska kunna upprätthålla skyddet för immateriella rättigheter, oavsett om de omfattas av detta underavsnitt, ska varje part säkerställa förenlighet med sina skyldigheter enligt Gatt 1994 och Trips-avtalet, särskilt artikel V i Gatt 1994 och artikel 41 och del III avsnitt 4 i Trips-avtalet.

AVSNITT D

SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 25.64

Samarbete

1. Parterna ska samarbeta för att stödja genomförandet av åtagandena och skyldigheterna enligt detta kapitel.
2. Områdena för samarbete om frågor rörande skydd och upprätthållande av immateriella rättigheter kan omfatta, men är inte begränsade till, följande verksamheter:
 - a) Informationsutbyte om den rättsliga ramen för immateriella rättigheter samt relevanta bestämmelser om skydd och upprätthållande av skydd.
 - b) Utbyte av erfarenheter mellan parterna om den rättsliga utvecklingen.
 - c) Utbyte av erfarenheter mellan parterna när det gäller att upprätthålla skyddet för immateriella rättigheter.
 - d) Utbyte av erfarenheter mellan parterna rörande tullmyndigheternas, polismyndigheternas och de administrativa och rättsliga organens upprätthållande av skyddet på central, regional och lokal nivå.

- e) Samordning, även med tredjeländer, för att hindra export av förfalskade varor.
 - f) Tekniskt bistånd, kapacitetsuppbyggnad, utbyte och utbildning av personal.
 - g) Skydd för och försvar av immateriella rättigheter och spridning av information i detta avseende, bland annat till näringslivet och det civila samhället.
 - h) Konsumenters och rättighetshavares medvetenhet samt ett ökat institutionellt samarbete, särskilt mellan deras organ för immateriella rättigheter.
 - i) Aktivt främjande av allmänhetens medvetenhet och utbildning om politiken för immateriella rättigheter.
 - j) Offentligt-privat samarbete som involverar små och medelstora företag, däribland vid evenemang eller sammankomster som riktar sig till små och medelstora företag, rörande skydd och upprätthållande av immateriella rättigheter och minskning av intrången i dessa.
 - k) Utarbetande av ändamålsenliga strategier för att hitta målgrupper och kommunikationsprogram för att öka medvetenheten hos konsumenter och media om effekterna av intrång i immateriella rättigheter, bland annat riskerna för hälsa och säkerhet och kopplingen till organiserad brottslighet.
3. Varje part får offentliggöra produktspecifikationer eller en sammanfattning av dessa samt uppgifter om relevanta kontaktpunkter för kontroll eller förvaltning av den andra partens geografiska beteckningar som är skyddade enligt underavsnitt 4 i avsnitt B.

4. Parterna ska, antingen direkt eller genom den underkommitté som avses i artikel 25.66, hålla kontakt i alla frågor som rör genomförandet och tillämpningen av detta kapitel.

ARTIKEL 25.65

Frivilliga initiativ från intressenter

Varje part ska sträva efter att underlätta frivilliga initiativ från intressenter för att minska intrång i immateriella rättigheter, inbegripet på internet och på andra marknadsplatser, med fokus på konkreta problem och praktiska lösningar som är realistiska, väl avvägda, proportionella och rättvisa för alla berörda, bland annat på följande sätt:

- a) Varje part ska sträva efter att i samförstånd sammankalla intressenter på sitt territorium för att underlätta frivilliga initiativ för att finna lösningar och lösa meningsskiljaktigheter när det gäller skyddet för och upprätthållande av skyddet för immateriella rättigheter och begränsning av intrång.
- b) Varje part ska sträva efter att utbyta information med den andra parten om insatser för att underlätta frivilliga initiativ från intressenter på sitt territorium.

- c) Parterna ska sträva efter att främja en öppen dialog och ett öppet samarbete mellan parternas intressenter och uppmuntra dessa att gemensamt finna lösningar och lösa meningsskiljaktigheter när det gäller skyddet för och upprätthållande av skyddet för immateriella rättigheter och begränsning av intrången i dem.

ARTIKEL 25.66

Underkommittén för immateriella rättigheter.

Underkommittén för immateriella rättigheter (*underkommittén*), upprättad enligt artikel 33.4.1, ska övervaka och säkerställa att detta kapitel och bilagorna 25-A, 25-B och 25-C genomförs och fungerar korrekt. Underkommittén ska också utföra de särskilda uppgifter som den tilldelas i detta kapitel, inbegripet artikel 25.40.

KAPITEL 26

HANDEL OCH HÅLLBAR UTVECKLING

AVSNITT A

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 26.1

Mål

1. Parterna erinrar om Agenda 21 om miljö och utveckling som antogs vid FN:s konferens om miljö och utveckling i Rio de Janeiro den 3–14 juni 1992, genomförandeplanen från världstoppmötet i Johannesburg om hållbar utveckling 2002, Internationella arbetsorganisationens (*ILO*) deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering som antogs av Internationella arbetskonferensen vid dess 97:e session i Genève den 10 juni 2008 (*ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering*), slutdokumentet från FN:s konferens om hållbar utveckling 2012 med titeln *The Future We Want* samt Agenda 2030 och dess mål för hållbar utveckling.

2. Parterna erkänner att hållbar utveckling omfattar ekonomisk utveckling, social utveckling och miljöskydd, där alla tre aspekter är beroende av varandra och ömsesidigt förstärkande av välbefinnandet för nuvarande och framtida generationer.
3. Mot bakgrund av ovanstående är målet med detta kapitel att stärka handels- och investeringsförbindelserna mellan parterna på ett sätt som bidrar till hållbar utveckling, särskilt dess arbetsrättsliga¹ och miljörelaterade aspekter som är relevanta för handel och investeringar.
4. Detta kapitel omfattar en samarbetsstrategi som bygger på gemensamma värderingar och intressen.

ARTIKEL 26.2

Rätt att reglera och skyddsnivåer

1. Parterna erkänner varje parts rätt att fastställa sin politik och sina prioriteringar för hållbar utveckling, särskilt att fastställa sina egna nivåer vad gäller skydd för arbetstagare och miljöskydd samt sina egna arbetsrättsliga och miljörelaterade prioriteringar, och att anta eller ändra sin lagstiftning och politik om arbete och miljö i enlighet med detta.

¹ I detta kapitel avses med ”arbetsrättslig” ILO:s strategiska mål inom ramen för agendan för anständigt arbete, som kommer till uttryck i ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering.

2. Den skyddsnivå, lagstiftning och politik som avses i punkt 1 ska vara förenlig med varje parts åtagande att genomföra de multilaterala miljöavtal (*MEA*) samt de multilaterala arbetsrättsliga standarder och avtal som avses i detta kapitel och i vilka den är part.
3. Varje part ska sträva efter att säkerställa att dess miljörelaterade och arbetsrättsliga lagar och andra författningar samt politik föreskriver och främjar en hög nivå vad gäller skyddet för miljön och arbetstagarna, och ska sträva efter att fortsätta att förbättra nivån på skyddet för miljön och arbetstagarna i sina lagar, andra författningar och politik.
4. En part får inte försvaga eller sänka skyddsnivåerna i sina miljörelaterade och arbetsrättsliga lagar och andra författningar i syfte att uppmuntra handel eller investeringar.
5. En part får inte åsidosätta eller på annat sätt bevilja undantag från, eller erbjuda att åsidosätta eller på annat sätt bevilja undantag från sina miljörelaterade och arbetsrättsliga lagar och andra författningar på ett sätt som försvagar eller minskar skyddsnivåerna i dessa lagar och andra författningar för att uppmuntra handel eller investeringar.
6. En part får inte, genom att kontinuerligt eller återkommande agera eller avstå från att agera, underlåta att effektivt kontrollera efterlevnaden av dess miljörelaterade och arbetsrättsliga lagar och andra författningar på ett sätt som påverkar handel eller investeringar.
7. Varje part behåller rätten att utöva rimlig skönsmässig bedömning och att fatta ärliga beslut om fördelningen av resurser för kontroll av efterlevnaden i enlighet med prioriteringarna för kontrollen av efterlevnaden av sina miljörelaterade och arbetsrättsliga lagar och andra författningar.

8. En part får inte tillämpa sina miljörelaterade och arbetsrättsliga lagar och andra författningar på ett sätt som skulle utgöra en förtäckt restriktion av handel eller investeringar.

ARTIKEL 26.3

Handel och ansvarsfullt uppförande och förvaltning av leveranskedjor

1. Parterna erkänner vikten av ansvarsfull förvaltning av leveranskedjor genom ansvarsfullt företagande eller företagens sociala ansvar och handelns roll för att uppnå detta mål.
2. I enlighet med punkt 1 ska varje part
 - a) främja ansvarsfullt företagande eller företagens sociala ansvar genom att uppmuntra företagen att tillämpa relevant praxis som är förenlig med internationellt erkända principer, standarder och riktlinjer, inbegripet sektorsspecifika riktlinjer för tillbörlig aktsamhet, som har godkänts eller stöds av den parten, och

b) främja spridning och användning av relevanta internationella instrument som har godkänts eller stöds av den parten, exempelvis OECD:s riktlinjer för multinationella företag; ILO:s trepartsdeklaration om principer som rör multinationella företag och socialpolitik, som antogs i Genève i november 1977 (*ILO:s trepartsdeklaration om principer som rör multinationella företag och socialpolitik*); FN:s Global Compact-initiativ; och FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, som godkändes av rådet för mänskliga rättigheter i dess resolution 17/4 av den 16 juni 2011.

3. Parterna erkänner nyttan av internationella sektorsspecifika riktlinjer på området företagens sociala ansvar eller ansvarsfullt företagande och ska främja ett gemensamt arbete i detta avseende. Parterna ska också genomföra åtgärder för att främja efterlevnaden av OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet.

4. Parterna erkänner vikten av att främja handel med varor som bidrar till förbättrade sociala villkor och miljövänlig praxis, såsom miljövaror och miljötjänster som bidrar till en resurseffektiv ekonomi med låga koldioxidutsläpp, varor vars produktion inte är kopplad till avskogning och varor som omfattas av frivilliga system och mekanismer för hållbarhetssäkring.

5. Parterna ska utbyta information och praxis och, i förekommande fall, samarbeta både bilateralt, regionalt och i internationella forum om frågor som omfattas av denna artikel.

ARTIKEL 26.4

Vetenskaplig och teknisk information

1. Vid fastställande eller genomförande av åtgärder som syftar till att skydda miljön eller arbetsförhållandena och som kan påverka handel eller investeringar mellan parterna, ska varje part beakta de tillgängliga vetenskapliga och tekniska rönen, helst från erkända tekniska och vetenskapliga organ, samt relevanta internationella standarder, riktlinjer eller rekommendationer, om sådana finns.
2. Om de vetenskapliga bevisen eller uppgifterna är otillräckliga eller ofullständiga och det finns risk för allvarlig miljöförstöring eller risk för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen på dess territorium, får en part vidta åtgärder på grundval av försiktighetsprincipen. Sådana åtgärder ska ses över om ny eller ytterligare vetenskaplig information blir tillgänglig.
3. Om en åtgärd som antagits i enlighet med punkt 2 påverkar handeln eller investeringarna mellan parterna, får en part begära att den part som vidtog åtgärden lämnar upplysningar som visar att åtgärden är förenlig med dess egna skyddsnivåer, och får begära att frågan diskuteras i underkommittén för handel och hållbar utveckling.
4. Sådana åtgärder får inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering eller en förtäckt restriktion av handel eller investeringar.

ARTIKEL 26.5

Transparens och god regleringssed

Parterna erkänner vikten av att tillämpa reglerna om transparens och god regleringssed i enlighet med kapitlen 28 och 29, särskilt de regler som ger berörda personer möjlighet att lämna synpunkter på

- a) åtgärder som syftar till att skydda miljön och arbetsförhållandena och som kan påverka handel eller investeringar, och
- b) handels- eller investeringsåtgärder som kan påverka skyddet av miljön eller arbetsförhållandena.

ARTIKEL 26.6

Allmänhetens medvetenhet, information, deltagande och rättssäkerhetsgarantier

1. Varje part ska främja allmänhetens medvetenhet om dess miljörelaterade och arbetsrättsliga lagar och andra författningar, bland annat genom att säkerställa att dess miljörelaterade och arbetsrättsliga lagar och andra författningar samt verkställighets- och efterlevnadsförfaranden är allmänt tillgängliga.

2. Varje part ska sträva efter att tillgodose alla personers begäran om upplysningar om partens tillämpning av detta kapitel.
3. Varje part ska använda sig av de mekanismer som avses i artikel 33.5, 33.6 och 33.7 för att inhämta synpunkter i frågor som rör genomförandet av detta kapitel.
4. Varje part ska sörja för mottagandet av, och ta vederbörlig hänsyn till, meddelanden och synpunkter genom skriftliga inlagor från en person i den parten i frågor som rör genomförandet av detta kapitel i enlighet med dess inhemska förfaranden. En part ska svara skriftligen och i god tid på sådana inlagor. Den får anmäla sådana meddelanden och synpunkter till den inhemska rådgivande grupp som upprättats enligt artikel 33.6 och till den andra partens kontaktpunkt som utsetts i enlighet med artikel 26.19.6.
5. Varje part ska i enlighet med sin lagstiftning säkerställa att administrativa förfaranden eller domstolsförfaranden är tillgängliga för personer med ett lagligen erkänt intresse i en särskild fråga eller som hävdar att deras rättigheter har åsidosatts, för att möjliggöra åtgärder mot överträdelser av dess miljörelaterade eller arbetsrättsliga lagstiftning, inbegripet lämpliga korrigerande åtgärder vid överträdelser av denna lagstiftning.
6. Varje part ska i enlighet med sin lagstiftning säkerställa att de förfaranden som avses i punkt 5 är förenliga med ett korrekt rättsförfarande, inte är oöverkomligt kostsamma, inte medför oskäligen tidsfrister eller omotiverade dröjsmål, ger upprättelse genom förbudsföreläggande i tillämpliga fall, samt är rättvisa, skäliga och transparenta.

ARTIKEL 26.7

Samarbetsverksamheter

1. Parterna erkänner vikten av att samarbeta om handelsrelaterade aspekter av miljö- och arbetsrättsfrågor för att kunna uppfylla målen i detta avtal och genomföra detta kapitel.
2. Samarbetet kan utvecklas och genomföras med deltagande av internationella och regionala organisationer, samt med deltagande av tredjeländer, företag, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, utbildnings- och forskningsorganisationer samt andra icke-statliga organisationer, beroende på vad som är lämpligt.
3. Samarbetet ska bedrivas i frågor och ämnen som parterna enats om för att behandla frågor av gemensamt intresse.
4. Parterna får samarbeta om frågor som anges i detta kapitel och dessutom bland annat om
 - a) arbets- och miljöaspekter av handel och hållbar utveckling i internationella forum, särskilt WTO, FN:s politiska högnivåforum för hållbar utveckling, FN:s miljöprogram (*Unep*), ILO och multilaterala miljöavtal,

- b) inverkan av arbetsrättsliga och miljörelaterade lagar och standarder på handel och investeringar,
 - c) handels- och investeringslagstiftningens inverkan på arbetsmarknaden och miljön, och
 - d) handelsrelaterade aspekter av
 - i) initiativ för hållbar konsumtion och produktion, inbegripet initiativ som syftar till att främja en cirkulär ekonomi och grön tillväxt och minskade föroreningar, och
 - ii) initiativ för att främja miljövänliga varor och tjänster, bland annat genom att ta itu med relaterade icke-tariffära hinder.
5. Parterna ska gemensamt besluta om prioriteringarna för samarbetet på grundval av områden av ömsesidigt intresse och tillgängliga resurser.
6. Parterna får personligen eller med de tekniska medel som parterna har tillgång till genomföra verksamhet inom de samarbetsområden som anges i detta kapitel.

AVSNITT B

MILJÖ OCH HANDEL

ARTIKEL 26.8

Mål

1. Parterna strävar efter att främja ömsesidigt stödjande handels- och miljöpolitik, höga miljöskyddsnivåer i linje med de multilaterala miljöavtal i vilka de är parter och en effektiv efterlevnad av sina respektive miljörelaterade lagar och andra författningar, och att stärka sin kapacitet att ta itu med handelsrelaterade miljöfrågor, bland annat genom samarbete.
2. Parterna erkänner att ett fördjupat samarbete för att skydda och bevara miljön och en hållbar förvaltning av deras naturresurser har fördelar som kan bidra till hållbar utveckling, stärka deras miljöstyrning och komplettera målen i detta avtal.
3. Parterna erkänner vikten av en ömsesidigt stödjande handels- och miljöpolitik och -praxis för att förbättra miljöskyddet och att främja hållbar utveckling.

ARTIKEL 26.9

Multilateral miljöstyrning och multilaterala miljöavtal

1. Parterna erkänner vikten av FN:s miljöförsamling inom Unep. Parterna erkänner den avgörande roll som multilaterala miljöavtal spelar för att ta itu med globala, regionala och inhemska miljöutmaningar. Parterna erkänner vidare behovet av att stärka det ömsesidiga stödet mellan handels- och miljöpolitiken. Varje part ska därför effektivt genomföra de multilaterala miljöavtal och protokoll i vilka den är part.
2. Parterna erkänner varje parts rätt att anta eller bibehålla åtgärder för att främja målen för de multilaterala miljöavtal i vilka den är part.
3. Parterna ska vid behov föra dialog och samarbeta om handels- och miljöfrågor av ömsesidigt intresse, särskilt med avseende på multilaterala miljöavtal. Detta ska inbegripa regelbundet utbyte av information om varje parts initiativ när det gäller ratificering av multilaterala miljöavtal, inklusive protokoll till och ändringar av dessa.

ARTIKEL 26.10

Handel och klimatförändringar

1. Parterna erkänner vikten av multilaterala miljöavtal på klimatområdet, särskilt behovet av att uppnå målet i FN:s ramkonvention om klimatförändringar som antogs i New York den 9 maj 1992 (*UNFCCC*) och Parisavtalets syften och mål, för att hantera det akuta hotet från klimatförändringarna. Parterna erkänner följaktligen handelns roll när det gäller att uppnå målet om hållbar utveckling och ta itu med klimatförändringarna samt vikten av individuella och kollektiva insatser för att hantera klimatförändringarnas effekter genom begränsnings- och anpassningsåtgärder.
2. I enlighet med punkt 1 ska varje part
 - a) effektivt genomföra UNFCCC och Parisavtalet som antagits inom ramen för UNFCCC, inbegripet partens åtaganden när det gäller dess nationellt fastställda bidrag,
 - b) främja handelns positiva bidrag till omställningen till en utsläppssnål och cirkulär ekonomi och till klimattålig utveckling, inbegripet åtgärder för begränsning av och anpassning till klimatförändringarna, och
 - c) underlätta och främja handel och investeringar i varor och tjänster av särskild betydelse för begränsning av och anpassning till klimatförändringarna, för hållbar förnybar energi och för energieffektivitet, på ett sätt som är förenligt med övriga bestämmelser i detta avtal.

3. I överensstämmelse med artikel 26.7 ska parterna när så är lämpligt samarbeta om handelsrelaterade aspekter av klimatförändringarna, bilateralt, regionalt och i internationella forum, inbegripet UNFCCC, WTO och Montrealprotokollet om ämnen som bryter ned ozonskiktet, vilket ingicks i Montreal den 16 september 1987 (*Montrealprotokollet*). Parterna får dessutom när så är lämpligt samarbeta i dessa frågor även inom Internationella sjöfartsorganisationen.
4. I enlighet med punkt 1 ska parterna samarbeta på områden som
- a) utbyte av kunskap och erfarenheter rörande genomförandet av Parisavtalet, samt om initiativ för att främja klimattålighet, förnybar energi, utsläppssnål teknik, energieffektivitet, koldioxidprissättning, hållbara transporter, hållbar och klimatrezilient infrastrukturutveckling, utsläppsövervakning och naturbaserade lösningar, samt utforskning av alternativ för samarbete på områden såsom kortlivade klimatpåverkande ämnen och koldioxidinlagring i marken, och
 - b) utbyte av kunskap och erfarenheter rörande en ambitiös utfasning av ozonnedbrytande ämnen och en total utfasning av fluorkolväten inom ramen för Montrealprotokollet, genom åtgärder för att kontrollera produktion och konsumtion av samt handel med dem, införande av miljövänliga alternativ till dem, uppdatering av säkerhetsstandarder och andra relevanta standarder samt genom bekämpning av den olagliga handeln med ämnen som regleras av Montrealprotokollet, beroende på vad som är lämpligt.

ARTIKEL 26.11

Handel och skogar

1. Parterna erkänner vikten av hållbar skogsförvaltning och handelns roll för att uppnå detta mål.
2. I enlighet med punkt 1 ska varje part
 - a) genomföra åtgärder för att bekämpa olaglig skogsavverkning och därmed sammanhängande handel, inbegripet genom samarbete med tredjeländer, beroende på vad som är lämpligt,
 - b) uppmuntra till bevarande och hållbar förvaltning av skogar,
 - c) främja handel med och konsumtion av timmer och trävaror som lagligen erhållits från hållbart brukade skogar, och
 - d) utbyta information och, vid behov, samarbeta med den andra parten om handelsrelaterade initiativ för bekämpning av olaglig avverkning, hållbart skogsbruk, avskogning och skogsförstörelse, skogsförvaltning och bevarande av skogstäcket, för att maximera effekterna av och det ömsesidiga stödet från deras respektive politik av gemensamt intresse.

3. Med tanke på att skogar och en hållbar förvaltning av dem spelar en nyckelroll i kampen mot klimatförändringarna och i bevarandet av den biologiska mångfalden ska varje part främja initiativ som åtgärddar avskogning, bland annat genom avskogningsfria leveranskedjor. Parterna ska dessutom samarbeta, när så är lämpligt och i överensstämmelse med artikel 26.7, bilateralt, regionalt och i relevanta internationella forum för att minimera avskogning och skogsförstörelse över hela världen.

ARTIKEL 26.12

Handel och vilda djur och växter

1. Parterna erkänner vikten av att säkerställa att den internationella handeln med vilda djur och växter inte hotar deras överlevnad, i enlighet med konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter som undertecknades i Washington D.C. den 3 mars 1973 (*Cites*).

2. I enlighet med punkt 1 ska varje part

- a) genomföra ändamålsenliga åtgärder för att bekämpa illegal handel med vilda djur och växter, inbegripet genom samarbete med tredjeländer, beroende på vad som är lämpligt, och
- b) främja ett långsiktigt bevarande och hållbart utnyttjande av de arter som förtecknas i bilagorna till Cites, bland annat genom att samarbeta i de berörda Cites-organen för att hålla bilagorna till Cites uppdaterade, och genom att främja inkludering av arter som anses vara utsatta för risk på grund av internationell handel och andra kriterier som fastställts inom ramen för Cites.

3. I överensstämmelse med artikel 26.7 får parterna, när så är lämpligt, samarbeta eller utbyta information bilateralt, regionalt och i internationella forum om frågor av gemensamt intresse som rör bekämpningen av olaglig handel med vilda djur och växter, bland annat genom att öka medvetenheten för att minska efterfrågan på olagliga produkter av vilda djur och växter och genom initiativ för att förbättra samarbetet rörande informationsutbyte och tillsyn.

ARTIKEL 26.13

Handel och biologisk mångfald

1. Parterna erkänner vikten av att bevara och på ett hållbart sätt utnyttja den biologiska mångfalden samt handelns roll för att uppnå dessa mål, i överensstämmelse med konventionen om biologisk mångfald som antogs i Rio de Janeiro den 5 juni 1992 (*CBD*), andra relevanta multilaterala miljöavtal i vilka de är parter, och de beslut som antagits inom ramen för dessa.

2. I enlighet med punkt 1 ska varje part vidta åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden när den utsätts för påfrestningar i samband med handel och investeringar, bland annat genom utbyte av information och erfarenheter, och åtgärder för att förhindra spridningen av invasiva främmande arter, i det att man erkänner att förflyttningen över gränserna av invasiva främmande arter på land och i vatten via handelsrelaterade vägar kan inverka negativt på miljön, den ekonomiska verksamheten och utvecklingen samt människors hälsa.

3. Parterna erkänner vikten av att respektera, bevara och upprätthålla kunskaper och sedvänjor hos ursprungsbefolkningar och lokalsamhällen som bygger på traditionella livsstilar och som bidrar till bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald, och den roll som den internationella handeln spelar i detta.
4. Parterna erkänner vikten av att underlätta tillträdet till genetiska resurser och att främja en rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid användningen av dem, i överensstämmelse med deras respektive nationella åtgärder och varje parts internationella skyldigheter.
5. Parterna erkänner också vikten av deltagande av och samråd med allmänheten, i enlighet med deras respektive lagstiftning eller politik, vid utarbetandet och genomförandet av åtgärder för bevarande och hållbar användning av biologisk mångfald.
6. I överensstämmelse med artikel 26.7 får parterna, när så är lämpligt, främja, samarbeta eller utbyta information bilateralt, regionalt och i internationella forum om handelsrelaterade aspekter av politiska åtgärder för biologisk mångfald och åtgärder av gemensamt intresse, såsom
 - a) initiativ och god praxis för handel med naturresursbaserade produkter som erhållits genom hållbar användning av biologiska resurser och som bidrar till bevarandet av den biologiska mångfalden,
 - b) bevarande och hållbar användning av biologisk mångfald samt skydd, återställande och värdering av ekosystem och deras tjänster och därmed sammanhängande ekonomiska instrument, och
 - c) tillträde till genetiska resurser och en rimlig och rättvis fördelning av nyttan av deras användning.

ARTIKEL 26.14

Handel och hållbar förvaltning av fiskeri och vattenbruk

1. Parterna erkänner vikten av att bevara och på ett hållbart sätt förvalta marina biologiska resurser och marina ekosystem, samt handelns roll för att uppnå dessa mål.
2. Parterna ska, när de utvecklar och genomför bevarande- och förvaltningsåtgärder, beakta sociala frågor, handelsfrågor, utvecklingsfrågor och miljöfrågor samt vikten av icke-industriellt eller småskaligt fiske för de lokala fiskesamhällenas försörjning.
3. Parterna erkänner att olagligt, orapporterat och oreglerat fiske (IUU-fiske)¹ kan ha en betydande negativ inverkan på fiskbestånden, hållbarheten hos handeln med fiskeriprodukter samt utveckling och miljö, och bekräftar behovet av åtgärder för att ta itu med problemen med överfiske och ett ohållbart utnyttjande av fiskeresurserna.

¹ Begreppet ”olagligt, orapporterat och oreglerat fiske” ska anses ha samma innebörd som i punkt 3 i FN:s livsmedels- och jordbruksorganisations internationella handlingsplan för att förebygga, motverka och undanröja olagligt, orapporterat och oreglerat fiske, som antogs i Rom 2001 (*2001 års handlingsplan för IUU-fiske*).

4. I enlighet med punkterna 1–3 ska varje part
- a) genomföra och handla i överensstämmelse med principerna i FN:s havsrättskonvention, som undertecknades i Montego Bay den 10 december 1982; FN:s avtal om genomförande av bestämmelserna i Förenta nationernas havsrättskonvention av den 10 december 1982 om bevarande och förvaltning av gränsöverskridande och långvandrande fiskbestånd, antaget i New York den 4 augusti 1995; FN:s livsmedels- och jordbruksorganisations (*FAO*), avtal om att främja fiskefartygens iakttagande av internationella bevarande- och förvaltningsåtgärder på det fria havet, antaget i Rom den 24 november 1993; FAO:s uppförandekod för ansvarsfullt fiske, antagen i resolution 4/95 den 31 oktober 1995; och FAO:s avtal om hamnstatsåtgärder för att förebygga, motverka och undanröja olagligt, orapporterat och oreglerat fiske, undertecknat i Rom den 22 november 2009,
 - b) delta i FAO:s initiativ om det globala registret över fiskefartyg, kyltransportfartyg och försörjningsfartyg,

- c) sträva efter att driva ett fiskeriförvaltningssystem som bygger på bästa tillgängliga vetenskapliga rön och på internationellt erkänd bästa praxis för fiskeriförvaltning och bevarande, vilket återspeglas i de relevanta bestämmelserna i internationella instrument som syftar till att säkerställa en hållbar användning och bevarande av marina arter¹, och som bland annat utformats för att
- i) förebygga överfiske och överkapacitet,
 - ii) minska bifångsten av icke-målarter,
 - iii) främja återhämtningen av överfiskade bestånd för allt havsfiske, och
 - iv) främja fiskeriförvaltning med en ekosystembaserad strategi, bland annat genom samarbete mellan parterna,
- d) till stöd för insatserna för att bekämpa IUU-fiske och för att bidra till att motverka handel med produkter från arter som skördats med hjälp av dessa metoder,
- i) genomföra ändamålsenliga åtgärder för att bekämpa IUU-fiske,

¹ Dessa instrument omfattar bland annat och i tillämpliga fall FN:s havsrättskonvention, FN:s avtal om genomförande av bestämmelserna i Förenta nationernas havsrättskonvention från december 1982 om bevarande och förvaltning av gränsöverskridande och långvandrande fiskbestånd, FAO:s uppförandekod för ansvarsfullt fiske, FAO:s avtal om att främja fiskefartygens iakttagande av internationella bevarande- och förvaltningsåtgärder på det fria havet, 2001 års handlingsplan för IUU-fiske och FAO:s avtal om hamnstatsåtgärder för att förebygga, motverka och undanröja olagligt, orapporterat och oreglerat fiske.

- ii) säkerställa användningen av system för övervakning, kontroll, inspektion, efterlevnad och efterlevnadskontroll för att
 - A) i enlighet med sina internationella skyldigheter och sin lagstiftning förhindra och avskräcka fartyg som för dess flagg och dess fysiska personer från att bedriva IUU-fiske, och
 - B) hantera omlastning till havs av fisk eller fiskprodukter på ett sätt som motverkar och undviker IUU-fiske,
- iii) genomföra hamnstatsåtgärder, och
- iv) vidta åtgärder för att förhindra att IUU-fiske och fiskeriprodukter kommer in i varje parts leveranskedjor och samarbeta i detta syfte, bland annat genom att underlätta informationsutbyte,
- e) delta aktivt i arbetet i de regionala fiskeriförvaltningsorganisationer i vilka den är medlem, observatör eller samarbetande icke-avtalsslutande part, i syfte att uppnå god fiskeriförvaltning och hållbart fiske, till exempel genom att främja vetenskaplig forskning och anta bevarandeåtgärder som bygger på bästa tillgängliga vetenskapliga bevis, stärka efterlevnadsmekanismerna, genomföra regelbundna resultatöversyner och införa effektiv kontroll, övervakning och tillsyn av de regionala fiskeriförvaltningsorganisationernas förvaltningsåtgärder och, i tillämpliga fall, anta och genomföra fångstdokumentations- eller certifieringssystem och hamnstatsåtgärder,

- f) sträva efter att agera i överensstämmelse med relevanta bevarande- och förvaltningsåtgärder som antagits av de regionala fiskeriförvaltningsorganisationer i vilka den inte är medlem så att dessa åtgärder inte undergrävs, och sträva efter att inte undergräva de regionala fiskeriförvaltningsorganisationernas fångst- eller handelsdokumentationssystem eller arrangemang i vilka den inte deltar, och
 - g) främja utvecklingen av ett hållbart och ansvarsfullt vattenbruk, med hänsyn till dess ekonomiska, sociala och miljörelaterade aspekter, i enlighet med genomförandet av de mål och principer som anges i FAO:s uppförandekod för ansvarsfullt fiske.
5. Parterna ska när så är lämpligt och i överensstämmelse med artikel 26.7 samarbeta bilateralt och inom de regionala fiskeriförvaltningsorganisationerna i syfte att främja hållbara fiskemetoder och handel med fiskprodukter från hållbart förvaltade fisken. Parterna får dessutom samarbeta för att utbyta kunskap och god praxis till stöd för genomförandet av denna artikel.

AVSNITT C

ARBETSRÄTT OCH HANDEL

ARTIKEL 26.15

Mål

1. Parterna erkänner att handel och investeringar ger möjligheter till att skapa arbetstillfällen och anständigt arbete, även för ungdomar, med arbets- och anställningsvillkor som följer principerna i ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet, som antogs av Internationella arbetskonferensen i Genève den 18 juni 1998 och ändrades 2022 (*ILO-deklarationen om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet*), och ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering från 2008 i dess ändrade lydelse från 2022.
2. Parterna strävar efter att säkerställa höga nivåer av arbetarskydd i linje med de internationella arbetsrättsliga standarder som de följer, och att främja en ömsesidigt stödjande handelspolitik och arbetsrättslig politik i syfte att förbättra arbetsvillkoren och arbetslivskvaliteten för de anställda. De kommer att sträva efter att förbättra utvecklingen och förvaltningen av humankapital för ökad anställbarhet, spetskompetens inom näringslivet och ökad produktivitet till gagn för både arbetstagare och företag. Parterna strävar därför efter att ge ungdomar möjlighet att utveckla de färdigheter som krävs för att framgångsrikt få tillträde till och stanna kvar på arbetsmarknaden.

3. Parterna strävar efter att samarbeta i handelsrelaterade arbetsrättsliga frågor av ömsesidigt intresse för att stärka de bredare förbindelserna mellan parterna.

ARTIKEL 26.16

Multilaterala arbetsrättsliga standarder och avtal

1. Parterna bekräftar sitt åtagande att främja utvecklingen av internationell handel på ett sätt som främjar anständigt arbete för alla, särskilt kvinnor, ungdomar och personer med funktionsnedsättning, i linje med deras respektive skyldigheter inom ramen för ILO, däribland de som anges i ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet i sin ändrade lydelse från 2022, och ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering i sin ändrade lydelse från 2022.
2. Med erinran om ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering i dess ändrade lydelse från 2022 noterar parterna att överträdelser av de grundläggande principerna och rättigheterna i arbetslivet inte får åberopas eller på annat sätt användas som en legitim komparativ fördel, och att arbetsrättsliga standarder inte bör användas i handelsprotektionistiskt syfte.
3. Varje part ska på ett ändamålsenligt sätt genomföra de ILO-konventioner som ratificerats av Chile respektive medlemsstaterna.

4. I enlighet med ILO:s konstitution, antagen som del XIII i Versaillesfördraget och undertecknad den 28 juni 1919, och ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet i sin ändrade lydelse från 2022, ska varje part respektera, främja och effektivt genomföra de internationellt erkända grundläggande arbetsrättsliga standarderna, enligt definitionen i de grundläggande ILO-konventionerna, vilka är

- a) föreningsfrihet och faktiskt erkännande av rätten till kollektiva förhandlingar,
- b) avskaffande av alla former av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete,
- c) faktiskt avskaffande av barnarbete, inbegripet förbud mot de värsta formerna av barnarbete,
- d) avskaffande av diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning, och
- e) en säker och hälsosam arbetsmiljö.

5. Parterna ska regelbundet utbyta information om sina respektive framsteg när det gäller ratificeringen av ILO:s konventioner eller protokoll som klassificerats som aktuella av ILO och i vilka de ännu inte är parter.

6. Varje part ska främja ILO:s agenda för anständigt arbete i enlighet med ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering i dess ändrade lydelse från 2022, särskilt när det gäller

- a) anständiga arbetsvillkor för alla, bland annat vad gäller löner och ersättningar, arbetstid, andra arbetsvillkor och socialt skydd, och
- b) den sociala dialogen om arbetsrättsliga frågor mellan arbetstagare och arbetsgivare och deras respektive organisationer samt med relevanta statliga myndigheter.

7. Varje part ska i överensstämmelse med sina åtaganden inom ramen för ILO

- a) anta och genomföra åtgärder och strategier för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, och
- b) upprätthålla ett system för yrkesinspektioner i enlighet med de relevanta ILO-standarderna för yrkesinspektioner.

ARTIKEL 26.17

Tvångsarbete eller obligatoriskt arbete

1. Parterna erinrar om att avskaffande av tvångsarbete är ett av målen i Agenda 2030, och understryker vikten av ratificering och ett ändamålsenligt genomförande av 2014 års protokoll till konventionen angående tvångs- eller obligatoriskt arbete från 1930, som antogs i Genève den 11 juni 2014.

2. Parterna erkänner målet att avskaffa alla former av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete, inbegripet tvångsarbete eller obligatoriskt barnarbete.
3. Parterna ska därför identifiera möjligheter till samarbete samt utbyte av information, erfarenheter och god praxis avseende avskaffandet av alla former av tvångsarbete eller obligatoriskt arbete.

ARTIKEL 26.18

Samarbete i handels- och arbetsmarknadsfrågor

Parterna ska, i överensstämmelse med artikel 26.7, samråda och samarbeta, beroende på vad som är lämpligt, bilateralt och inom ramen för ILO, om handelsrelaterade arbetsrättsliga frågor av ömsesidigt intresse, inbegripet men inte begränsat till

- a) skapande av arbetstillfällen och främjande av produktiv sysselsättning av hög kvalitet, inbegripet politiska åtgärder för att skapa sysselsättningsskapande tillväxt och främja hållbara företag och entreprenörskap,
- b) främjande av förbättringar inom företagens produktivitet och arbetsproduktiviteten, särskilt när det gäller små och medelstora företag,

- c) utveckling av humankapital, tillträde till arbetsmarknaden och ökad anställbarhet, särskilt för ungdomar, bland annat genom livslångt lärande och yrkesutbildning, fortbildning samt utveckling och uppgradering av färdigheter, även inom framväxande industrier och miljöindustrier,
- d) balans mellan arbetsliv och privatliv och innovativa arbetsplatsmetoder för att förbättra arbetstagarnas välbefinnande,
- e) främjande av medvetenheten om ILO:s agenda för anständigt arbete, inbegripet kopplingarna mellan handel och full och produktiv sysselsättning, anpassning av arbetsmarknaden, grundläggande arbetsrättsliga standarder, anständigt arbete i globala leveranskedjor, socialt skydd och social delaktighet, social dialog och jämställdhet mellan könen,
- f) främjande av anständiga arbetstillfällen av god kvalitet genom handel, inbegripet säkerhet och hälsa på arbetsplatsen för gravida arbetstagare och arbetstagare som nyligen har fött barn,
- g) arbetsmiljö- och yrkesinspektioner, till exempel genom att förbättra efterlevnads- och verkställighetsmekanismerna,
- h) hantering av utmaningarna och möjligheterna med en mångfaldig, generationsövergripande arbetskraft, bland annat genom att
- i) främja jämlikhet och avskaffa diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning, och

- ii) skydda utsatta arbetstagare,
- i) förbättring av arbetsmarknadsrelationerna, till exempel bästa praxis för alternativ tvistlösning och trepartssamråd,
- j) genomförande av grundläggande, prioriterade och andra aktuella ILO-konventioner, såväl som ILO:s trepartsdeklaration om principer som rör multinationella företag och socialpolitik samt FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, och
- k) arbetsmarknadsstatistik.

AVSNITT D

INSTITUTIONELLA ARRANGEMANG

ARTIKEL 26.19

Underkommittén för handel och hållbar utveckling och kontaktpunkter

1. Underkommittén för handel och hållbar utveckling (*underkommittén*), upprättad i enlighet med artikel 33.4.1, ska för Chiles vidkommande bestå av tjänstemän från de institutioner som ansvarar för handel, arbetsrätt, miljö och jämställdhetsfrågor.

2. Underkommittén ska ha särskilda möten för miljöfrågor respektive arbetsrättsliga frågor¹ samt för övergripande frågor som rör handel och hållbar utveckling.
3. Underkommitténs uppgifter ska bestå i att
 - a) underlätta, övervaka och stödja genomförandet av detta kapitel,
 - b) fastställa, organisera, övervaka och bedöma den samarbetsverksamhet som fastställs i detta kapitel, inbegripet utbyte av information och erfarenheter inom områden av ömsesidigt intresse,
 - c) rapportera och lämna rekommendationer till handelskommittén i alla frågor som rör detta kapitel, även när det gäller frågor som ska diskuteras med de mekanismer för det civila samhället som avses i artikel 33.5,
 - d) utföra de uppgifter som avses i artikel 26.21 och 26.22,
 - e) samordna arbetet med andra underkommittéer som upprättats enligt detta avtal, när så är lämpligt, även när det gäller arbetet med att integrera jämställdhetsrelaterade frågor, överväganden och verksamheter i deras arbete enligt artikel 27.4.8, och
 - f) utföra alla andra uppgifter som parterna kommer överens om.

¹ Miljöfrågorna och de arbetsrättsliga frågorna kan diskuteras vid enskilda möten eller på varandra följande möten.

4. Underkommittén får, enligt ömsesidig överenskommelse, samråda med eller rådfråga relevanta intressenter eller experter i frågor som rör genomförandet av detta kapitel.
5. Underkommittén ska enhälligt utarbeta en rapport om varje möte och offentliggöra den efter mötet.
6. Varje part ska utse en kontaktpunkt inom sin förvaltning för att underlätta kommunikation och samordning mellan parterna i alla frågor som rör genomförandet av detta kapitel. För Chiles vidkommande ska det finnas särskilda kontaktpunkter för arbetsrättsliga frågor samt miljö- och jämställdhetsfrågor inom dess undersekretariat för internationella ekonomiska förbindelser vid utrikesministeriet eller dess efterträdare. Varje part ska omgående underrätta den andra parten om sina kontaktpunkter och tillhandahålla deras kontaktuppgifter.
7. Kontaktpunkterna ska
 - a) underlätta den regelbundna kommunikationen och samordningen mellan parterna,
 - b) utan hinder av artikel 33.3.2 bistå underkommittén med att fastställa dagordningen och genomföra alla andra nödvändiga förberedelser inför underkommitténs sammanträden,
 - c) när så är lämpligt kommunicera med deras respektive civilsamhälle, och
 - d) samarbeta, bland annat med andra lämpliga organ inom deras förvaltningar, för att utveckla och genomföra samarbetsverksamheten.

ARTIKEL 26.20

Tvistlösning

1. Parterna ska göra sitt yttersta genom dialog, informationsutbyte och samarbete för att lösa eventuella meningsskiljaktigheter mellan parterna om tolkningen eller tillämpningen av detta kapitel.
2. Vid oenighet mellan parterna kring tolkningen eller tillämpningen av detta kapitel ska parterna uteslutande kunna tillgripa de tvistlösningsförfaranden som fastställts i enlighet med artikel 26.21 och 26.22.

ARTIKEL 26.21

Samråd

1. En part (*den begärande parten*) får när som helst begära samråd med den andra parten (*den svarande parten*) i alla frågor som rör tolkningen eller tillämpningen av detta kapitel genom att lämna in en skriftlig begäran till den svarande partens kontaktpunkt. Begäran ska innehålla skälen för att begära samråd, inbegripet en tillräckligt detaljerad beskrivning av det aktuella ärendet och de bestämmelser i detta kapitel som den begärande parten anser vara tillämpliga.

2. Den svarande parten ska, om inte annat överenskommits med den begärande parten, svara skriftligen senast tio dagar efter den dag då begäran mottogs.
3. Parterna ska inleda samråden senast 30 dagar efter den dag då den svarande parten mottog begäran, om inte parterna kommer överens om något annat.
4. Samråden kan hållas genom fysiska möten eller genom de tekniska medel som parterna har tillgång till. Om samråden hålls genom fysiska möten ska de äga rum på den svarande partens territorium, såvida inte parterna kommer överens om något annat.
5. I samråden ska parterna
 - a) tillhandahålla tillräcklig information för att möjliggöra en fullständig granskning av ärendet, och
 - b) behandla all information som utbyts under samråden konfidentiellt.
6. Parterna ska inleda samråd i syfte att nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning i frågan, med beaktande av möjligheterna till samarbete rörande frågan. När det gäller frågor som rör de multilaterala avtal som avses i detta kapitel ska parterna beakta information från ILO eller relevanta organ som upprättats enligt dessa avtal. I förekommande fall får parterna komma överens om att rådfråga sådana organisationer eller organ, eller andra experter eller organ som de anser lämpliga för att bistå dem i samråden.

7. Om parterna inte kan lösa frågan inom 60 dagar efter mottagandet av den skriftliga begäran om samråd enligt punkt 1 får varje part, genom att lämna en skriftlig begäran till den andra partens kontaktpunkt, begära att underkommittén sammankallas för att behandla frågan. Underkommittén ska omgående sammanträda och sträva efter att enas om en lösning av frågan.

8. Varje part eller den underkommitté som sammankallas i enlighet med punkt 7 får i lämpliga fall inhämta synpunkter från de inhemska rådgivande grupper som avses i artikel 33.6 eller andra expertutlåtanden.

9. Om parterna kan lösa frågan ska de dokumentera resultatet, inbegripet, i förekommande fall, de särskilda åtgärder och tidsfrister som överenskommits. Parterna ska göra resultatet tillgängligt för allmänheten, om de inte kommer överens om något annat.

ARTIKEL 26.22

Expertpanel

1. Om parterna inte lyckas lösa frågan inom 60 dagar efter det att en skriftlig begäran om att sammankalla underkommittén enligt artikel 26.21.7 har lämnats in, eller, om ingen sådan begäran görs, inom 120 dagar efter det att en skriftlig begäran om samråd enligt artikel 26.21.1 har lämnats in, får den begärande parten begära att en expertpanel upprättas för att undersöka frågan. Varje sådan begäran ska göras skriftligen till den svarande partens kontaktpunkt. Begäran ska innehålla skälen för att begära att en expertpanel upprättas, inbegripet en tillräckligt specifik beskrivning av den aktuella frågan, och en förklaring av hur den frågan utgör en överträdelse av särskilda bestämmelser i detta kapitel.
2. Om inte annat föreskrivs i denna artikel ska artikel 31.6, 31.10, 31.13, 31.14.1, 31.15, 31.19, 31.20.2, 31.21, 31.22, 31.24, 31.32, 31.33, 31.34, 31.35 samt arbetsordningen i bilaga 31-A och uppförandekoden i bilaga 31-B gälla i tillämpliga delar.
3. Underkommittén ska vid sitt första möte rekommendera att handelskommittén utser minst 15 personer som är villiga och har möjlighet att tjänstgöra i expertpanelen. På grundval av denna rekommendation ska handelskommittén senast ett år efter ikraftträdandet av detta avtal upprätta en förteckning över sådana personer. Förteckningen ska bestå av följande tre delförteckningar:
 - a) En delförteckning över enskilda personer som upprättats på grundval av förslag från Europeiska unionen.

- b) En delförteckning över personer som upprättats på grundval av förslag från Chile. och
 - c) En delförteckning över personer som inte är medborgare i någondera parten och som ska tjänstgöra som ordförande i expertpanelen.
4. Varje delförteckning ska omfatta minst fem personer. Handelskommittén ska säkerställa att förteckningen hålls uppdaterad och att den hela tiden innehåller detta minsta antal personer.
5. De personer som avses i punkt 3 ska ha specialkunskaper eller expertkunskap inom arbets- eller miljö rätt, de frågor som behandlas i detta kapitel eller lösning av tvister som uppstår i samband med internationella avtal. De ska vara oberoende, tjänstgöra i egenskap av enskilda individer och ska inte ta emot instruktioner från någon organisation eller stat vad gäller frågor som rör oenigheten eller ha anknytning till någon av parternas regeringar, och ska följa uppförandekoden i bilaga 31-B.
6. När expertpanelen sätts samman i enlighet med förfarandena i artikel 31.6.3, 31.6.4 och 31.6.6 ska experterna väljas ut från de relevanta delförteckningar som avses i punkt 3 i denna artikel.

7. Om inte parterna kommer överens om något annat inom fem dagar från den dag då expertpanelen tillsattes, ska mandatet vara

”att mot bakgrund av de relevanta bestämmelserna i kapitel 26 i interimsavtalet om handel mellan Europeiska unionen, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan, undersöka den fråga som avses i begäran om upprättande av expertpanelen och utfärda en rapport i enlighet med artikel 26.23 i det avtalet med sina slutsatser och rekommendationer för att lösa frågan”.

8. Med avseende på frågor som rör de multilaterala avtal som hänvisas till i detta kapitel bör expertpanelen söka information från ILO eller relevanta organ som upprättats inom ramen för de avtalen, inbegripet alla relevanta tillgängliga tolkningsriktlinjer, slutsatser eller beslut som antagits av ILO och dessa organ. All sådan information ska lämnas till båda parterna för synpunkter.

9. Expertpanelen ska tolka bestämmelserna i det här kapitlet i enlighet med sedvanerättsliga regler för tolkning av folkrätten, inklusive de regler som kodifieras i Wienkonventionen om traktaträtten.

10. Expertpanelen ska till parterna lämna en interimsrapport och en slutrapport med undersökningsresultat avseende de faktiska omständigheterna, de berörda bestämmelsernas tillämplighet samt motiveringen för sina resultat, slutsatser och rekommendationer.

11. Expertpanelen ska lägga fram interimrapporten för parterna inom 100 dagar efter den dag då expertpanelen upprättades. Om expertpanelen anser att denna tidsfrist inte kan hållas ska dess ordförande skriftligen meddela parterna detta och ange skälen till förseningen samt vilket datum expertpanelen planerar att lägga fram sin interimrapport. Den tidsfrist som fastställs i denna punkt får utökas genom överenskommelse mellan parterna.
12. En part får inom 25 dagar från det att interimrapporten lades fram lämna in en skriftlig begäran till expertpanelen om att den ska granska särskilda aspekter i rapporten. En part får lämna synpunkter på den andra partens begäran inom 15 dagar från det att begäran lämnades in.
13. Efter att ha övervägt begäran och synpunkterna ska expertpanelen utarbeta slutrapporten. Om ingen begäran om granskning av särskilda aspekter av interimrapporten lämnas in inom den tidsfrist som avses i punkt 11 ska interimrapporten bli expertpanelens slutrapport.
14. Expertpanelen ska lägga fram sin slutrapport för parterna inom 175 dagar från den dag då den panelen upprättades. Om expertpanelen anser att denna tidsfrist inte kan hållas ska dess ordförande skriftligen meddela parterna detta och ange skälen till förseningen samt vilket datum expertpanelen planerar att lägga fram sin slutrapport. Den tidsfrist som fastställs i denna punkt får utökas genom överenskommelse mellan parterna.
15. Slutrapporten ska innehålla en diskussion om eventuella skriftliga begäranden från parterna avseende interimrapporten och tydligt behandla alla synpunkter som lagts fram av parterna.

16. Parterna ska göra slutrapporten tillgänglig för allmänheten inom 15 dagar från det att den lagts fram av expertpanelen.

17. Om expertpanelen i slutrapporten konstaterar att en part inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt detta kapitel, ska parterna diskutera lämpliga åtgärder som ska vidtas med beaktande av expertpanelens rapport och rekommendationer. Den svarande parten ska underrätta sin inhemska rådgivande grupp som avses i artikel 33.6 och den andra parten om sina beslut om de insatser eller åtgärder som ska genomföras senast tre månader efter det att rapporten har gjorts tillgänglig för allmänheten.

18. Underkommittén ska övervaka uppföljningen av slutrapporten och expertpanelens rekommendationer. De inhemska rådgivande grupper som avses i artikel 33.6 får lämna synpunkter till underkommittén i detta avseende.

ARTIKEL 26.23

Översyn

1. I syfte att förbättra uppnåendet av målen i detta kapitel ska parterna vid underkommitténs möten diskutera dess ändamålsenliga genomförande, med beaktande av bland annat den viktigaste politiska utvecklingen i varje part och utvecklingen av internationella avtal.

2. Med beaktande av resultatet av sådana diskussioner får en part när som helst efter den dag då detta avtal träder i kraft begära en översyn av detta kapitel. I detta syfte får underkommittén till parterna rekommendera ändringar av de relevanta bestämmelserna i detta kapitel i enlighet med det ändringsförfarande som fastställs i artikel 33.9.1.

KAPITEL 27

HANDEL OCH JÄMSTÄLLDHET MELLAN KÖNEN

ARTIKEL 27.1

Bakgrund och mål

1. Parterna är överens om vikten av att integrera ett jämställdhetsperspektiv i främjandet av ekonomisk tillväxt för alla och om den nyckelroll som en jämställdhetsinriktad politik kan spela i detta avseende. Detta innebär att undanröja hindren för kvinnors deltagande i ekonomin och den internationella handeln, begreppet att förbättra de lika möjligheterna när det gäller tillgång till arbetsfunktioner och -sektorer för män och kvinnor på arbetsmarknaden.
2. Parterna erkänner att internationell handel och internationella investeringar är drivkrafter för ekonomisk tillväxt, och erkänner även kvinnors viktiga bidrag till den ekonomiska tillväxten genom deras deltagande i ekonomisk verksamhet, begreppet näringsliv och internationell handel.

3. Parterna erkänner att kvinnors deltagande i internationell handel kan bidra till att främja deras ekonomiska egenmakt och ekonomiska oberoende. Dessutom bidrar kvinnors tillgång till och ägande av ekonomiska resurser till en hållbar och inkluderande ekonomisk tillväxt, välstånd, konkurrenskraft och samhällets välbefinnande. Parterna understryker därför sin avsikt att genomföra detta avtal på ett sätt som främjar och stärker jämställdheten mellan könen.
4. Parterna erinrar om FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling och målen rörande handel och jämställdhet, särskilt mål 5: ”uppnå jämställdhet och stärka alla kvinnors och flickors egenmakt”.
5. Parterna erinrar om målen i den gemensamma förklaringen om handel och kvinnors ekonomiska egenmakt i samband med WTO:s ministerkonferens i Buenos Aires i december 2017.
6. Parterna påminner om sina åtaganden om integrering av jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt samt respekten för demokratiska principer och mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, i enlighet med den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, som antogs av FN:s generalförsamling den 10 december 1948, och andra relevanta internationella människorättsinstrument med anknytning till jämställdhet i vilka de är parter.

7. Parterna bekräftar på nytt sina åtaganden enligt Pekingdeklarationen och handlingsplanen från Peking, som antogs vid den fjärde internationella kvinnokonferensen i Peking den 4–15 september 1995, och noterar särskilt målen och bestämmelserna rörande kvinnors lika tillgång till resurser, sysselsättning, marknader och handel.
8. Parterna bekräftar på nytt vikten av en inkluderande handelspolitik som bidrar till att främja lika rättigheter, likabehandling och lika möjligheter för kvinnor och män samt till att undanröja alla former av diskriminering av kvinnor.
9. Parterna betonar den privata sektorns roll när det gäller att främja jämställdhet genom att tillämpa icke-diskriminerings- och mångfaldspolitik i sin verksamhet i enlighet med internationella riktlinjer och standarder som godkänts eller stöds av parterna.
10. Parterna strävar efter att
- a) stärka sina handelsförbindelser, sitt samarbete och sin dialog på ett sätt som främjar lika möjligheter och lika behandling av kvinnor och män, i egenskap av arbetstagare, producenter, näringsidkare eller konsumenter, i enlighet med sina internationella åtaganden,
 - b) underlätta samarbete och dialog i syfte att förbättra kvinnors kapacitet, villkor och tillgång till möjligheter som skapas genom handel,
 - c) ytterligare förbättra sin kapacitet att ta itu med handelsrelaterade jämställdhetsfrågor, bland annat genom utbyte av information och bästa praxis.

ARTIKEL 27.2

Multilaterala avtal

1. Varje part bekräftar sitt åtagande att effektivt fullgöra sina skyldigheter enligt konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, som antogs av FN:s generalförsamling den 18 december 1979, och noterar särskilt de bestämmelser som rör avskaffandet av diskriminering av kvinnor i det ekonomiska livet och på sysselsättningsområdet.
2. Parterna påminner om sina respektive skyldigheter enligt artikel 26.16 i detta avtal när det gäller ILO:s konventioner om jämställdhet och avskaffande av diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning, som ratificerats av medlemsstaterna och Chile.
3. Varje part bekräftar på nytt sitt åtagande att effektivt fullgöra sina skyldigheter enligt andra multilaterala avtal i vilka den är part när det gäller jämställdhet eller kvinnors rättigheter.

ARTIKEL 27.3

Allmänna bestämmelser

1. Parterna erkänner varje parts rätt att fastställa sin egen omfattning och sina egna garantier för lika möjligheter för kvinnor och män, och att anta eller ändra sin relevanta lagstiftning och politik i enlighet med sina åtaganden enligt de internationella avtal som avses i artikel 27.2.

2. Varje part ska sträva efter att säkerställa att dess relevanta lagstiftning och politik föreskriver och främjar lika rättigheter, behandling och möjligheter för kvinnor och män, i enlighet med dess internationella åtaganden. Varje part ska sträva efter att förbättra denna lagstiftning och politik.
3. Varje part ska sträva efter att samla in könsuppdelade uppgifter om handel och kön i syfte att bättre förstå de olika effekterna som handelspolitiska instrument har på kvinnor och män i deras roller som arbetstagare, producenter, handlare eller konsumenter.
4. Varje part ska på sitt territorium främja allmänhetens medvetenhet om sina lagar och sin politik rörande jämställdhet, inbegripet deras inverkan på och relevans för en inkluderande ekonomisk tillväxt och för handelspolitiken.
5. Varje part ska när så är relevant beakta målet med jämställdhet mellan kvinnor och män vid utformningen, genomförandet och översynen av åtgärder på de områden som omfattas av detta avtal.
6. Varje part ska uppmuntra handel och investeringar genom att främja lika möjligheter och kvinnors och mäns deltagande i ekonomin och den internationella handeln. Detta omfattar bland annat åtgärder som syftar till att gradvis eliminera alla typer av könsdiskriminering, främja principen om lika lön för likvärdigt arbete för att ta itu med löneklyftan mellan kvinnor och män och underlätta för kvinnor att inte diskrimineras i arbetslivet, även på grund av graviditet och moderskap.

7. En part får inte försvaga eller minska det skydd som beviljas enligt dess respektive lagstiftning som avser att säkerställa jämställdhet eller lika möjligheter för kvinnor och män, i syfte att uppmuntra handel eller investeringar.

8. En part får inte åsidosätta eller på annat sätt bevilja undantag från, eller erbjuda att åsidosätta eller på annat sätt bevilja undantag från dess respektive lagstiftning som avser att säkerställa jämställdhet eller lika möjligheter för kvinnor och män, på ett sätt som försvagar eller minskar det skydd som beviljas enligt denna lagstiftning, i syfte att uppmuntra handel eller investeringar.

9. En part får inte, genom att kontinuerligt eller återkommande agera eller avstå från att agera, underlåta att på ett ändamålsenligt sätt genomdriva det skydd som ges enligt dess respektive lagstiftning i syfte att säkerställa jämställdhet eller lika möjligheter för kvinnor och män på ett sätt som påverkar handel eller investeringar.

ARTIKEL 27.4

Samarbetsverksamheter

1. Parterna erkänner fördelarna med att dela med sig av sina respektive erfarenheter när det gäller att utforma, genomföra, övervaka och stärka de handelsrelaterade aspekterna av jämställdhetsåtgärder.

2. I enlighet med punkt 1 ska parterna samarbeta för att förbättra kvinnors, inklusive arbetstagares, affärskvinnors och entreprenörers, kapacitet och villkor för att få tillgång till och fullt ut dra nytta av de möjligheter som skapas genom detta avtal.

3. Samarbetet ska bedrivas i frågor och ämnen som parterna kommit överens om.
4. Samarbetet kan utvecklas och genomföras med deltagande av FN, WTO, ILO, OECD och andra internationella organisationer samt med deltagande av tredjeländer, företag, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, utbildnings- och forskningsorganisationer samt andra icke-statliga organisationer, beroende på vad som är lämpligt.
5. Samarbetet kan omfatta utbyte av erfarenheter och bästa praxis när det gäller politik och program för att uppmuntra kvinnors ökade deltagande i internationell handel samt handelsrelaterade aspekter av
 - a) främjandet av kvinnors ekonomiska inkludering och utbildning samt tillgång till finansiering och ekonomiskt stöd,
 - b) främjandet av kvinnors ledarskap och utveckling av kvinnonätverk,
 - c) främjandet av kvinnors fulla deltagande i ekonomin genom att uppmuntra deras deltagande, ledarskap och utbildning, särskilt inom områden där de är underrepresenterade, såsom vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap, matematik, innovation och näringsliv,
 - d) främjande av jämställdhet inom företagen,

- e) kvinnors deltagande i beslutsfattande befattningar inom den offentliga och privata sektorn,
- f) offentliga och privata initiativ som syftar till att främja kvinnligt företagande, inbegripet integreringen av kvinnor i den formella sektorn i ekonomin, stärka konkurrenskraften för kvinnostyrda företag så att de kan delta och konkurrera i lokala, regionala och globala värdekedjor, och stödja verksamhet som främjar internationaliseringen av små och medelstora företag som leds av kvinnor,
- g) politik och program för att förbättra kvinnors digitala färdigheter och tillgång till affärsverktyg online och e-handelsplattformar,
- h) främjande av strategier och program med ett jämställdhetsperspektiv för vård och omsorg samt åtgärder med ett jämställdhetsperspektiv för balans mellan arbete och privatliv,
- i) utforskning av kopplingen mellan ett ökat deltagande av kvinnor i internationell handel och en minskad löneklyfta mellan kvinnor och män,
- j) utveckling av en könsbaserad analys av handelspolitiken, inbegripet dess utformning och genomförande samt övervakning av dess effekter,
- k) insamling av könsuppdelade uppgifter, användning av indikatorer, övervaknings- och utvärderingsmetoder samt analys av handelsstatistik ur ett jämställdhetsperspektiv,

- l) undersökning av kopplingarna mellan kvinnors deltagande i internationell handel och områden såsom anständigt arbete, yrkessegregation och kvinnors arbetsvillkor, inbegripet säkerhet och hälsa på arbetsplatsen för gravida arbetstagare och arbetstagare som nyligen har fött barn, i enlighet med artikel 26.18 f,
 - m) politik och program för att förebygga, mildra och svara på de differentierade ekonomiska konsekvenser som kriser och nödsituationer har för kvinnor och män, och
 - n) andra frågor som parterna kommit överens om.
6. Parterna ska gemensamt besluta om prioriteringarna för samarbetet på grundval av områden av ömsesidigt intresse och tillgängliga resurser.
7. Samarbetet, även på de områden som anges i punkt 5, får ske genom fysiska möten eller med hjälp av de tekniska medel som parterna har tillgång till, genom verksamhet såsom workshoppar, seminarier, konferenser, samarbetsprogram och projekt; utbyte av erfarenheter, och utbyte av bästa praxis om riktlinjer och förfaranden; samt utbyte av experter.
8. Parterna ska genom den underkommitté för handel och hållbar utveckling som upprättats i enlighet med artikel 33.4.1 uppmuntra insatserna som görs av de organ som upprättas genom detta avtal för att integrera jämställdhetsrelaterade frågor, överväganden och verksamheter i sitt arbete.
9. Parterna ska på lämpligt sätt uppmuntra ett inkluderande deltagande av kvinnor i genomförandet av den samarbetsverksamhet som upprättas enligt denna artikel.

ARTIKEL 27.5

Institutionella arrangemang

1. Underkommittén för handel och hållbar utveckling, som upprättas i enlighet med artikel 33.4.1 ska ansvara för genomförandet av detta kapitel. Artikel 26.19 ska gälla i tillämpliga delar för detta kapitel¹.
2. Vid interaktion med det civila samhället i de inhemska rådgivande grupper som upprättats eller utsetts i enlighet med artikel 33.6 och i det forum för det civila samhället som organiseras i enlighet med artikel 33.7 ska parterna uppmuntra deltagandet av organisationer som främjar jämställdhet mellan kvinnor och män.

ARTIKEL 27.6

Tvistlösning

1. Artikel 26.20, 26.21 och 26.22 ska gälla i tillämpliga delar för detta kapitel².

¹ För tydlighetens skull påpekas att varje hänvisning till kapitel 26, eller till miljörelaterade och arbetsrättsliga aspekter eller frågor, i den artikeln ska förstås som en hänvisning till detta kapitel, eller jämställdhetsaspekter eller jämställdhetsfrågor, beroende på vad som är tillämpligt.

² För tydlighetens skull påpekas att varje hänvisning till kapitel 26, eller till miljörelaterade och arbetsrättsliga aspekter, frågor eller lagar, i de artiklarna ska förstås som en hänvisning till detta kapitel, eller jämställdhetsaspekter, jämställdhetsfrågor eller lagar avseende dessa aspekter eller frågor, beroende på vad som är tillämpligt.

ARTIKEL 27.7

Översyn

1. Parterna är överens om vikten av att gemensamt eller enskilt övervaka och bedöma, genom sina respektive processer och institutioner samt de processer och institutioner som upprättats enligt detta avtal, hur genomförandet av detta avtal påverkar jämställdheten mellan kvinnor och män samt kvinnors möjligheter i samband med handel.
2. Parterna får se över detta kapitel mot bakgrund av erfarenheterna från genomförandet av kapitlet och vid behov föreslå hur det kan stärkas.

KAPITEL 28

TRANSPARENS

ARTIKEL 28.1

Mål

1. Parterna, som erkänner den betydelse som deras respektive regelverk kan ha för handel och investeringar dem emellan, strävar efter att tillhandahålla ett förutsägbart regelverk och effektiva förfaranden för ekonomiska aktörer, särskilt små och medelstora företag.

2. Parterna bekräftar på nytt sina respektive åtaganden enligt WTO-avtalet och bygger i detta kapitel vidare på dessa åtaganden och fastställer ytterligare arrangemang för transparens.

ARTIKEL 28.2

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *administrativt beslut*: beslut eller åtgärder med rättslig verkan som är tillämpliga på en viss person, vara eller tjänst i ett enskilt fall, inbegripet underlåtenhet att fatta ett administrativt beslut enligt en parts lagstiftning.
- b) *administrativt avgörande med allmän giltighet*: administrativa avgöranden eller administrativa tolkningar som är tillämpliga på alla personer och faktiska situationer som normalt sett ingår i det administrativa avgörandets eller den administrativa tolkningens tillämpningsområde och som fastställer en uppförandenorm, med undantag av
 - i) ett fastställande eller avgörande inom ramen för ett administrativt eller domstolsliknande förfarande som är tillämpligt på en viss person, vara eller tjänst från den andra parten i ett specifikt fall, eller
 - ii) ett avgörande i ett ärende rörande en viss akt eller praxis.

ARTIKEL 28.3

Offentliggörande

1. Varje part ska säkerställa att dess lagar och andra författningar, förfaranden och administrativa avgöranden med allmän giltighet och rättsliga avgöranden avseende frågor som omfattas av detta avtal omgående offentliggörs via ett officiellt angivet medium och, om möjligt, med elektroniska medel, eller på annat sätt görs tillgängliga så att var och en kan få kännedom om dem.
2. Varje part ska förklara syftet med och motiveringen för sina lagar, förordningar, förfaranden, administrativa avgöranden med allmän giltighet och rättsliga avgöranden i alla frågor som omfattas av detta avtal.
3. Varje part ska föreskriva en rimlig tidsfrist mellan den dag då lagar och andra författningar offentliggörs och den dag då de träder i kraft med avseende på alla frågor som omfattas av detta avtal, utom när detta inte är möjligt av brådskande skäl. Denna punkt är inte tillämplig på administrativa avgöranden med allmän giltighet och rättsliga avgöranden.

ARTIKEL 28.4

Frågor och tillhandahållande av information

1. Varje part ska införa eller bibehålla lämpliga mekanismer för att svara på förfrågningar från var och en vad gäller lagar och andra författningar i frågor som omfattas av detta avtal.
2. På begäran av en part ska den andra parten omgående tillhandahålla information och besvara frågor som rör lagar eller andra författningar, oavsett om de är i kraft eller planeras, med avseende på frågor som omfattas av detta avtal, såvida inte en särskild mekanism upprättas inom ramen för ett annat kapitel i detta avtal.

ARTIKEL 28.5

Administrativa förfaranden

1. Varje part ska administrera sina lagar och andra författningar, förfaranden och administrativa avgöranden med allmän giltighet avseende sådana frågor som omfattas av detta avtal på ett objektivt, opartiskt och skäligt sätt.

2. Om ett administrativt förfarande avseende särskilda personer, varor eller tjänster från den andra parten inleds med avseende på den tillämpning av lagar och andra författningar, förfaranden och administrativa avgöranden med allmän giltighet som avses i punkt 1 ska varje part
- a) sträva efter att i enlighet med sina lagar och andra författningar underrätta personer som direkt berörs av ett administrativt förfarande i skälig tid när detta förfarande inleds, inbegripet en beskrivning av förfarandets art, en redogörelse för den rättsliga grund enligt vilken förfarandet inletts och en allmän beskrivning av varje fråga om vilken oenighet råder, och
 - b) ge sådana personer rimlig möjlighet att lägga fram faktiska omständigheter och argument till stöd för sin ståndpunkt innan ett slutligt administrativt beslut fattas, i den mån tiden, förfarandets art och allmänintresset tillåter det.

ARTIKEL 28.6

Omprövning och överklagande

1. Varje part ska upprätta eller bibehålla allmänna domstolar, skiljedomstolar eller förvaltningsdomstolar eller rättsliga förfaranden, skiljeförfaranden eller administrativa förfaranden för skyndsam överprövning och, om så är berättigat, korrigering av administrativa beslut i frågor som omfattas av detta avtal.

2. Varje part ska säkerställa att dess allmänna domstolar, skiljedomstolar eller förvaltningsdomstolar genomför förfaranden för överklagande eller överprövning på ett icke-diskriminerande och opartiskt sätt. Sådana domstolar ska vara opartiska och oberoende av den myndighet som ansvarar för administrativ verkställighet, och ska inte ha något intresse av resultatet av ärendets utgång.
3. När det gäller de domstolar eller förfaranden som avses i punkt 1 ska varje part säkerställa att parterna inför sådana domstolar eller i sådana förfaranden ges
 - a) en rimlig möjlighet att lägga fram stöd för eller försvara sina ståndpunkter, och
 - b) ett beslut som bygger på bevisning och inlämnade uppgifter eller, när så krävs enligt dess lagstiftning, de uppgifter som den relevanta myndigheten sammanställt.
4. Varje part ska säkerställa att det beslut som avses i punkt 3 b genomförs av den myndighet som ansvarar för administrativ verkställighet, med förbehåll för överklagande eller ytterligare överprövning i enlighet med dess lagar och andra författningar.

ARTIKEL 28.7

Förhållande till andra kapitel

Bestämmelserna i detta kapitel är tillämpliga utöver de särskilda regler som fastställs i andra kapitel.

KAPITEL 29

GOD REGLERINGSSSED

ARTIKEL 29.1

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel är tillämpligt på regleringsåtgärder som antas eller inleds av regleringsmyndigheter med avseende på frågor som omfattas av detta avtal.
2. Detta kapitel är inte tillämpligt på medlemsstaternas regleringsmyndigheter och regleringsåtgärder, regleringssed eller regleringsstrategier.

ARTIKEL 29.2

Allmänna principer

1. Parterna erkänner vikten av att
 - a) tillämpa god regleringssed i samband med planering, utformning, utfärdande, genomförande, utvärdering och översyn av regleringsåtgärder för att uppnå nationella politiska mål, och

- b) bibehålla och förstärka fördelarna med detta avtal för att underlätta handeln med varor och tjänster och öka investeringarna mellan parterna.
2. Varje part är fri att själv besluta om sin strategi för god regleringssed enligt detta avtal på ett sätt som är förenligt med partens rättsliga ram, praxis och grundläggande principer, inklusive försiktighetsprincipen, som ligger till grund för dess rättsordning.
3. Ingenting i detta kapitel ska tolkas som att en part är skyldig att
- a) avvika från inhemska förfaranden för utarbetande och antagande av regleringsåtgärder,
 - b) vidta åtgärder som skulle undergräva eller hindra ett rättidigt antagande av regleringsåtgärder för att uppnå partens allmänpolitiska mål, eller
 - c) uppnå ett visst regleringsmässigt resultat.

ARTIKEL 29.3

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) regleringsmyndighet:
 - i) för Europeiska unionens vidkommande: Europeiska kommissionen, och
 - ii) för Chiles vidkommande: varje regleringsmyndighet inom den verkställande makten.
- b) *regleringsåtgärder*:
 - i) för Europeiska unionens vidkommande:
 - A) förordningar och direktiv, som avses i artikel 288 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och
 - B) genomförandeakter och delegerade akter, som avses i artiklarna 290 respektive 291 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och
 - ii) för Chiles vidkommande: lagar och förordningar med allmän giltighet som antas av regleringsmyndigheterna och vars efterlevnad är obligatorisk¹.

¹ Enligt punkt II.1 i presidentinstruktion nr 3 från 2019 och dess ändringar.

ARTIKEL 29.4

Intern samordning av utvecklingen i fråga om reglering

Varje part ska upprätthålla processer eller mekanismer för intern samordning eller översyn för utarbetande, utvärdering och översyn av regleringsåtgärder. Sådana processer eller mekanismer bör bland annat syfta till att

- a) främja god regleringssed, inbegripet sådan som anges i detta kapitel,
- b) identifiera och undvika onödiga överlappningar och inkonsekventa krav i partens regleringsåtgärder,
- c) säkerställa fullgörandet av partens internationella handelsskyldigheter, och
- d) främja beaktandet av konsekvenserna av de regleringsåtgärder som är under utarbetande, inbegripet konsekvenserna för små och medelstora företag.

ARTIKEL 29.5

Transparens avseende regleringsprocesser och regleringsmekanismer

Varje part ska offentliggöra beskrivningar i enlighet med sina respektive regler och förfaranden av de processer och mekanismer som dess regleringsmyndighet använder för att utarbeta, utvärdera eller se över regleringsåtgärder. Dessa beskrivningar ska innehålla hänvisningar till relevanta riktlinjer, regler och förfaranden, inbegripet dem som gör det möjligt för allmänheten att lämna synpunkter.

ARTIKEL 29.6

Tidig information om planerade regleringsåtgärder

1. Varje part ska sträva efter att årligen, i enlighet med sina respektive regler och förfaranden, offentliggöra information om planerade viktigare¹ regleringsåtgärder.
2. För varje viktigare regleringsåtgärd som avses i punkt 1 ska varje part sträva efter att i god tid offentliggöra
 - a) en kort beskrivning av tillämpningsområdet och målen för åtgärden, och

¹ Varje parts regleringsmyndighet får fastställa vad som utgör en viktigare regleringsåtgärd med avseende på dess skyldigheter enligt detta kapitel.

- b) den uppskattade tidpunkten för åtgärdens antagande, om sådana uppgifter finns tillgängliga, inbegripet, i tillämpliga fall, eventuella möjligheter till offentliga samråd.

ARTIKEL 29.7

Offentliga samråd

1. Vid utarbetandet av en viktigare¹ regleringsåtgärd ska varje part i tillämpliga fall, i enlighet med sina respektive regler och förfaranden,
 - a) offentliggöra ett förslag till regleringsåtgärd eller samrådsdokument som innehåller tillräckligt detaljerade uppgifter om den regleringsåtgärd som är under utarbetande för att en person² ska kunna bedöma huruvida och hur dess intressen kan komma att påverkas i betydande utsträckning,
 - b) på icke-diskriminerande grund erbjuda varje person rimliga möjligheter att lämna synpunkter, och
 - c) överväga de synpunkter som den mottar.

¹ Varje parts regleringsmyndighet får fastställa vad som utgör en viktigare regleringsåtgärd med avseende på dess skyldigheter enligt detta kapitel.

² För tydlighetens skull påpekas att denna punkt inte hindrar en part från att genomföra riktade samråd med berörda personer på de villkor som fastställs i dess regler och förfaranden.

2. Varje parts regleringsmyndighet bör använda elektroniska kommunikationsmedel och sträva efter att upprätthålla en särskild elektronisk portal i syfte att tillhandahålla information och ta emot synpunkter i samband med offentliga samråd.

3. Varje parts regleringsmyndighet ska sträva efter att offentliggöra en sammanfattning av resultaten av samråden eller de synpunkter som mottagits, utom i den mån det är nödvändigt att skydda konfidentiell information eller undanhålla personuppgifter eller olämpligt innehåll.

ARTIKEL 29.8

Konsekvensbedömning

1. Varje part ska uppmuntra att dess regleringsmyndighet, i enlighet med tillämpliga regler och förfaranden, genomför en konsekvensbedömning av de viktigare regleringsåtgärder den utarbetar.

2. Vid genomförande av en konsekvensbedömning ska regleringsmyndigheten i varje part främja processer och mekanismer som beaktar följande faktorer:

- a) Behovet av regleringsåtgärden, inbegripet arten och betydelsen av den fråga som regleringsåtgärden är avsedd att åtgärda.
- b) Genomförbara och lämpliga regleringsalternativ eller andra alternativ, om det finns några, som skulle uppnå partens allmänpolitiska mål, inbegripet alternativet att inte reglera.

- c) I den mån det är möjligt och relevant, de potentiella sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenserna av dessa alternativ, inbegripet för internationell handel och för små och medelstora företag.
 - d) Hur de alternativ som övervägs förhåller sig till eventuella relevanta internationella normer, inbegripet, när så är lämpligt, skälen för eventuella avvikelser.
3. En regleringsmyndighet ska, med avseende på varje konsekvensbedömning av en regleringsåtgärd som den utfört, utarbeta en slutrapport med uppgifter om de omständigheter den har beaktat i sin bedömning och de relevanta slutsatserna. Rapporten ska offentliggöras när den berörda regleringsåtgärden offentliggörs.

ARTIKEL 29.9

Efterhandsutvärdering

Parterna erkänner det positiva bidraget från regelbundna retroaktiva utvärderingar av befintliga gällande regleringsåtgärder för att minska den onödiga regelbördan, även för små och medelstora företag, och för att på ett mer ändamålsenligt sätt uppnå de allmänpolitiska målen. Parterna ska sträva efter att främja användningen av regelbundna retroaktiva utvärderingar i sina regleringssystem.

ARTIKEL 29.10

Regleringsregister

Varje part ska säkerställa att regleringsåtgärder som är i kraft publiceras i ett särskilt register som identifierar regleringsåtgärder efter ämne och som är tillgängligt för allmänheten på en enda fritt tillgänglig webbplats. Det bör vara möjligt att söka efter regleringsåtgärder på webbplatsen med hjälp av citat eller ord. Varje part ska uppdatera sitt register regelbundet.

ARTIKEL 29.11

Samarbete och utbyte av information

Parterna får samarbeta för att underlätta genomförandet av detta kapitel. Detta samarbete kan omfatta anordnande av all relevant verksamhet för att stärka samarbetet mellan deras regleringsmyndigheter och utbyte av information om den regleringspraxis som anges i detta kapitel.

ARTIKEL 29.12

Kontaktpunkter

Varje part ska inom en månad efter detta avtals ikraftträdande utse en kontaktpunkt för att underlätta informationsutbytet mellan parterna.

ARTIKEL 29.13

Icke-tillämpning av tvistlösning

Kapitel 31 är inte tillämpligt på detta kapitel.

KAPITEL 30

SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

ARTIKEL 30.1

Mål

Parterna erkänner vikten av små och medelstora företag i sina bilaterala handels- och investeringsförbindelser och bekräftar sitt åtagande att öka de små och medelstora företagens förmåga att dra nytta av detta avtal.

ARTIKEL 30.2

Informationsutbyte

1. Varje part ska upprätta eller bibehålla en offentligt tillgänglig webbplats särskilt för små och medelstora företag som innehåller information rörande detta avtal, bland annat
 - a) en sammanfattning av avtalet, och

- b) information avsedd för små och medelstora företag som innehåller
 - i) en beskrivning av de bestämmelser i avtalet som varje part anser vara relevanta för små och medelstora företag i båda parter, och
 - ii) all eventuell ytterligare information som parten anser skulle vara användbar för små och medelstora företag som önskar dra nytta av de möjligheter som detta avtal ger.
- 2. Varje part ska på den webbplats som föreskrivs i punkt 1 ange internetlänkar till
 - a) texten till detta avtal, inbegripet bilagor och tillägg, särskilt tullbindningslistor och produktspecifika ursprungsregler,
 - b) motsvarande webbplats hos den andra parten, och
 - c) partens egna myndigheters webbplatser som parten anser innehålla information som är till nytta för personer som är intresserade av att bedriva handel och affärsverksamhet i den parten.
- 3. Varje part ska på den webbplats som föreskrivs i punkt 1 inkludera en internetlänk till sina egna myndigheters webbplatser med information om följande:
 - a) Tullbestämmelser och tullförfaranden för import, export och transitering samt relevanta formulär, handlingar och andra upplysningar som krävs.

- b) Bestämmelser och förfaranden som rör immateriella rättigheter, inklusive geografiska beteckningar.
 - c) Tekniska föreskrifter inbegripet, vid behov, obligatoriska förfaranden för bedömning av överensstämmelse och länkar till förteckningar över organ för bedömning av överensstämmelse, i de fall då tredjepartsbedömning av överensstämmelse är obligatorisk, i enlighet med kapitel 9.
 - d) Sanitära och fytosanitära åtgärder avseende import och export i enlighet med kapitel 6.
 - e) Bestämmelser om offentlig upphandling, en databas med meddelanden om offentlig upphandling och andra relevanta bestämmelser i kapitel 21.
 - f) Förfaranden för bolagsregistrering.
 - g) Annan information som enligt parten skulle kunna vara användbar för små och medelstora företag.
4. Varje part ska på den webbplats som föreskrivs i punkt 1 inkludera en internetlänk till en databas som är elektroniskt sökbar på kod i det harmoniserade systemet och som innehåller följande information med avseende på tillträde till partens marknad:
- a) Tullsatser och kvoter, inbegripet behandling som mest gynnad nation, tullsatser för länder som inte omfattas av behandling som mest gynnad nation samt förmånstullsatser och kvoter med förmånstull.

- b) Punktskatter.
 - c) Skatter (t.ex. mervärdesskatt).
 - d) Tullar eller andra avgifter, inbegripet andra produktspecifika avgifter.
 - e) Ursprungsregler i enlighet med kapitel 3.
 - f) Tullrestitution, anstånd med betalning av tull och andra typer av nedsättningar som innebär tullminskning, tullåterbetalning eller undantag från tull.
 - g) Kriterierna för att fastställa varors värde för tulländamål.
 - h) Andra tulltaxebestämmelser.
 - i) Information som behövs för importförfaranden.
 - j) Information om icke-tariffära åtgärder eller förfaranden.
5. Varje part ska regelbundet eller på begäran av den andra parten uppdatera den information och de länkar som avses i punkterna 1–4 och som parten har på sin webbplats, för att säkerställa att informationen och länkarna är uppdaterade och korrekta.

6. Varje part ska säkerställa att den information som avses i denna artikel presenteras på ett sätt som är lämpligt för användning av små och medelstora företag. Varje part ska sträva efter att göra denna information tillgänglig på engelska.

7. En part får inte ta ut någon avgift av personer i en part för tillgång till den information som tillhandahålls enligt punkterna 1–4.

ARTIKEL 30.3

Kontaktpunkter för små och medelstora företag

1. Varje part ska underrätta den andra parten om sin kontaktpunkt för små och medelstora företag som ska utföra de uppgifter som anges i denna artikel. En part ska omgående underrätta den andra parten om varje ändring av uppgifterna om dessa kontaktpunkter.

2. Kontaktpunkterna för små och medelstora företag ska ansvara för följande:

- a) Säkerställa att små och medelstora företags behov beaktas vid genomförandet av detta avtal så att båda parter små och medelstora företag kan dra nytta av nya möjligheter inom ramen för detta avtal.
- b) Säkerställa att den information som avses i artikel 30.2 är aktuell och relevant för små och medelstora företag. Endera parten får via kontaktpunkten för små och medelstora företag föreslå ytterligare information som den andra parten kan inkludera i den information som ska tillhandahållas i enlighet med artikel 30.2.

- c) Granska varje fråga av relevans för små och medelstora företag i samband med genomförandet av detta avtal, bland annat genom att
 - i) utbyta information för att bistå handelskommittén i dess uppgifter med att övervaka och genomföra de aspekter av detta avtal som rör små och medelstora företag, och
 - ii) bistå underkommittéer och andra kontaktpunkter som upprättas genom detta avtal i frågor som är relevanta för små och medelstora företag.
 - d) Lämna periodiska rapporter om sin verksamhet, gemensamt eller individuellt, till handelskommittén för övervägande.
 - e) Beakta andra frågor som uppstår inom ramen för detta avtal och som rör små och medelstora företag, i enlighet med vad parterna kommer överens om.
3. Kontaktpunkterna för små och medelstora företag ska sammanträda vid behov och utföra sitt arbete med hjälp av de kommunikationskanaler som godkänts av parterna, vilka kan omfatta e-post, videokonferenser eller andra metoder.
4. Kontaktpunkterna för små och medelstora företag får sträva efter att samarbeta med experter och externa organisationer, beroende på vad som är lämpligt, för att utföra sin verksamhet.

ARTIKEL 30.4

Icke-tillämpning av tvistlösning

Kapitel 31 är inte tillämpligt på detta kapitel.

KAPITEL 31

TVISTLÖSNING

AVSNITT A

MÅL OCH TILLÄMPNINGSOMRÅDE

ARTIKEL 31.1

Mål

Målet för detta kapitel är att fastställa en ändamålsenlig och effektiv mekanism för att undvika och lösa tvister mellan parterna i fråga om tolkning och tillämpning av detta avtal, i syfte att finna en ömsesidigt godtagbar lösning.

ARTIKEL 31.2

Tillämpningsområde

Detta kapitel är tillämpligt på alla tvister mellan parterna om tolkningen och tillämpningen av bestämmelserna i detta avtal (*berörda bestämmelser*), om inte annat föreskrivs i detta avtal.

ARTIKEL 31.3

Definitioner

I detta kapitel och bilagorna 31-A till 31-B gäller följande definitioner:

- a) *klagande part*: den part som begär att en panel ska upprättas i enlighet med artikel 31.5.
- b) *medlare*: en person som har utsetts till medlare i enlighet med artikel 38.27.
- c) *panel*: en panel som upprättas i enlighet med artikel 38.6.
- d) *panelmedlem*: en medlem av en panel.
- e) *svarande part*: den part som påstås ha överträtt en omfattad bestämmelse.

AVSNITT B

SAMRÅD

ARTIKEL 31.4

Samråd

1. Parterna ska sträva efter att lösa alla tvister som avses i artikel 31.2 genom att i god tro inleda samråd i syfte att nå en ömsesidigt godtagbar lösning.
2. Samråd ska inledas genom att en part inger en skriftlig begäran till den andra parten; av begäran ska framgå vilken åtgärd det rör sig om och vilka av de berörda bestämmelserna som parten anser tillämpliga.
3. Den part som begäran om samråd riktar sig till ska besvara begäran omgående och senast 10 dagar efter det att begäran om samråd ingavs. Samrådet ska hållas inom 30 dagar efter det att begäran om samråd ingavs och ska, om parterna inte kommer överens om något annat, hållas på den parts territorium till vilken begäran riktades. Samrådet ska anses ha avslutats 46 dagar efter det att begäran om samråd ingavs, såvida inte parterna är överens om att fortsätta samrådet.

4. Samråd om brådskande ärenden, inbegripet frågor som gäller lättfördärliga varor eller säsongsvaror eller säsongstjänster ska hållas inom 15 dagar efter den dag då begäran om samråd ingavs. Samrådet ska anses ha avslutats 23 dagar efter det att begäran om samråd ingavs, såvida inte parterna är överens om att fortsätta samrådet.
5. Under samrådet ska varje part tillhandahålla tillräckliga faktauppgifter för att en fullständig undersökning ska kunna göras av det sätt på vilket åtgärden i fråga skulle kunna påverka tillämpningen av detta avtal. Varje part ska sträva efter att säkerställa deltagande av personal från dess behöriga statliga myndigheter med sakkunskap i de frågor som samrådet avser.
6. Samråd, och särskilt alla uppgifter som angetts som konfidentiella och de ståndpunkter som en part intar under ett samråd, ska vara konfidentiella och får inte påverka någondera partens rättigheter i eventuella framtida förfaranden.
7. Om den part till vilken begäran om samråd riktades inte svarar på begäran inom 10 dagar efter det att begäran ingavs, eller om samråden inte genomförs inom de tidsfrister som fastställs i punkt 3 respektive 4, eller om parterna är överens om att inte samråda, eller om samråden har avslutats men ingen ömsesidigt godtagbar lösning har nåtts, får den part som begärde samråd tillgripa artikel 31.5.

AVSNITT C

PANELFÖRFARANDE

ARTIKEL 31.5

Inledande av panelförfarandet

1. Om parterna inte lyckas lösa en fråga genom samråd i enlighet med artikel 31.4 kan den part som begärde samråd begära att en panel upprättas.
2. Begäran om upprättande av panelen ska göras genom en skriftlig begäran som inges till den andra parten. Den klagande parten ska i sin begäran ange åtgärden i fråga, uppge vilka bestämmelser som den anser vara tillämpliga och förklara hur åtgärden utgör en överträdelse av de berörda bestämmelserna på ett sådant sätt att den rättsliga grunden för klagomålet tydligt framgår.

ARTIKEL 31.6

Upprättande av en panel

1. En panel ska bestå av tre panelmedlemmar.
2. Parterna ska inom 14 dagar efter mottagandet av den svarande partens begäran om upprättande av en panel samråda för att enas om panelens sammansättning.
3. Om parterna inte lyckas komma överens om panelens sammansättning inom den tidsfrist som fastställs i punkt 2 ska varje part inom tio dagar efter utgången av den tidsfrist som föreskrivs i punkt 2 utse en panelmedlem från den partens delförteckning som upprättats enligt artikel 31.8.1. Om den svarande parten inte inom denna tidsfrist utser en panelmedlem från sin delförteckning, ska handelskommitténs ordförande från den klagande parten genom lottning inom fem dagar efter utgången av denna tidsfrist välja en panelmedlem från den partens delförteckning. Handelskommitténs ordförande från den klagande parten får delegera detta val av panelmedlem genom lottning.

4. Om parterna inom den tidsfrist som fastställs i punkt 2 inte kan enas om vem som ska vara ordförande för panelen ska handelskommitténs ordförande från den klagande parten inom tio dagar efter utgången av den tidsperioden genom lottning utse panelens ordförande från den underförteckning över ordförande som upprättats enligt artikel 31.8.1 c. Handelskommitténs ordförande från den klagande parten får delegera detta val av ordförande för panelen genom lottning.
5. Panelen ska anses tillsatt 15 dagar efter den dag då de tre utvalda panelmedlemmarna har meddelat parterna att de godtar utnämningen i enlighet med bilaga 31-A, såvida inte parterna kommer överens om något annat. Varje part ska omgående offentliggöra dagen för upprättandet av panelen.
6. Om någon av de förteckningar som anges i artikel 31,8 inte har upprättats eller inte innehåller tillräckligt många namn vid den tidpunkt då en begäran görs enligt punkt 3 eller 4 i den här artikeln, ska panelmedlemmarna väljas genom lottning bland de personer som formellt har föreslagits av en part eller av båda parterna i enlighet med bilaga 31-A.

ARTIKEL 31.7

Val av forum

1. Om tvist uppkommer avseende någon särskild åtgärds påstådda oförenlighet med de skyldigheter som följer av detta avtal och med en materiellt sett likvärdig skyldighet enligt ett annat internationellt avtal i vilket båda parter är parter, däribland WTO-avtalet, ska den part som begär prövning välja vilket forum som ska lösa tvisten.
2. När en part har valt forum och inlett tvistlösningsförfaranden enligt detta avsnitt eller enligt ett annat internationellt avtal med avseende på den särskilda åtgärd som avses i punkt 1, ska den parten avhålla sig från att inleda tvistlösningsförfaranden enligt det andra internationella avtalet respektive detta avsnitt, såvida inte det först valda forumet av skäl som rör förfarandet eller juridisk behörighet inte fastställer några undersökningsresultat.
3. Vid tillämpning av denna artikel ska följande gälla:
 - a) Tvistlösningsförfaranden enligt detta avsnitt anses ha inletts när en part begär att en panel ska upprättas i enlighet med artikel 31.5.
 - b) Tvistlösningsförfaranden enligt WTO-avtalet anses ha inletts genom att en part begär att en panel ska upprättas i enlighet med artikel 6 i överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning som ingår i bilaga 2 till WTO-avtalet.

- c) Tvistlösningsförfaranden enligt andra avtal anses ha inletts i enlighet med tillämpliga bestämmelser i respektive avtal.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 ska inget i detta avtal hindra en part från att upphäva skyldigheter som tillåtits av Världshandelsorganisationens tvistlösningsorgan eller tillåtits enligt tvistlösningsförfaranden enligt andra internationella avtal i vilka de tvistande parterna är parter. WTO-avtalet eller andra internationella avtal mellan parterna får inte åberopas i syfte att hindra en part från att upphäva skyldigheter enligt detta avsnitt.

ARTIKEL 31.8

Förteckningar över panelmedlemmar

1. Handelskommittén ska, senast ett år efter den dag då detta avtal träder i kraft, upprätta en förteckning över minst 15 personer som är villiga och har möjlighet att tjänstgöra som panelmedlemmar. Förteckningen ska bestå av följande tre delförteckningar:
 - a) En delförteckning över enskilda personer som upprättats på grundval av förslag från Europeiska unionen.
 - b) En delförteckning över personer som upprättats på grundval av förslag från Chile.
 - c) En delförteckning över personer som inte är medborgare i någondera parten och som ska tjänstgöra som ordförande i panelen.

2. Varje delförteckning ska omfatta minst fem personer. Handelskommittén ska säkerställa att förteckningen alltid innehåller detta minimiantal personer.
3. Handelskommittén får upprätta ytterligare förteckningar över personer med sakkunskap inom särskilda sektorer som omfattas av detta avtal. Om parterna är överens om detta ska sådana ytterligare förteckningar användas för att sätta samman panelen i enlighet med förfarandet i artikel 31.6.

ARTIKEL 31.9

Krav på panelmedlemmar

1. Varje panelmedlem ska
 - a) ha dokumenterad sakkunskap inom juridik, internationell handel och andra frågor som omfattas av detta avtal,
 - b) vara oberoende av och inte knuten till eller ta instruktioner från någon av parterna,
 - c) uppträda i egenskap av enskild individ och inte ta emot instruktioner från någon organisation eller regering vad gäller frågor som har samband med tvisten, och
 - d) följa bilaga 31-B.

2. Ordföranden ska, utöver att uppfylla kraven i punkt 1, ha erfarenhet av tvistlösningsförfaranden.
3. Med hänsyn till föremålet för en viss tvist får parterna komma överens om att göra undantag från de krav som anges i punkt 1 a.

ARTIKEL 31.10

Panelens uppgifter

Panelen

- a) ska göra en objektiv bedömning av det ärende som föreläggs den, inbegripet en objektiv bedömning av de faktiska omständigheterna i ärendet samt tillämpligheten av och förenligheten med de berörda bestämmelserna,
- b) ska i sina beslut och rapporter redovisa sina undersökningsresultat avseende de faktiska omständigheterna, de berörda bestämmelsernas tillämplighet samt den grundläggande motiveringen till sina resultat och slutsatser, och
- c) bör regelbundet samråda med parterna och se till att det skapas tillräckliga möjligheter för att uppnå en ömsesidigt godtagbar lösning.

ARTIKEL 31.11

Mandat

1. Om inte parterna kommer överens om något annat inom fem dagar från den dag då panelen upprättades, ska panelens mandat vara

”att mot bakgrund av de relevanta bestämmelserna i interimsavtalet om handel mellan Europeiska unionen, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan, som parterna åberopar, undersöka den fråga som avses i begäran om upprättande av panelen, att dra slutsatser om huruvida åtgärden i fråga överensstämmer med de berörda bestämmelserna i det avtalet och att lägga fram en rapport i enlighet med artikel 31.13 i det avtalet.”

2. Om parterna kommer överens om ett annat mandat än det som avses i punkt 1, ska de anmäla det överenskomna mandatet till panelen inom den tidsfrist som anges i punkt 1.

ARTIKEL 31.12

Beslut om huruvida ett ärende är att anse som brådiskande

1. Om en part så begär ska panelen senast tio dagar efter den dag då den upprättades besluta huruvida ärendet är brådiskande.

2. I brådskande fall ska de tillämpliga tidsperioderna enligt detta avsnitt vara hälften av den tid som anges, förutom när det gäller de tidsperioder som avses i artikel 31.6 och 31.11.

ARTIKEL 31.13

Interimsrapport och slutlig rapport

1. Panelen ska lägga fram en interimsrapport för parterna inom 90 dagar från den dag då panelen upprättades. Om panelen anser att den tidsfristen inte kan hållas ska dess ordförande meddela parterna detta och ange skälen till förseningen samt vilket datum panelen planerar att lägga fram sin interimsrapport. Panelen får under inga omständigheter lägga fram sin interimsrapport senare än 120 dagar efter den dag då panelen upprättades.
2. Varje part får inom tio dagar från den dag då interimsrapporten lades fram lämna in en skriftlig begäran till panelen om att den ska granska särskilda aspekter i rapporten. En part får lämna synpunkter på den andra partens begäran inom sex dagar från den dag då begäran lämnades in.
3. Om ingen begäran lämnas in i enlighet med punkt 2 ska interimsrapporten bli den slutliga rapporten.

4. Panelen ska lägga fram sin slutliga rapport för parterna inom 120 dagar från den dag då panelen upprättades. Om panelen anser att den tidsfristen inte kan hållas ska dess ordförande meddela parterna detta och ange skälen till förseningen samt vilket datum panelen planerar att lägga fram sin slutliga rapport. Panelen får under inga omständigheter lägga fram sin slutliga rapport senare än 150 dagar efter den dag då panelen upprättades.
5. Den slutliga rapporten ska innehålla en diskussion om eventuella skriftliga begäranden från parterna avseende interimrapporten och tydligt behandla parternas synpunkter. Panelens interimrapport och slutliga rapport ska innehålla
 - a) ett beskrivande avsnitt med en sammanfattning av parternas argument och av de synpunkter som avses i punkt 2,
 - b) dess undersökningsresultat rörande omständigheterna i ärendet och rörande de relevanta berörda bestämmelsernas tillämplighet,
 - c) dess undersökningsresultat rörande huruvida åtgärden i fråga är förenlig med de relevanta berörda bestämmelserna, och
 - d) skälen till de undersökningsresultat som avses i leden b och c.
6. Den slutliga rapporten ska vara slutgiltig och bindande för parterna.

ARTIKEL 31.14

Efterlevnadsåtgärder

1. Den svarande parten ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att omgående följa den slutliga rapporten i syfte att efterleva de berörda bestämmelserna.
2. Den svarande parten ska senast 30 dagar efter dagen för överlämnandet av den slutliga rapporten underrätta den klagande parten om alla åtgärder som den har vidtagit eller planerar att vidta för att följa den slutliga rapporten.

ARTIKEL 31.15

Rimlig tidsperiod

1. Om omedelbar efterlevnad inte är möjlig ska den svarande parten senast 30 dagar efter den dag då den slutliga rapporten lades fram underrätta den klagande parten om längden på den rimliga tidsperiod som den kommer att behöva för att efterleva de berörda bestämmelserna. Parterna ska sträva efter att komma överens om längden på en rimlig tidsperiod för att följa den slutliga rapporten.

2. Om parterna inte har enats om längden på den rimliga tidsperioden får den klagande parten, tidigast 20 dagar efter överlämnandet av den underrättelse som avses i punkt 1, skriftligen begära att den ursprungliga panelen fastställer den rimliga tidsperiodens längd. Panelen ska meddela sitt beslut till parterna inom 20 dagar efter den dag då begäran ingavs.
3. Den svarande parten ska minst en månad före utgången av den rimliga tidsperioden underrätta den klagande parten om hur arbetet med att följa den slutliga rapporten fortskrider.
4. Parterna kan komma överens om att förlänga den rimliga tidsperioden.

ARTIKEL 31.16

Översyn av efterlevnaden

1. Den svarande parten ska senast den dag då den rimliga tidsperiod som avses i artikel 31.15 löper ut underrätta den klagande parten om alla åtgärder som den har vidtagit för att följa den slutliga rapporten.

2. Om parterna är oeniga om huruvida det har vidtagits åtgärder för att följa de berörda bestämmelserna eller huruvida åtgärderna är förenliga med dessa bestämmelser får den klagande parten överlämna en skriftlig begäran till den ursprungliga panelen om att avgöra frågan. I denna begäran ska åtgärden i fråga anges, och det ska förklaras hur den utgör en överträdelse av de berörda bestämmelserna på ett sätt som är tillräckligt för att tydligt ange den rättsliga grunden för klagomålet. Panelen ska meddela sitt beslut till parterna inom 46 dagar efter den dag då begäran ingavs.

ARTIKEL 31.17

Tillfälliga korrigerande åtgärder

1. Den svarande parten ska, på begäran av och efter samråd med den klagande parten, lägga fram ett erbjudande om tillfällig kompensation om
 - a) den svarande parten underrättar den klagande parten om att det inte är möjligt att följa den slutliga rapporten,
 - b) den svarande parten underlåter att anmäla en åtgärd som den har vidtagit eller som den avser att vidta för att, inom den tidsfrist som avses i artikel 31.14, följa den slutliga rapporten, eller en åtgärd som den har vidtagit för att följa den slutliga rapporten före utgången av den rimliga tidsfrist som avses i artikel 31.15,
 - c) panelen konstaterar att det inte har vidtagits några efterlevnadsåtgärder, i enlighet med artikel 31.16, eller

d) panelen konstaterar att de efterlevnadsåtgärder som har vidtagits inte är förenliga med de berörda bestämmelserna, i enlighet med artikel 31.16.

2. Under någon av de omständigheter som avses i punkt 1 a, b, c eller d får den klagande parten underrätta den svarande parten om att den avser att tillfälligt upphäva skyldigheterna i de berörda bestämmelserna om

a) den klagande parten beslutar att inte inkomma med en begäran i enlighet med punkt 1, eller

b) den klagande parten har inkommit med en begäran enligt punkt 1 och parterna inte kommer överens om den tillfälliga compensationen inom 20 dagar efter utgången av den rimliga tidsfrist som avses i artikel 31.15 eller efter meddelandet av panelbeslutet enligt artikel 31.16.

3. Den klagande parten får tillfälligt upphäva skyldigheterna tio dagar efter den dag då den underrättelse som avses i punkt 2 överlämnades, såvida inte den svarande parten gör en skriftlig begäran enligt punkt 6.

4. Omfattningen av det tillfälliga upphävandet av skyldigheter får inte överstiga den nivå som motsvarar det upphävande eller den inskränkning av förmåner som orsakats av överträdelsen. I den underrättelse som avses i punkt 2 ska omfattningen av det avsedda tillfälliga upphävandet av skyldigheter anges.

5. Den klagande parten ska, när den överväger vilka skyldigheter som ska upphävas, i första hand sträva efter att upphäva skyldigheter inom samma sektor eller sektorer som de som påverkas av den åtgärd som panelen har konstaterat vara oförenlig med de berörda bestämmelserna.

Upphävandet av skyldigheter får tillämpas på en annan sektor eller andra sektorer som omfattas av detta avtal än de sektorer där panelen konstaterat att det förekommer ett upphävande eller en inskränkning, särskilt i det fall den klagande parten anser att ett sådant upphävande inom den andra sektorn är praktiskt genomförbart eller ett effektivt medel för att åstadkomma efterlevnad.

6. Om den svarande parten anser att den anmälda nivån på det planerade upphävandet av skyldigheter överstiger den nivå som motsvarar det upphävande eller den inskränkning av förmåner som överträdelsen orsakat, får den, före utgången av den tidsfrist som anges i punkt 3, inge en skriftlig begäran till den ursprungliga panelen om att denna ska avgöra frågan. Panelen ska meddela parterna sitt beslut om omfattningen av det tillfälliga upphävandet av skyldigheter inom 30 dagar efter dagen för begäran. Den klagande parten får inte upphäva några skyldigheter förrän panelen har fattat sitt beslut. Det tillfälliga upphävandet av skyldigheter ska vara förenligt med det beslutet.

7. Det tillfälliga upphävande av skyldigheter eller den kompensation som avses i denna artikel ska vara av tillfällig natur och får inte tillämpas efter det att

- a) parterna har nått en ömsesidigt godtagbar lösning i enlighet med artikel 31.32,
- b) parterna har kommit överens om att den efterlevnadsåtgärd som vidtagits innebär att den svarande parten följer de berörda bestämmelserna, eller

- c) eventuella efterlevnadsåtgärder som enligt panelen är oförenliga med de berörda bestämmelserna har återkallats eller ändrats i syfte att den svarande parten ska följa de berörda bestämmelserna.

ARTIKEL 31.18

Översyn av efterlevnadsåtgärder som vidtagits efter tillfälliga korrigerande åtgärder

1. Den svarande parten ska underrätta den klagande parten om alla efterlevnadsåtgärder som den har vidtagit efter ett tillfälligt upphävande av skyldigheter eller efter tillämpning av tillfällig kompensation, alltefter omständigheterna. Med undantag för de fall som avses i punkt 2 ska den klagande parten avsluta det tillfälliga upphävandet av skyldigheter inom 30 dagar från den dag då den underrättelsen överlämnades. I fall där kompensation har tillämpats, och med undantag för fall som avses i punkt 2, får den svarande parten avsluta tillämpningen av sådan kompensation inom 30 dagar efter dagen för överlämnandet av dess underrättelse om efterlevnad.
2. Om parterna inte inom 30 dagar efter den dag då underrättelsen överlämnades når en överenskommelse om huruvida den åtgärd som är föremål för underrättelse enligt punkt 1 innebär att den svarande parten uppfyller de berörda bestämmelserna, ska den klagande parten till den ursprungliga panelen överlämna en skriftlig begäran om att denna ska avgöra frågan. Panelen ska meddela parterna sitt beslut inom 46 dagar från den dag då begäran överlämnades. Om panelen konstaterar att den efterlevnadsåtgärd som vidtagits är förenlig med de berörda bestämmelserna, ska det tillfälliga upphävandet av skyldigheter eller kompensationen, alltefter omständigheterna, avslutas. I relevanta fall ska den klagande parten anpassa omfattningen av upphävandet av skyldigheter eller kompensationen mot bakgrund av panelens beslut.

3. Om den svarande parten anser att det tillfälliga upphävande som den klagande parten tillämpar är mer omfattande än det upphävande eller den inskränkning av förmåner som överträdelsen orsakat, får den inge en skriftlig begäran till den ursprungliga panelen om att denna ska avgöra frågan.

ARTIKEL 31.19

Ersättning av panelmedlemmar

Om en panelmedlem under panelförfaranden enligt detta avsnitt inte kan delta, drar sig tillbaka eller behöver ersättas på grund av att han eller hon inte uppfyller kraven i bilaga 31-B, ska en ny panelmedlem utses i enlighet med artikel 31.6. Den tidsfrist för att överlämna en rapport eller meddela ett beslut som avses i detta avsnitt ska förlängas med den tid som krävs för att utse den nya panelmedlemmen.

ARTIKEL 31.20

Arbetsordning

1. Panelförfarandena enligt detta avsnitt ska omfattas av detta kapitel och bilaga 31-A.
2. Alla utfrågningar i panelen ska vara öppna för allmänheten, om inte annat föreskrivs i bilaga 31-A.

ARTIKEL 31.21

Tillfälligt avbrytande och avslutande

1. På gemensam begäran av parterna ska panelen när som helst tillfälligt avbryta sitt arbete under en period som parterna enats om, dock under högst tolv på varandra följande månader.
2. Panelen ska återuppta sitt arbete före utgången av avbrytandeperioden på skriftlig begäran av båda parter, eller vid utgången av avbrytandeperioden på skriftlig begäran av endera parten. Den begärande parten ska underrätta den andra parten i enlighet med detta. Om ingen part begär att panelen ska återuppta sitt arbete vid utgången av avbrytandeperioden ska panelen förlora sin behörighet och tvistlösningsförfarandet avslutas.
3. Om panelens arbete tillfälligt avbryts enligt denna artikel ska de tillämpliga tidsfristerna enligt detta avsnitt förlängas med en lika lång tidsperiod som avbrottet i panelens arbete.

ARTIKEL 31.22

Rätt att begära information

1. Panelen kan på begäran av en part eller på eget initiativ begära information från parterna som den anser vara nödvändig och lämplig. Parterna ska omgående och till fullo besvara varje begäran från panelen om sådan information.

2. Panelen får på begäran av en part eller på eget initiativ begära information som den anser vara nödvändig och lämplig från vilken källa som helst. Panelen har också rätt att begära utlåtanden, däribland information och teknisk rådgivning, från experter på det sätt den anser lämpligt och i tillämpliga fall på de villkor som parterna kommit överens om.
3. Panelen ska behandla amicus curiae-inlagor från fysiska personer från en part eller från juridiska personer som är etablerade i en part i enlighet med bilaga 31-A.
4. All information som panelen erhåller i enlighet med denna artikel ska lämnas ut till parterna, och parterna får lämna synpunkter på informationen.

ARTIKEL 31.23

Tolkningsregler

1. Panelen ska tolka de berörda bestämmelserna i enlighet med sedvanerättsliga regler för tolkning av folkrätten, inklusive de regler som kodifieras i Wienkonventionen om traktaträtten.
2. Panelen ska också ta hänsyn till relevanta tolkningar i rapporter från WTO-paneler och överprövningsorganet vilka antagits av WTO:s tvistlösningsorgan.
3. Panelens rapporter och beslut får inte utvidga eller begränsa parternas rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal.

ARTIKEL 31.24

Panelens rapporter och beslut

1. Panelens överläggningar ska vara konfidentiella. Panelen ska göra sitt yttersta för att utforma rapporter och fatta beslut genom konsensus. Om detta inte är möjligt ska panelen avgöra genom majoritetsbeslut i ärendet. Panelmedlemmarnas enskilda ståndpunkter ska dock aldrig lämnas ut.
2. Varje part ska göra sina inlagor och panelens rapporter och beslut tillgängliga för allmänheten, med förbehåll för skyddet av konfidentiell information.
3. Panelens rapporter och beslut ska godtas av parterna utan förbehåll. De ska inte skapa några rättigheter eller skyldigheter för personer.
4. Panelen och parterna ska iaktta sekretess beträffande all information som en part lämnat till panelen i enlighet med bilaga 31-A.

AVSNITT D

MEDLINGSMEKANISM

ARTIKEL 31.25

Mål

1. Syftet med medlingsmekanismen är att underlätta att finna en ömsesidigt godtagbar lösning genom ett heltäckande och skyndsamt förfarande med bistånd av en medlare.
2. Medlingsförfarandet kan endast inledas genom ömsesidig överenskommelse mellan parterna i syfte att utforska ömsesidigt överenskomna lösningar och överväga eventuella råd och lösningsförslag från medlaren.

ARTIKEL 31.26

Inledande av medlingsförfarandet

1. En part (*den begärande parten*) får när som helst skriftligen begära att den andra parten (*den svarande parten*) ska delta i ett medlingsförfarande med avseende på en åtgärd från den svarande parten som påstås inverka negativt på handel och investeringar mellan parterna.

2. Den begäran som avses i punkt 1 ska vara så detaljerad att den tydligt redogör för den begärande partens farhågor och ska

- a) ange åtgärden i fråga,
- b) innehålla en redogörelse för den negativa inverkan som den begärande parten anser att åtgärden har, eller kommer att ha, på handeln eller investeringarna mellan parterna, och
- c) förklara på vilket sätt den begärande parten anser att dessa effekter har ett samband med åtgärden.

3. Den svarande parten ska välvilligt beakta denna och besvara den genom att till den begärande parten lämna sitt skriftliga godkännande eller avslag inom tio dagar efter den dag då begäran ingavs. I annat fall ska begäran anses ha avslagits.

ARTIKEL 31.27

Val av medlare

1. Parterna ska sträva efter att enas om en medlare inom 14 dagar efter den dag då medlingsförfarandet inleddes.

2. Om parterna inte kan enas om medlaren inom den tidsperiod som fastställs i punkt 1 i denna artikel, får endera parten begära att ordföranden för handelskommittén från den klagande parten inom fem dagar efter det att begäran ingavs utser medlaren genom lottning från den delförteckning över ordförande som upprättats i enlighet med artikel 31.8.1 c. Handelskommitténs ordförande från den begärande parten får delegera detta val av medlare genom lottning.
3. Om den delförteckning över ordförande som avses i artikel 31.8.1 c inte har upprättats när en begäran görs i enlighet med artikel 31.26, ska medlaren väljas ut genom lottning bland de personer som formellt har föreslagits av den ena parten eller båda parterna för denna delförteckning.
4. En medlare får inte vara medborgare i någon av parterna eller anställd av någon av parterna, om parterna inte kommer överens om något annat.
5. En medlare ska följa bilaga 31-B.

ARTIKEL 31.28

Regler för medlingsförfarandet

1. Inom 10 dagar efter den dag då medlaren utsågs ska den begärande parten skriftligen lämna en detaljerad beskrivning till medlaren och den svarande parten av sina synpunkter, särskilt beträffande hur åtgärden i fråga fungerar och dess möjliga negativa inverkan på handeln eller investeringarna. Inom 20 dagar från den dag då denna beskrivning ingavs får den svarande parten lämna in skriftliga synpunkter på beskrivningen. En part får ta med alla uppgifter som den bedömer vara relevanta i sin beskrivning eller i sina synpunkter.
2. Medlaren ska på ett transparent sätt bistå parterna när det gäller att bringa klarhet i åtgärden i fråga och dess möjliga negativa inverkan på handeln eller investeringarna. Medlaren får särskilt organisera sammanträden mellan parterna, samråda med parterna gemensamt eller enskilt, söka bistånd från eller rådfråga relevanta experter och intressenter samt tillhandahålla allt ytterligare stöd som parterna begär. Medlaren ska samråda med parterna innan han eller hon söker bistånd från eller samråd med relevanta experter och intressenter.
3. Medlaren kan ge råd och föreslå en lösning för parterna att överväga. Parterna kan godta eller förkasta den föreslagna lösningen, eller komma överens om en annan lösning. Medlaren får inte ge råd eller lämna synpunkter på den aktuella åtgärdens förenlighet med detta avtal.
4. Medlingsförfarandet ska äga rum på den svarande partens territorium, eller efter överenskommelse på annan plats eller på annat sätt.

5. Parterna ska sträva efter att nå en ömsesidigt godtagbar lösning inom 60 dagar från den dag då medlaren utsågs. I avvaktan på en slutlig överenskommelse får parterna överväga eventuella tillfälliga lösningar, särskilt om åtgärden avser lättfördärliga varor eller säsongsvaror eller säsongstjänster.

6. På begäran av endera parten ska medlaren lägga fram ett utkast till rapport som anger följande:

- a) En kort sammanfattning av den aktuella åtgärden.
- b) Det tillämpade förfarandet.
- c) I tillämpliga fall, ömsesidigt godtagbara lösningar som uppnåtts, inbegripet eventuella tillfälliga lösningar.

7. Medlaren ska ge parterna möjlighet att lämna synpunkter på utkastet till rapport inom 15 dagar efter det att utkastet till rapport har lagts fram. Efter att ha beaktat de synpunkter som mottagits från parterna ska medlaren, inom 15 dagar från det att synpunkterna togs emot, överlämna en slutrapport till parterna. Förslaget till rapport och slutrapporten får inte innehålla någon tolkning av detta avtal.

8. Medlingsförfarandet ska avslutas

- a) genom att parterna antar en ömsesidigt godtagbar lösning, på dagen då medlaren underrättas om detta,

- b) genom en överenskommelse mellan parterna i någon etapp av förfarandet, på dagen då medlaren underrättas om denna överenskommelse,
- c) genom en skriftlig förklaring från medlaren, efter samråd med parterna, om att ytterligare medling inte är meningsfull, på dagen då parterna underrättas om denna förklaring, eller
- d) genom en skriftlig förklaring från en part efter det att parterna har undersökt ömsesidigt överenskomna lösningar under medlingsförfarandet och efter det att de har övervägt eventuella råd och lösningsförslag från medlaren, på den dag då medlaren och den andra parten underrättas om denna förklaring.

ARTIKEL 31.29

Konfidentialitet

Såvida parterna inte kommer överens om något annat ska alla steg i medlingsförfarandet, bland annat eventuella råd eller föreslagna lösningar, vara konfidentiella. En part får dock offentliggöra att en medling äger rum.

ARTIKEL 31.30

Förhållande till tvistlösningsförfaranden

1. Medlingsförfarandet ska inte påverka parternas rättigheter och skyldigheter enligt avsnitten B och C eller enligt tvistlösningsförfaranden enligt något annat avtal.
2. En part får inte stödja sig på eller lägga fram som bevis i andra tvistlösningsförfaranden enligt detta eller andra avtal, och en panel ska inte beakta,
 - a) ståndpunkter som intagits av den andra parten under medlingsförfarandet eller uppgifter som uteslutande samlats in inom ramen för artikel 31.28.2,
 - b) det faktum att den andra parten har meddelat att den är beredd att godta en lösning rörande den åtgärd som medlingen gäller, eller
 - c) råd eller förslag från medlaren.
3. Såvida parterna inte kommer överens om något annat ska en medlare inte fungera som panelmedlem i ett tvistlösningsförfarande enligt detta avtal eller enligt något annat avtal rörande samma ärende för vilket han eller hon har fungerat som medlare.

AVSNITT E

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 31.31

Begäran om information

1. Innan en begäran om samråd eller medling lämnas i enlighet med artikel 31.4 eller artikel 31.26 får en part begära information från den andra parten om en åtgärd som påstås inverka negativt på handeln eller investeringarna mellan parterna. Den part som mottar en sådan begäran ska inom 20 dagar efter den dag då begäran ingavs lämna ett skriftligt svar med sina synpunkter på upplysningarna i begäran.
2. Om den part till vilken begäran riktas anser att ett svar inte kan lämnas inom 20 dagar från den dag då begäran ingavs, ska den omgående underrätta den andra parten, och då ange skälen till dröjsmålet samt lämna en bedömning om när ett svar tidigast kan lämnas.
3. En part förväntas normalt begära information enligt punkt 1 i denna artikel innan en begäran om samråd eller medling görs enligt artikel 31.4 respektive 31.26.

ARTIKEL 31.32

Ömsesidigt godtagbar lösning

1. Parterna kan när som helst nå en ömsesidigt godtagbar lösning med avseende på alla tvister som avses i artikel 31.2.
2. Om en ömsesidigt godtagbar lösning nås under panel- eller medlingsförfarandets gång ska parterna gemensamt anmäla denna lösning till panelens ordförande eller medlaren. Efter denna anmälan ska panel- eller medlingsförfarandet avslutas.
3. Varje part ska omedelbart eller inom den överenskomna tidsfristen, beroende på vad som är tillämpligt, vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra den ömsesidigt godtagbara lösningen.
4. Den genomförande parten ska inom den överenskomna tidsfristen skriftligen underrätta den andra parten om alla åtgärder som den har vidtagit för att genomföra den ömsesidigt godtagbara lösningen.

ARTIKEL 31.33

Tidsfrister

1. Alla tidsfrister som anges i detta kapitel ska räknas från och med dagen efter den handling som de avser.

2. Alla tidsfrister som anges i detta kapitel får ändras genom en överenskommelse mellan parterna.
3. Enligt avsnitt C får panelen när som helst föreslå parterna att ändra någon av de tidsfrister som avses i detta kapitel med angivande av skälen till förslaget.

ARTIKEL 31.34

Kostnader

1. Varje part ska stå för sina egna kostnader för deltagande i panel- eller medlingsförfaranden.
2. Parterna ska gemensamt och lika dela på utgifter som rör de organisatoriska aspekterna, däribland arvoden och kostnadsersättning för panelmedlemmarna och medlaren.
Panelmedlemmarnas ersättning ska fastställas i enlighet med bilaga 31-A. Bestämmelserna om ersättning till panelmedlemmarna i bilaga 31-A ska i tillämpliga delar gälla för medlare.

ARTIKEL 31.35

Ändring av bilagor

Handelsrådet får anta ett beslut om ändring av bilagorna 31-A och 31-B i enlighet med artikel 33.1.6.

KAPITEL 32

UNDANTAG

ARTIKEL 32.1

Allmänna undantag

1. Vid tillämpningen av kapitlen 2, 4, 8, 10¹, 19 och 22 i detta avtal ska artikel XX i Gatt 1994, med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser, införlivas i och utgöra en del av detta avtal, i tillämpliga delar.
2. Med förbehåll för kravet att åtgärderna nedan inte får tillämpas på ett sätt som skulle utgöra godtycklig eller ooberättigad diskriminering mellan länder när liknande förhållanden råder, eller en förtäckt restriktion av investeringsliberalisering eller handel med tjänster, ska ingenting i kapitlen 8, 10², 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20³ eller 22 i detta avtal tolkas som ett hinder för någon av parterna att anta eller genomdriva åtgärder
 - a) som är nödvändiga för att skydda allmän säkerhet eller moral eller för att upprätthålla allmän ordning⁴,

¹ Denna bestämmelse ska inte tillämpas med avseende på artikel 10.7.

² Denna bestämmelse ska inte tillämpas med avseende på artikel 10.7.

³ För tydlighetens skull påpekas att ingenting i denna artikel ska tolkas som en begränsning av de rättigheter som anges i bilaga 20.

⁴ De undantag som anges i detta led får endast åberopas när det föreligger ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse.

- b) som är nödvändiga för skyddet av människors, djurs eller växters liv eller hälsa,
- c) som är nödvändiga för att säkerställa efterlevnad av lagar och andra författningar som inte är oförenliga med detta avtal, inbegripet sådana som hänför sig till
 - i) förhindrande av vilseledande och bedrägliga metoder eller åtgärder för att hantera bristande fullgörande av avtalsförpliktelser,
 - ii) skyddet av personlig integritet i samband med behandling och spridning av personuppgifter samt skyddet av sekretess för individuella register och räkenskaper, eller
 - iii) säkerhet.

3. För tydlighetens skull påpekas att parterna förstår att, i den mån som sådana åtgärder är oförenliga med bestämmelserna i de kapitel i detta avtal som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel,

- a) de åtgärder som avses i artikel XX b i Gatt 1994 och i punkt 2 b i den här artikeln inbegriper miljöåtgärder som är nödvändiga för skyddet av människors, djurs eller växters liv eller hälsa,
- b) artikel XX g i Gatt 1994 är tillämplig på åtgärder för bevarandet av levande och icke-levande uttömliga naturtillgångar, och

- c) åtgärder som vidtas för att genomföra multilaterala miljöavtal kan omfattas av artikel XX b eller g i Gatt 1994 eller punkt 2 b i den här artikeln.

4. Innan en part vidtar någon åtgärd enligt artikel XX i och j i Gatt 1994 ska den förse den andra parten med all relevant information, i syfte att finna en lösning som är godtagbar för parterna. Om en godtagbar lösning inte nås inom 30 dagar efter tillhandahållandet av den relevanta informationen, får den part som avser att tillämpa åtgärden göra detta. Om exceptionella och kritiska omständigheter som kräver omedelbara åtgärder förhindrar tillhandahållande och granskning av information i förväg, får den part som avser att tillämpa åtgärderna omedelbart vidta de säkerhetsåtgärder som är nödvändiga för att hantera situationen. Den parten ska omedelbart underrätta den andra parten om tillämpningen av sådana åtgärder.

ARTIKEL 32.2

Undantag i säkerhetssyfte

- 1. Inget i detta avtal ska tolkas så att det
 - a) ålägger en part att lämna eller ge tillgång till upplysningar vars utlämnande parten anser strida mot dess väsentliga säkerhetsintressen, eller

- b) hindrar en part från att vidta en åtgärd som den anser nödvändig för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen och
 - i) som har anknytning till tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel och till sådan handel med och sådana transaktioner i andra varor och material, tjänster och teknik, och till ekonomisk verksamhet som utövas direkt eller indirekt i syfte att försörja en militär inrättning,
 - ii) som avser klyvbara ämnen eller fusionsämnen eller ämnen ur vilka sådana ämnen kan framställas, eller
 - iii) som vidtas i krigstid eller i andra kritiska lägen i de internationella förbindelserna, eller
 - c) hindrar en part från att vidta åtgärder i syfte att upprätthålla internationell fred och säkerhet, i överensstämmelse med partens förpliktelser enligt Förenta nationernas stadga.
2. En part ska i största möjliga utsträckning underrätta handelskommittén om varje åtgärd den vidtar enligt punkt 1 b och c och om att denna åtgärd avslutas.

ARTIKEL 32.3

Beskattning

1. Vid tillämpning av denna artikel ska följande gälla:
 - a) hemvist: bosättningsort eller etableringsort för skatteändamål.
 - b) *skatteavtal*: ett avtal som syftar till att förhindra dubbelbeskattning eller ett annat internationellt avtal eller arrangemang som helt eller huvudsakligen avser beskattning och i vilket någon medlemsstat, Europeiska unionen eller Chile är part.
 - c) *beskattningsåtgärd*: en åtgärd som tillämpar Europeiska unionens, en medlemsstats eller Chiles skattelagstiftning.
2. Detta avtal är tillämpligt på beskattningsåtgärder endast i den mån deras tillämpning är nödvändig för att ge verkan åt bestämmelserna i detta avtal.
3. Inget i detta avtal ska påverka Europeiska unionens, dess medlemsstaters eller Chiles rättigheter och skyldigheter enligt något skatteavtal. Vid bristande överensstämmelse mellan det här avtalet och ett skatteavtal ska skatteavtalet ha företräde beträffande det som den bristande överensstämmelsen gäller. När det gäller ett skatteavtal mellan Europeiska unionen eller dess medlemsstater och Chile ska de berörda behöriga myndigheterna i Europeiska unionen eller dess medlemsstater å ena sidan, och Chile å andra sidan, enligt detta avtal och det skatteavtalet, gemensamt avgöra om det föreligger en inkonsekvens mellan detta avtal och det skatteavtalet.

4. Eventuella skyldigheter avseende mest gynnad nation enligt detta avtal ska inte tillämpas när det gäller en förmån som beviljas av Europeiska unionen, dess medlemsstater eller Chile i enlighet med ett skatteavtal.

5. Med förbehåll för kravet att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra godtycklig eller ooberättigad diskriminering mellan länder när likartade förhållanden råder, eller en förtäckt restriktion av handel och investeringar, ska inget i detta avtal tolkas som ett hinder för någon av parterna att anta, bibehålla eller genomdriva en åtgärd som syftar till att säkerställa ett rättvist eller effektivt uttag eller en rättvis eller effektiv uppbörd av direkta skatter som

- a) gör åtskillnad mellan skattebetalare som inte befinner sig i samma situation, i synnerhet i fråga om hemvist eller den plats där deras kapital har investerats, eller
- b) syftar till att förhindra skatteundandragande eller skatteflykt enligt ett skatteavtal eller enligt den partens skattelagstiftning.

ARTIKEL 32.4

Utlämnande av uppgifter

1. Inget i detta avtal ska tolkas som att det ålägger en part att tillhandahålla konfidentiella uppgifter vars utlämnande skulle hindra rättstillämpningen eller på annat sätt strida mot allmänintresset eller som skulle skada enskilda offentliga eller privata företags legitima affärsintressen, utom i de fall där en panel begär sådana konfidentiella uppgifter i tvistlösningsförfaranden enligt kapitel 31. I sådana fall ska panelen säkerställa en fullständigt konfidentiell behandling av uppgifterna.
2. Om en part överlämnar information som enligt dess lagstiftning anses vara konfidentiell till handelsrådet, handelskommittén, underkommittéer eller andra organ som upprättats i enlighet med detta avtal, ska den andra parten behandla den informationen som konfidentiell, såvida inte den överlämnande parten samtycker till något annat.

ARTIKEL 32.5

WTO-undantag

Om en skyldighet enligt detta avtal är väsentligen likvärdig med en skyldighet enligt WTO-avtalet ska varje åtgärd som vidtas i enlighet med ett undantag antaget enligt artikel IX i WTO-avtalet anses överensstämma med den väsentligen likvärdiga skyldigheten enligt det här avtalet.

KAPITEL 33

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

AVSNITT A

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 33.1

Handelsrådet

1. Parterna upprättar härmed ett handelsråd. Handelsrådet ska övervaka att målen för detta avtal uppnås och övervaka dess genomförande. Det ska granska alla frågor som uppstår inom ramen för detta avtal.
2. Handelsrådet ska sammanträda inom ett år efter den dag då detta avtal träder i kraft och därefter vartannat år, eller enligt överenskommelse mellan parterna. Handelsrådets möten ska äga rum genom fysiska möten eller med hjälp av tekniska medel i enlighet med dess arbetsordning. Fysiska möten ska hållas växelvis i Bryssel och Santiago. Dagordningen för ett möte i handelsrådet ska fastställas av samordnarna för detta avtal i enlighet med artikel 33.3.2.

3. Handelsrådet ska bestå av företrädare för parterna med ansvar för handels- och investeringsfrågor. Ordförandeskapet i handelsrådet ska innehas gemensamt av en företrädare för varje part.
4. Handelsrådet ska ha befogenhet att anta beslut i de fall som anges i detta avtal och att lämna rekommendationer i enlighet med sin arbetsordning. Handelsrådet ska anta sina beslut och lämna rekommendationer i ömsesidigt samförstånd. Besluten ska vara bindande för parterna, som ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att genomföra dessa beslut¹. Rekommendationer ska inte vara bindande.
5. Handelsrådet ska fastställa sin egen arbetsordning och handelskommitténs arbetsordning vid sitt första möte.
6. Handelsrådet får
 - a) anta beslut om ändring av
 - i) tullbindningslistorna i tilläggen 2-1 och 2-2 för att påskynda avskaffandet av tullarna,
 - ii) kapitel 3 och bilagorna 3-A till 3-E,

¹ För tydlighetens skull påpekas att Chile kommer att genomföra alla beslut som antas av handelsrådet genom *acuerdos de ejecución* (verkställande avtal) i enlighet med chilensk lagstiftning.

- iii) bilagorna 6-F, 6-G och tillägg 6-E-1,
- iv) bilagorna 9-A, 9-D, 9-E och punkt 1 i bilaga 9-B,
- v) bilaga 14-B,
- vi) bilaga 22,
- vii) definitionen av ”subvention” i artikel 24.2.1 i den mån den avser företag som tillhandahåller tjänster, i syfte att införliva resultatet av framtida diskussioner inom WTO eller närliggande plurilaterala forum i denna fråga,
- viii) bilaga 25-A vad gäller hänvisningarna till tillämplig lagstiftning i parterna,
- ix) bilaga 25-B vad gäller de kriterier som ska ingå i invändningsförfarandet,
- x) bilaga 25-C vad gäller geografiska beteckningar,
- xi) bilagorna 31-A och 31-B, och
- xii) varje annan bestämmelse, bilaga, tillägg eller protokoll vars ändring föreskrivs i detta avtal,

- b) anta beslut om att utfärda tolkningar av bestämmelserna i detta avtal, vilka ska vara bindande för parterna och alla organ som upprättats enligt detta avtal samt de paneler som avses i kapitlen 26 och 31,
- c) delegera någon av sina uppgifter till handelskommittén, inbegripet befogenheten att anta beslut och att lämna rekommendationer,
- d) upprätta ytterligare underkommittéer och andra organ i enlighet med artikel 33.4.2, och
- e) fastställa arbetsordningen för underkommittéerna och andra organ, om den anser att detta är lämpligt, i enlighet med artikel 33.4.7.

ARTIKEL 33.2

Handelskommittén

1. Parterna upprättar härmed en handelskommitté. Handelskommittén ska bistå handelsrådet i fullgörandet av dess uppgifter.
2. Handelskommittén ska vara ansvarig för det allmänna genomförandet av detta avtal. Omständigheten att ett ärende eller en fråga behandlas av handelskommittén ska inte hindra att handelsrådet också behandlar det ärendet eller den frågan.

3. Handelskommittén ska sammanträda inom ett år från den dag då detta avtal träder i kraft och därefter en gång om året, eller enligt överenskommelse mellan parterna. Handelskommitténs möten ska äga rum genom fysiska möten eller med hjälp av tekniska medel i enlighet med dess arbetsordning. Fysiska möten ska hållas växelvis i Bryssel och Santiago. Dagordningen för ett möte i handelskommittén ska fastställas av samordnarna för detta avtal i enlighet med artikel 33.3.2.
4. Handelskommittén ska bestå av företrädare för parterna med ansvar för handels- och investeringsfrågor. Ordförandeskapet i handelskommittén ska innehas gemensamt av en företrädare för varje part.
5. Handelskommittén ska ha befogenhet att anta beslut i de fall som föreskrivs i detta avtal eller när handelsrådet har delegerat denna befogenhet till handelskommittén i enlighet med artikel 33.1.6 c. Handelskommittén ska också ha befogenhet att lämna rekommendationer, även när denna befogenhet har delegerats i enlighet med artikel 33.1.6 c. Handelskommittén ska anta sina beslut och lämna rekommendationer i ömsesidigt samförstånd och i enlighet med sin arbetsordning. När handelskommittén utövar sina delegerade uppgifter ska den anta sina beslut och lämna rekommendationer i enlighet med handelsrådets arbetsordning. Besluten ska vara bindande för parterna, som ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att genomföra dessa beslut¹. Rekommendationer ska inte vara bindande.

¹ För tydlighetens skull påpekas att Chile kommer att genomföra alla beslut som antas av handelskommittén genom *acuerdos de ejecución* (verkställande avtal) i enlighet med chilensk lagstiftning.

6. Handelskommittén ska

- a) ansvara för att detta avtal genomförs korrekt. I detta avseende och utan att det påverkar de rättigheter som fastställs i kapitel 31 får en part hänskjuta för diskussion i handelskommittén varje fråga som rör tillämpningen eller tolkningen av detta avtal,
- b) övervaka att detta avtal vidareutvecklas vid behov och utvärdera resultaten av dess tillämpning,
- c) söka efter lämpliga sätt att förebygga och lösa problem som annars kan uppstå på områden som omfattas av detta avtal,
- d) övervaka arbetet i alla underkommittéer som upprättats enligt artikel 33.4, och
- e) undersöka den inverkan en ny medlemsstats anslutning till Europeiska unionen har på detta avtal.

7. Handelskommittén får

- a) upprätta ytterligare underkommittéer och andra organ i enlighet med artikel 33.4.2,
- b) anta beslut om ändring av detta avtal i enlighet med artikel 33.1.6 a och utfärda de tolkningar som avses i artikel 33.1.6 b mellan handelsrådets sammanträden, när handelsrådet inte kan sammanträda eller i enlighet med vad detta avtal annars föreskriver, och

- c) fastställa arbetsordningen för underkommittéerna och andra organ, om den anser att detta är lämpligt, i enlighet med artikel 33.4.7.

ARTIKEL 33.3

Samordnare

1. Varje part ska utse en samordnare för detta avtal inom 60 dagar från den dag då detta avtal träder i kraft, och underrätta den andra parten om samordnarens kontaktuppgifter.
2. Samordnarna ska gemensamt fastställa dagordningen för och genomföra alla andra nödvändiga förberedelser inför sammanträdena i handelsrådet, handelskommittén och underkommittéerna samt de andra organ som upprättats i enlighet med artikel 33.4. Samordnarna ska vid behov följa upp handelsrådets och handelskommitténs beslut.

ARTIKEL 33.4

Underkommittéer och andra organ

1. Parterna upprättar härmed följande underkommittéer:
 - a) Underkommittén för tullar, förenklade handelsprocedurer och ursprungsregler.

- b) Underkommittén för finansiella tjänster.
- c) Underkommittén för immateriella rättigheter.
- d) Underkommittén för offentlig upphandling.
- e) Underkommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder.
- f) Underkommittén för tjänster och investeringar.
- g) Underkommittén för hållbara livsmedelssystem.
- h) Underkommittén för tekniska handelshinder.
- i) Underkommittén för varuhandel.
- j) Underkommittén för handel och hållbar utveckling.

2. Handelsrådet eller handelskommittén får anta ett beslut om att upprätta ytterligare en underkommitté eller ett annat organ. Handelsrådet eller handelskommittén får tilldela en underkommitté eller ett annat organ som upprättats i enlighet med denna punkt uppgifter inom ramen för sina respektive befogenheter för att bistå vid fullgörandet av deras respektive uppdrag och för att hantera särskilda uppgifter eller ämnesområden. Handelsrådet eller handelskommittén får ändra de uppgifter som tilldelas till, eller upplösa, varje underkommitté eller annat organ som upprättats enligt denna punkt.

3. Underkommittéerna och de andra organen ska bestå av företrädare för parterna, och ordförandeskapet ska innehas gemensamt av en företrädare för varje part.
4. Om inte annat föreskrivs i detta avtal eller överenskoms mellan parterna, ska underkommittéerna sammanträda inom ett år efter att de har tillsatts, och därefter på begäran av endera parten, handelsrådet eller handelskommittén, på lämplig nivå. Underkommittéerna får också sammanträda på eget initiativ, i enlighet med sina respektive arbetsordningar. Underkommittéernas möten ska äga rum genom fysiska möten eller med hjälp av tekniska medel i enlighet med deras arbetsordningar. Fysiska möten ska hållas växelvis i Bryssel och Santiago. Dagordningen för ett möte i underkommittéerna eller i ett annat organ ska fastställas av samordnarna för detta avtal i enlighet med artikel 33.3.2.
5. Om inte annat föreskrivs i detta avtal ska underkommittéerna och andra organ regelbundet och på begäran av handelskommittén rapportera om sin verksamhet till handelskommittén.
6. Omständigheten att ett ärende eller en fråga behandlas av någon av underkommittéerna eller de andra organen ska inte hindra att handelsrådet eller handelskommittén också behandlar detta ärende eller denna fråga.
7. Handelsrådet eller handelskommittén får fastställa underkommittéernas och de andra organens arbetsordning, om det eller den anser att detta är lämpligt. Om handelsrådet eller handelskommittén inte fastställer en sådan arbetsordning ska handelskommitténs arbetsordning gälla i tillämpliga delar.

8. Underkommittéerna och de andra organen får lämna rekommendationer i enlighet med sina respektive arbetsordningar. Underkommittéerna och de andra organen ska lämna rekommendationer i ömsesidigt samförstånd. Underkommittéernas och de andra organens rekommendationer ska inte vara bindande.

ARTIKEL 33.5

Deltagande av det civila samhället

Varje part ska främja det civila samhällets deltagande i genomförandet av detta avtal, särskilt genom samverkan med respektive inhemsk rådgivande grupp som avses i artikel 33.6 och med det forum för det civila samhället som avses i artikel 33.7.

ARTIKEL 33.6

Inhemska rådgivande grupper

1. Varje part ska inom två år från detta avtals ikraftträdande upprätta eller utse en inhemsk rådgivande grupp. Varje inhemsk rådgivande grupp ska bestå av en balanserad representation av oberoende organisationer i det civila samhället, inbegripet icke-statliga organisationer, fackföreningar samt näringslivs- och arbetsgivarorganisationer. Varje part ska för detta ändamål fastställa sina egna utnämningsregler för att fastställa sammansättningen av respektive inhemska rådgivande grupp, och ge aktörer från olika sektorer möjlighet att få tillträde till gruppen. Medlemmarna i varje inhemsk rådgivande grupp ska förnyas med jämna mellanrum i enlighet med de utnämningsregler som fastställs enligt denna punkt.
2. Varje part ska sammanträda med sin respektive inhemska rådgivande grupp minst en gång om året för att diskutera genomförandet av detta avtal. Varje part får beakta synpunkter eller rekommendationer från sin respektive inhemska rådgivande grupp.
3. För att öka allmänhetens medvetenhet om dess respektive inhemska rådgivande grupp ska varje part offentliggöra en förteckning över de organisationer som deltar i dess respektive inhemska rådgivande grupp samt gruppens kontaktuppgifter.
4. Parterna ska på lämpligt sätt främja interaktionen mellan de inhemska rådgivande grupperna.

ARTIKEL 33.7

Forum för det civila samhället

1. Parterna ska främja ett regelbundet anordnande av ett forum för det civila samhället för att föra en dialog om genomförandet av detta avtal.
2. Parterna ska i ömsesidigt samförstånd kalla till möten i forumet för det civila samhället. När varje part sammankallar ett möte i forumet för det civila samhället ska den bjuda in oberoende organisationer i det civila samhället som är etablerade på dess territorium, inbegripet medlemmarna i dess respektive inhemska rådgivande grupp som avses i artikel 33.6. Varje part ska främja en balanserad representation som gör det möjligt för icke-statliga organisationer, fackföreningar samt näringslivs- och arbetsgivarorganisationer att delta. Varje organisation ska bära kostnaderna för sitt deltagande i forumet för det civila samhället.
3. Parternas företrädare som deltar i handelsrådet eller i handelskommittén ska, när så är lämpligt, delta i sammanträdena i forumet för det civila samhället. Parterna ska gemensamt eller var för sig offentliggöra alla formella uttalanden som görs vid forumet för det civila samhället.

AVSNITT B

SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 33.8

Territoriell tillämpning

1. Detta avtal är tillämpligt på följande:
 - a) För Europeiska unionens vidkommande, de territorier där fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är tillämpliga, i enlighet med de villkor som fastställs i dessa fördrag.
 - b) För Chiles vidkommande, det land, hav och luftrum som står under dess suveränitet, och den exklusiva ekonomiska zon och den kontinentalsockel inom vilken landet utövar suveräna rättigheter och jurisdiktion i enlighet med internationell rätt¹ och Chiles lagstiftning².

¹ För tydlighetens skull påpekas att internationell rätt särskilt omfattar Förenta nationernas havsrättskonvention, som undertecknades i Montego Bay den 10 december 1982.

² För tydlighetens skull påpekas att i händelse av bristande överensstämmelse mellan Chiles lagstiftning och internationell rätt ska den senare gälla.

Hänvisningar till ”territorium” i detta avtal ska förstås i enlighet med denna punkt, om inte annat uttryckligen föreskrivs i detta avtal.

2. Vad gäller bestämmelserna om tullbehandling, inbegripet ursprungsregler och det tillfälliga avbrytandet av denna behandling, ska detta avtal också tillämpas på de områden i Europeiska unionens tullområde i den mening som avses i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013¹ som inte omfattas av punkt 1 a.

ARTIKEL 33.9

Ändringar

1. Parterna får skriftligen komma överens om att göra ändringar i detta avtal. Ändringar ska i tillämpliga delar träda i kraft i enlighet med artikel 33.10.

2. Trots vad som sägs i punkt 1 i denna artikel får handelsrådet anta beslut om ändring av detta avtal såsom anges i artikel 33.1 och 33.13.4.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen (EUT L 269, 10.10.2013, s. 1).

ARTIKEL 33.10

Ikraftträdande

1. Detta avtal ska träda i kraft den första dagen i den tredje månaden efter datumet för den senaste anmälan genom vilken parterna underrättar varandra om att de interna förfaranden som krävs för avtalets ikraftträdande har slutförts.
2. De anmälningar som görs i enlighet med punkt 1 ska för Europeiska unionens vidkommande sändas till Europeiska unionens råds generalsekretariat, och för Chiles vidkommande till utrikesministeriet.

ARTIKEL 33.11

Andra avtal

1. Del IV i associeringsavtalet, inbegripet eventuella beslut som fattats enligt dess institutionella ram, ska upphöra att gälla när detta avtal träder i kraft.
2. Detta avtal ersätter del IV i associeringsavtalet, inklusive eventuella beslut som fattats inom ramen för dess institutionella ram. Hänvisningar till ovannämnda avtal, inbegripet eventuella beslut som fattats enligt dess institutionella ram, i alla andra avtal och överenskommelser mellan parterna ska anses som hänvisningar till det här avtalet.

3. Befintliga avtal som omfattas av detta avtals tillämpningsområde ska upphöra att gälla när detta avtal träder i kraft.
4. Avtalet om handel med vin i bilaga V till associeringsavtalet (*avtalet om vin*) och avtalet om handel med spritdrycker och aromatiserade drycker i bilaga VI till associeringsavtalet (*avtalet om spritdrycker*)¹, inklusive samtliga tillägg, ska införlivas med detta avtal och i tillämpliga delar utgöra integrerade delar av detta; vidare ska följande gälla:
- (a) Hänvisningar i avtalet om vin och avtalet om spritdrycker till den tvistlösningsmekanism som avses i del IV i associeringsavtalet samt till den uppförandekod som avses i bilaga XVI till associeringsavtalet ska förstås som hänvisningar till den tvistlösningsmekanism som föreskrivs i kapitel 31 respektive den uppförandekod som föreskrivs i bilaga 31-B till detta avtal.
 - (b) Hänvisningar till *gemenskapen* i avtalet om vin och avtalet om spritdrycker ska förstås som hänvisningar till Europeiska unionen.
 - (c) Hänvisningar i avtalet om vin och avtalet om spritdrycker till den *associeringskommitté* som inrättats genom associeringsavtalet ska förstås som hänvisningar till den handelskommitté som inrättas i enlighet med artikel 33.2 i detta avtal.
 - (d) Hänvisningar i avtalet om vin och avtalet om spritdrycker till bilaga IV till associeringsavtalet ska förstås som hänvisningar till kapitel 6 i det här avtalet.
 - (e) För tydlighetens skull påpekas att den gemensamma kommitté som inrättats genom artikel 30 i avtalet om vin och den gemensamma kommitté som inrättats genom artikel 17 i avtalet om spritdrycker ska kvarstå och fortsätta att utöva de funktioner som anges i artikel 29 i avtalet om vin och i artikel 16 i avtalet om spritdrycker, och

¹ För tydlighetens skull påpekas att dagen för undertecknandet och dagen för ikraftträdandet av avtalet om vin och avtalet om spritdrycker är samma dag som associeringsavtalet undertecknas och träder i kraft.

(f) för tydlighetens skull påpekas att artikel 1.5.2 i detta avtal är tillämplig på i avtalet om vin och avtalet om spritdrycker .

5. Alla beslut som fattas inom den institutionella ramen för associeringsavtalet avseende avtalet om vin och avtalet om spritdrycker och som är i kraft vid detta avtals ikraftträdande ska anses ha antagits av den handelskommitté som inrättats i enlighet med artikel 33.2 i detta avtal.

6. Parterna får ändra tilläggen till avtalet om vin och avtalet om spritdrycker, i den lydelse dessa har införlivats, genom skriftväxling¹.

¹ För tydlighetens skull påpekas att Chile, i enlighet med chilensk lagstiftning, genom *acuerdos de ejecución* (verkställande avtal) kommer att genomföra eventuella ändringar av avtalet om vin och avtalet om spritdrycker i dessas lydelse enligt detta avtal.

ARTIKEL 33.12

Bilagor, tillägg, protokoll, anmärkningar och fotnoter

Bilagorna, tilläggen, protokollen, anmärkningarna och fotnoterna till detta avtal ska utgöra en integrerad del av avtalet.

ARTIKEL 33.13

Framtida anslutningar till Europeiska unionen

1. Europeiska unionen ska underrätta Chile om varje ansökan om anslutning till Europeiska unionen från ett tredjeland.
2. Europeiska unionen ska underrätta Chile om dagen för undertecknandet och ikraftträdandet av anslutningsfördraget för en ny medlemsstat till Europeiska unionen (*anslutningsfördraget*).
3. När det gäller en ny medlemsstat ska detta avtal tillämpas från och med dagen för den nya medlemsstatens anslutning till Europeiska unionen.

4. För att underlätta genomförandet av punkt 3 i denna artikel ska handelskommittén från och med dagen för undertecknandet av ett anslutningsfördrag undersöka eventuella konsekvenser för detta avtal till följd av en ny medlemsstats anslutning till Europeiska unionen, i enlighet med artikel 33.2.6 e. Handelsrådet ska anta ett beslut om eventuella nödvändiga ändringar av bilagorna till detta avtal, och om alla andra nödvändiga anpassningar, inbegripet övergångsbestämmelser. Varje beslut som handelsrådet antar i enlighet med denna punkt får verkan samma dag som den nya medlemsstaten ansluter sig till Europeiska unionen.

ARTIKEL 33.14

Rättigheter för enskilda

1. Inget i detta avtal ska tolkas som att det medför direkta rättigheter eller skyldigheter för personer utöver de rättigheter eller skyldigheter som skapas mellan parterna i enlighet med internationell rätt, eller som att avtalet får åberopas direkt i parternas rättsordningar.
2. En part får inte inom ramen för sin lagstiftning föreskriva en rätt att väcka talan mot den andra parten på grund av att en åtgärd från den andra parten är oförenlig med detta avtal.

ARTIKEL 33.15

Löptid

Detta avtal ska fortsätta att gälla till den dag då det avancerade ramavtalet träder i kraft.

ARTIKEL 33.16

Uppsägning

Trots vad som sägs i artikel 33.15 kan vardera parten anmäla sin avsikt att säga upp detta avtal till den andra parten. Denna anmälan ska för Europeiska unionens vidkommande sändas till Europeiska unionens råds generalsekretariat, och för Chiles vidkommande till utrikesministeriet. Uppsägningen får verkan sex månader efter dagen för den anmälan.

ARTIKEL 33.17

Giltiga texter

Detta avtal är upprättat i två exemplar på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, kroatiska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska, vilka alla texter är lika giltiga.

TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta avtal.

Som skedde i ... den

För Europeiska unionen

För Republiken Chile

Bilagor